

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΠΑΤΡΩΝ

ΤΜΗΜΑ ΦΙΛΟΣΟΦΙΑΣ

<https://philosophy.upatras.gr>

ΕΤΗΣΙΑ ΕΣΩΤΕΡΙΚΗ ΕΚΘΕΣΗ 2024-25

ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΣ 2025

ΠΑΤΡΑ

Η Ετήσια Εσωτερική Έκθεση του Τμήματος Φιλοσοφίας για το ακαδημαϊκό έτος 2024-25 συντάχθηκε από την Συντονίστρια της ΟΜΕΑ και εγκρίθηκε από την ΟΜΕΑ του Τμήματος, που αποτελείται από τα παρακάτω μέλη ΔΕΠ:

- Μελίνα Γ. Μουζάλα, Αναπληρώτρια Καθηγήτρια (Συντονίστρια ΟΜΕΑ)
- Γιάννης Δημητρακόπουλος, Καθηγητή
- Κυριακή Γουδέλη, Αναπληρώτρια Καθηγήτρια
- Μιχαήλ Παρούσης, Αναπληρωτή Καθηγητή
- Σταύρος Κουλουμέντας, Αναπληρωτή Καθηγητή

Η ΟΜΕΑ δεν συνεπικουρείται. Δεν χρηματοδοτήθηκε υποστηρικτική ομάδα από το Πανεπιστήμιο Πατρών.

Η Συντονίστρια της ΟΜΕΑ

Μελίνα Γ. Μουζάλα

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Α. ΠΡΟΛΟΓΟΣ.....	4
Β. ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΤΟΥ ΤΜΗΜΑΤΟΣ	6
Γ. ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΠΡΟΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ.....	9
Δ. ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΕΣ ΣΠΟΥΔΕΣ 36	
Ε. ΔΙΔΑΚΤΙΚΟ ΕΡΓΟ	49
ΣΤ. ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΟ ΕΡΓΟ	51
Ζ. ΑΛΛΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ.....	55
Η. ΣΧΕΣΕΙΣ ΜΕ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟΥΣ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΟΥΣ Ή ΑΛΛΟΥΣ ΦΟΡΕΙΣ.....	57
Θ. ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ ΚΑΙ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ ΒΕΛΤΙΩΣΗΣ	58
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑΤΑ:	
ΠΙΝΑΚΕΣ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΚΟΥ ΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ ΜΟ.ΔΙ.Π. (ΠΣΔΙΠ)	
ΓΕΝΙΚΗ ΕΙΚΟΝΑ ΑΠΟΤΙΜΗΣΗΣ ΔΙΔΑΚΤΙΚΟΥ ΕΡΓΟΥ ΤΜΗΜΑΤΟΣ	

A. ΠΡΟΛΟΓΟΣ

Σύντομη περιγραφή της διαδικασίας

Η ΟΜΕΑ συγκέντρωσε τα απαραίτητα στοιχεία για τη σύνταξη της παρούσας έκθεσης συνεργαζόμενη με τα μέλη ΔΕΠ, το Διοικητικό προσωπικό και τους φοιτητές του Τμήματος Φιλοσοφίας. Συνεργάστηκε με τη Διεύθυνση Εκπαίδευσης και Έρευνας και την Διεύθυνση Μηχανοργάνωσης του Πανεπιστημίου Πατρών:

1. για τη διενέργεια της αξιολόγησης των διδασκομένων μαθημάτων στο προπτυχιακό και το μεταπτυχιακό πρόγραμμα σπουδών κατά το ακαδημαϊκό έτος 2024-25,
2. για τη συμπλήρωση και επεξεργασία των Απογραφικών Δελτίων για τα μέλη του Εκπαιδευτικού Προσωπικού, που αποτυπώνουν την ερευνητική δραστηριότητα των μελών ΔΕΠ για το ημερολογιακό έτος 2024,
3. για τη συμπλήρωση και επεξεργασία ερωτηματολογίων από τα μέλη ΔΕΠ και ΕΔΙΠ για κάθε ένα από τα μαθήματα του προπτυχιακού προγράμματος σπουδών που δίδαξαν κατά το ακαδημαϊκό έτος 2024-25.

Στην έκθεση (α) παρουσιάζονται τα απογραφικά στοιχεία του τμήματος και (β) παρατίθενται οι Πίνακες Πληροφοριακού Συστήματος ΜΟ.ΔΙ.Π. (ΠΣΔΙΠ) και οι Συγκεντρωτικοί Πίνακες / Γενική εικόνα αποτίμησης διδακτικού έργου Τμήματος.

Για τη συλλογή των εμπειρικών δεδομένων και τη συγκριτική ανάλυση και επεξεργασία τους αξιοποιήθηκαν τα ακόλουθα εργαλεία / πηγές:

- Οδηγός Σπουδών του τμήματος για το ακαδημαϊκό 2024-25
- αρχείο της γραμματείας του τμήματος
- εγχειρίδιο συλλογής δεδομένων Ετήσιων Εσωτερικών Εκθέσεων των ακαδημαϊκών μονάδων του Πανεπιστημίου Πατρών (Έκδοση ΜΟ.ΔΙ.Π. Πανεπιστημίου Πατρών)
- ερωτηματολόγια Αξιολόγησης των Μαθημάτων
- απογραφικά δελτία μαθημάτων και διδασκόντων
- πρακτικά συνεδριάσεων του Τμήματος Φιλοσοφίας
- ανακοινώσεις και εκδηλώσεις του τμήματος όπως αποτυπώθηκαν από τους πίνακες ανακοινώσεων και τις ηλεκτρονικές σελίδες του ιστότοπου του τμήματος
- κανονισμοί λειτουργίας του ΠΠΣ και ΠΜΣ
- ιστοσελίδες μαθημάτων και η ηλεκτρονική εκπαιδευτική πλατφόρμα του Τμήματος και του Πανεπιστημίου

- συζητήσεις των μελών της ΟΜΕΑ
- προφορικά στοιχεία από συζητήσεις με μέλη ΔΕΠ του τμήματος, προσωπικό της Γραμματείας και μέλη της Διεύθυνσης Εκπαίδευσης και Έρευνας καθώς και της Διεύθυνσης Μηχανοργάνωσης και Δικτύων του Πανεπιστημίου Πατρών.

Σύνθεση της ΟΜΕΑ

Η 167η Γ.Σ. του Τμήματος Φιλοσοφίας (05.11.2025) όρισε ως μέλη της ΟΜΕΑ του Τμήματος τα ακόλουθα μέλη ΔΕΠ:

Μελίνα Γ. Μουζάλα, Αναπληρώτρια Καθηγήτρια (Συντονίστρια ΟΜΕΑ)

Γιάννης Δημητρακόπουλος, Καθηγητής

Κυριακή Γουδέλη, Αναπληρώτρια Καθηγήτρια

Μιχαήλ Παρούσης, Αναπληρωτής Καθηγητής

Σταύρος Κουλουμέντας, Αναπληρωτή Καθηγητή

B. ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΤΟΥ ΤΜΗΜΑΤΟΣ

B1. Η Σχολή Ανθρωπιστικών και Κοινωνικών Επιστημών

Το τμήμα Φιλοσοφίας ανήκει στη Σχολή Ανθρωπιστικών και Κοινωνικών Επιστημών του Πανεπιστημίου Πατρών, η οποία ιδρύθηκε στις 16.6.1989 και σε αυτήν εντάχθηκαν τα εξής τμήματα με το αντίστοιχο έτος ιδρύσεως: Παιδαγωγικό Τμήμα Δημοτικής Εκπαίδευσης, 1983, Παιδαγωγικό Τμήμα Νηπιαγωγών, 1983 (μετονομάστηκε σε Τμήμα Επιστημών της Εκπαίδευσης και της Αγωγής στην Προσχολική Ηλικία), Τμήμα Θεατρικών Σπουδών, 1989, Τμήμα Φιλολογίας, 1994, Τμήμα Φιλοσοφίας, 1999.

B2. Κτήρια και χώροι διδασκαλίας

Το Τμήμα Φιλοσοφίας δεν διαθέτει ενιαίο κτήριο. Του έχουν παραχωρηθεί τρία κτήρια εξ ολοκλήρου, τα Κ22, Κ25, και πρόσφατα το Κ21. Του έχουν παραχωρηθεί εν μέρει το κτήριο Κ35, που στεγάζει και εγκαταστάσεις του ΤΕΕΑΠΗ, και από το ακαδημαϊκό έτος 2021-2022, χώροι στο Κτήριο Β (Ισόγειο).

Το κτήριο Κ21 παραχωρήθηκε στο Τμήμα τον Ιούνιο του 2014 και το 2016 εγκαταστάθηκαν πέντε νέα γραφεία, ένα αμφιθέατρο εξοπλισμένο για υπολογιστή και προβολέα και μια αίθουσα συνεδριάσεων με προβολέα. Στα κτήρια Κ22, Κ25 και Κ35 στεγάζονται: α) (Κ25): η Τμηματική Βιβλιοθήκη 120 τ.μ., αίθουσα διαλέξεων και σεμιναρίων του μεταπτυχιακού προγράμματος 45 τ.μ. και γραφεία, β) (Κ22) αίθουσα συνεδριάσεων 40 τ.μ. και γραφεία, γ) (Κ35) Υπολογιστικό Κέντρο 65 τ.μ. (με 22 θέσεις, αντίστοιχο αριθμό υπολογιστών και διαδραστικό πίνακα για τις ανάγκες εργαστηριακών μαθημάτων) και γραφεία διδασκόντων.

Στο Κτήριο Β (Ισόγειο) μετά από ανακαίνιση στεγάζονται από το 2022-23 πέντε γραφεία διδασκόντων, μικρές αίθουσες για ομάδες εργασίας και μια μεγάλη αίθουσα χωρητικότητας 50+ ατόμων για μικρά συνέδρια, workshops, κτλ.

Από το φθινόπωρο του 2023 στεγάζεται εδώ το Εργαστήριο Αρχαίας Ελληνικής και Λατινικής Φιλοσοφικής Γραμματείας «Λίνος Μπενάκης» και η βιβλιοθήκη του Λίνου Μπενάκη, η οποία δωρήθηκε στο Τμήμα Φιλοσοφίας από την πρώην Πρόεδρο της Βουλής κα Ψαρούδα-Μπενάκη.

Τα κτήρια και οι αίθουσες διδασκαλίας παρουσιάζουν συχνά προβλήματα συντήρησης και θέρμανσης. Πρόσβαση για άτομα με ειδικές ανάγκες υπάρχει στην αίθουσα Κ21, στο Εργαστήριο Ηλεκτρονικών Υπολογιστών, και στο Κτήριο Β. Στα Αμφιθέατρα της Πολυτεχνικής η πρόσβαση για ΑΜΕΑ δεν είναι εύκολη, διότι υπάρχουν παντού σκάλες. Αρκετές φορές παρουσιάζονται δυσκολίες δικτυακής σύνδεσης λόγω έκτακτων καιρικών φαινομένων (ειδικά στο Κ35 όπου η δικτυακή σύνδεση κατά καιρούς παρουσιάζει αστάθεια), και κάποιες φορές διαρροές στο Κ22 οι οποίες

επισκευάστηκαν εν μέρει το 2019. Στα γραφεία του Ισογείου του Κτηρίου Β δεν υπάρχει ασύρματη πρόσβαση στο διαδίκτυο, όπως και στην ΑΠ3.

Στο Τμήμα έχουν παραχωρηθεί για τις ανάγκες των μαθημάτων οι εξής χώροι διδασκαλίας (σε μεγάλη απόσταση από τις βασικές εγκαταστάσεις όπου βρίσκονται η Γραμματεία και η Βιβλιοθήκη):

Τέσσερα (4) αμφιθέατρα της Πολυτεχνικής (ΑΠ 2, ΑΠ 3, ΑΠ4, και ΑΠ 8) χωρητικότητας περίπου 100 θέσεων το καθένα, μία (1) μεγάλη αίθουσα του Τμήματος Χημείας, χωρητικότητας περίπου 160 θέσεων, και δύο (2) μικρές αίθουσες, 30-50 ατόμων, όπου γίνονται σεμιναριακά μαθήματα.

Λόγω των αυξανόμενων αναγκών συνδιδασκαλίας μαθημάτων με άλλα Τμήματα της Σχολής, είχε επισημανθεί επανειλημμένως σε έγγραφα προς το Πανεπιστήμιο ότι επείγει να διαμορφωθεί και να διατεθεί μία μεγάλη αίθουσα διδασκαλίας και εξετάσεων για 250 φοιτητές.

B3. Προσωπικό

Διοικητικό προσωπικό

Το 2024-25, εργάζονταν στο Τμήμα η Γραμματέας, 2 άτομα στη Γραμματεία και 1 άτομο στη Βιβλιοθήκη. Η αναλογία διοικητικών υπαλλήλων της γραμματείας προς φοιτητές/τριες ήταν 1/377. Το 2024-25, η αναλογία υπαλλήλων στην Τμηματική βιβλιοθήκη προς φοιτητές/τριες ήταν 1/1055 προπτυχιακούς, 1/50 μεταπτυχιακούς και 1/28 διδακτορικούς, η αναλογία διοικητικού προσωπικού προς μέλη ΔΕΠ 4/15. Η Βιβλιοθήκη στελεχώθηκε για μερικές ώρες κάθε εβδομάδα από μεταπτυχιακό υπότροφο.

Μέλη ΔΕΠ

Κατά το ακαδημαϊκό έτος 2024-25 υπηρέτησαν στο τμήμα 15 μέλη ΔΕΠ και 6 μέλη ΕΔΙΠ. Η κατανομή των ΔΕΠ σε βαθμίδες παρουσιάζεται στον Πίνακα 1.

Πίνακας 1

Κατανομή μελών ΔΕΠ σε βαθμίδες

Βαθμίδα	Αριθμός	Ποσοστό
Καθηγητή	3	20%
Αναπληρωτή Καθηγητή	6	40%
Επίκουρου Καθηγητή	6	40%
ΣΥΝΟΛΟ	15	

Κατά το ακαδημαϊκό έτος 2024-25 δίδαξαν στο Τμήμα 3 διδάσκοντες, κάτοχοι δ.δ., με σύμβαση Π.Δ. 407/80 και 2 διδάσκοντες με συμβάσεις έργου στο πλαίσιο του Επιχειρησιακού Προγράμματος για την απόκτηση ακαδημαϊκής διδακτικής εμπειρίας. Επίσης, στο Τμήμα εργάσθηκαν δύο καθηγητές

αποσπασμένοι από την Μέση Εκπαίδευση, οι οποίοι προσέφεραν επικουρικό έργο, ό ένας στην τεχνική υποστήριξη των υπηρεσιών του Τμήματος και ο άλλος στην έρευνα.

B4. Φοιτητές

Ο συνολικός αριθμός των εγγεγραμμένων φοιτητών/τριών του τμήματος, για το προπτυχιακό επίπεδο σπουδών για το έτος αναφοράς, είναι 1055 φοιτητές/τριες, στους οποίους συμπεριλαμβάνονται και οι επί πτυχίω φοιτητές. Η αναλογία μελών ΔΕΠ προς φοιτητές, κατά το έτος αναφοράς, είναι 1/70. Ο αριθμός των εισαχθέντων φοιτητών του Τμήματος παρουσιάζεται στον Πίνακα 3 με ανάλυση ως προς τη διαδικασία εισαγωγής τους. Στο Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών κατά το ακαδημαϊκό έτος 2024-25 φοιτούσαν 50 φοιτητές/τριες. Ο αριθμός των υποψηφίων διδασκόντων ήταν 28.

Για την εξέλιξη του αριθμού των νέο-εισερχόμενων προπτυχιακών φοιτητών του Τμήματος:

Βλ. Πίνακα 3

Γ. ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΠΡΟΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ

Γ1. Παλαιό και νέο ΠΠΣ

Κατά το έτος 2022-23 λειτούργησαν μεταβατικά δύο ΠΠΣ: αυτό που τέθηκε σε ισχύ το 2013-14 (οι στόχοι του οποίου αναλύθηκαν στην ΕΕΕ 2014-15, στην 4ετή έκθεση και στον φάκελο της Εξωτερικής Αξιολόγησης), και αυτό που τέθηκε σε ισχύ το 2021-22. Το νέο ΠΠΣ εισάγει επιμέρους τροποποιήσεις στο παλαιό ΠΠΣ, ωστόσο τα δύο προγράμματα διέπονται από τις ίδιες αρχές και την ίδια δομή (βλ. ενότητα Γ3 για τη σύγκριση των δύο προγραμμάτων).

Γ2. Κατηγορίες μαθημάτων

A1, B, Γ2 και Δ: τρίωρα μαθήματα. Αντιστοιχούν σε 3 διδακτικές μονάδες και σε 5 μονάδες ECTS.

A2 και A3: τρίωρα μαθήματα με τρίωρα υποχρεωτικά πρακτικά εργαστήρια (κατηγ. E2). Αντιστοιχούν σε 7 διδακτικές μονάδες και 15 μονάδες ECTS.

Γ1: τρίωρα εργαστήρια. Αντιστοιχούν σε 3 διδακτικές μονάδες και 10 μονάδες ECTS. Κατηγορία μαθημάτων E1: δώωρο, υποχρεωτικό πρακτικό εργαστήριο πληροφορικής. Αντιστοιχεί σε 2 διδακτικές μονάδες και 5 μονάδες ECTS.

ΣΤ1: Η διπλωματική εργασία υποκαθιστά τρία κατ'επιλογήν μαθήματα φιλοσοφίας (μαθήματα κατηγορίας Γ2). Απαιτεί προετοιμασία κατ'ελάχιστον ενός εξαμήνου. Αντιστοιχεί σε 9 διδακτικές μονάδες και 15 μονάδες ECTS.

ΣΤ3: Η Πρακτική άσκηση υποκαθιστά ένα μάθημα κατηγορίας Γ2. Αντιστοιχεί σε 3 διδακτικές μονάδες και 5 μονάδες ECTS. Η πρακτική άσκηση μετακινήθηκε (ή το μάθημα άλλου επιστημονικού πεδίου το οποία αντικαθιστά) από το 7ο στο 8ο εξάμηνο, ύστερα από απόφαση της συνέλευσης, καθώς στο χειμερινό εξάμηνο δεν υπάρχει δυνατότητα πρακτικής από το Πανεπιστήμιο.

Ακολουθούν περιγραφές της κάθε κατηγορίας και της λογικής με την οποία εισήχθη στο ΠΠΣ.

A1 Πανεπιστημιακές παραδόσεις. Στόχος των μαθημάτων αυτών είναι ο φοιτητής να αποκτήσει την απαραίτητη βασική στοιχείωση και βασικό προσανατολισμό στο πεδίο της φιλοσοφίας. Θεματικά τα μαθήματα αυτά έχουν ορισθεί ώστε α) να δίνουν μια επαρκή εποπτεία για τους πλέον κομβικούς

σταθμούς της ιστορίας της φιλοσοφίας, β) να οδηγούν τον φοιτητή έως και τις σύγχρονες φιλοσοφικές τάσεις και γ) να τον προσανατολίζουν στους βασικότερους κλάδους της φιλοσοφίας.

A2 Επεξεργασία φιλοσοφικών θεμάτων. Στόχος του μαθήματος είναι η εξοικείωση των φοιτητών/τριών με την επιστημονική προσέγγιση, ανάλυση, επεξεργασία και παρουσίαση φιλοσοφικών θεματικών. Για το σκοπό αυτό, το συγκεκριμένο μάθημα εστιάζει στην συζήτηση ενός επιμέρους φιλοσοφικού ζητήματος, το οποίο μελετάται συστηματικά βάσει επιλεγμένης βιβλιογραφίας. Το μάθημα συνοδεύεται από υποχρεωτικό πρακτικό εργαστήριο (βλ. πιο κάτω). (Για τους φοιτητές με έτος εισαγωγής μετά το 2011/12 η επιτυχής παρακολούθηση του μαθήματος Επεξεργασία Φιλοσοφικών Θεμάτων (μάθημα+εργαστήριο) είναι προαπαιτούμενο για την εκπόνηση διπλωματικής εργασίας.)

A3 Μαθήματα Λογικής. Τα μαθήματα αυτά θεωρούνται μαθήματα προπαιδείας για την φιλοσοφική ανάλυση και την ορθολογική οικοδόμηση φιλοσοφικών επιχειρημάτων και της σκέψης γενικότερα. Ταυτόχρονα εισάγουν στον φιλοσοφικό κλάδο της λογικής. Το μάθημα συνοδεύεται από υποχρεωτικό πρακτικό εργαστήριο (βλ. πιο κάτω). Η βαθμολόγηση της επίδοσης των φοιτητών στο μάθημα της λογικής προκύπτει από συμπηφισμό του βαθμού στο κυρίως μάθημα και στο εργαστήριο.

Υποχρεωτικά μαθήματα άλλων επιστημονικών πεδίων. Οι φοιτητές/τριες οφείλουν να παρακολουθήσουν τρία (3) υποχρεωτικά μαθήματα άλλων επιστημονικών πεδίων, τα οποία προσφέρονται από το ίδιο το Τμήμα ή από άλλα Τμήματα του Πανεπιστημίου Πατρών. Τα μαθήματα αυτά είναι: Παιδαγωγικά I, Παιδαγωγικά II, Αρχαία Ελληνική Λογοτεχνία. Τα μαθήματα άλλων επιστημονικών πεδίων υποχρεωτικά και υποχρεωτικά κατ'επιλογήν (βλ. πιο κάτω) προεκτείνουν το περιεχόμενο των σπουδών προς την κατεύθυνση των επιστημονικών κλάδων που συμπεριλαμβάνει το επαγγελματικό προφίλ το οποίο κατοχυρώνουν οι σπουδές φιλοσοφίας στην ελληνική Μέση Εκπαίδευση. Αντιστοιχούν σε γνωστικά αντικείμενα που υπάγονται στον κλάδο ΠΕ02 των εκπαιδευτικών Μέσης Εκπαίδευσης, καθώς και σε μαθήματα παιδαγωγικής. Στόχος των μαθημάτων αυτών είναι η εξασφάλιση τυπικών προϋποθέσεων παιδαγωγικής κατάρτισης αφ'ενός, και αφ'ετέρου η στοιχείωση των φοιτητών φιλοσοφίας στα περιεχόμενα και την μεθοδολογία των επιστημονικών αυτών κλάδων σε βασικό επίπεδο.

G1 Εργαστήρια Ανάγνωσης Φιλοσοφικών Κειμένων. Ο χαρακτήρας των μαθημάτων είναι εργαστηριακός με κύριο στόχο την μεθοδολογική κατάρτιση των φοιτητών για μια αυτοδύναμη, επιστημονικά δόκιμη προσέγγιση πρωτογενών φιλοσοφικών κειμένων και την εξάσκησή τους στις απαραίτητες για τον σκοπό αυτόν πρακτικές και δεξιότητες: (α) οι φοιτητές ασκούνται πρακτικά, βάσει επιλεγμένων κειμένων, στην ανάλυση του φιλοσοφικού λόγου, στον προσδιορισμό του περιεχομένου των φιλοσοφικών εννοιών του κειμένου, στην δυνατότητα διάκρισης, ανασυγκρότησης και αποτίμησης της εξηγητικής δύναμης των επιχειρημάτων του και στην

κατανόηση των φιλοσοφικών θέσεων που διατυπώνονται σε αυτό. Στο πλαίσιο αυτό εμπεδώνουν πρακτικά την σημασία κρίσιμων για μια δόκιμη φιλοσοφική ερμηνεία παραγόντων όπως είναι η ενδοκειμενική και διακειμενική συνοχή, η ιστορικότητα των κειμένων και των θεωριών, οι θεωρητικές αναφορές και διαθεωρητικές σχέσεις κλπ. (β) οι φοιτητές ασκούνται πρακτικά στην χρήση και αξιοποίηση των διαθέσιμων για τους σκοπούς του μαθήματος υποστηρικτικού επιστημονικού υλικού, όπως είναι ειδικά έργα αναφοράς, φιλοσοφικά λεξικά, ιστορικά γλωσσικά λεξικά, ευρετήρια, ηλεκτρονικές πηγές, χρήση της βιβλιοθήκης καθώς και επιλεγμένη βασική βιβλιογραφία για την άντληση της απαιτούμενης πληροφορίας. (γ) Εν τέλει οι φοιτητές μαθαίνουν να εξάγουν φιλοσοφική γνώση από πρωτογενές υλικό και ασκούνται στην ανάπτυξη γραπτού επιστημονικού φιλοσοφικού λόγου.

Κανονισμός Εργαστηρίων ΑΦΚ. Στα Εργαστήρια Ανάγνωσης Φιλοσοφικών Κειμένων η παρακολούθηση των μαθημάτων, η κατ' οίκον προετοιμασία των φοιτητών και η παρουσίαση εργασιών στις συνεδριάσεις του μαθήματος είναι υποχρεωτική. Ο/η φοιτητής/ήτρια δεν επιτρέπεται να απουσιάσει πάνω από τρεις (3) φορές από τις συνεδριάσεις του μαθήματος, και σε περίπτωση περισσοτέρων των τριών απουσιών ο/η φοιτητής/τρια δεν μπορεί να βαθμολογηθεί στο μάθημα αυτό. Η βαθμολόγηση της επίδοσης των φοιτητών γίνεται με την παράδοση εργασιών εντός διδακτικής διαδικασίας και με τελική δοκιμασία δεξιοτήτων ή αποκλειστικά με την παράδοση γραπτών εργασιών. Οι φοιτητές/τριες επιλέγουν υποχρεωτικά ένα μάθημα από κάθε ομάδα Εργαστηρίων Ανάγνωσης Φιλοσοφικών Κειμένων και έχουν δικαίωμα να επιλέξουν άλλο μάθημα της ομάδας σε περίπτωση που δεν επιτύχουν τους στόχους του μαθήματος (δεν περάσουν το μάθημα στην κανονική και την επαναληπτική εξεταστική του Σεπτεμβρίου) κατά την επόμενη δήλωση του μαθήματος.

Γ2 Κατ' επιλογήν μαθήματα φιλοσοφίας (παραδόσεις ή σεμινάρια) 3ου και 4ου έτους. Τα μαθήματα αυτά προσφέρονται στους τριτοετείς και τεταρτοετείς φοιτητές. Σκοπό έχουν να επιτρέψουν στον/την φοιτητή/τρια να επεκταθεί σε πεδία ή/και να εμβαθύνει σε φιλοσοφικά ζητήματα σύμφωνα με τα ειδικότερα ενδιαφέροντά του. Θεματικά, τα μαθήματα αυτά καλύπτουν σημαντικούς σταθμούς της ιστορίας της φιλοσοφίας καθώς και κεντρικά ζητήματα της συστηματικής φιλοσοφίας, που ολοκληρώνουν το πρόγραμμα των προπτυχιακών σπουδών. Ο/Η ώριμος/η φοιτητής/ήτρια 3^{ου} και 4^{ου} έτους έχει εδώ την δυνατότητα να δώσει τις δικές του/της εμφάσεις διαμορφώνοντας το ιδιαίτερό του/της επιστημονικό προφίλ. Τα κατ' επιλογήν μαθήματα φιλοσοφίας 3^{ου} και 4^{ου} έτους μπορούν να προσφέρονται είτε με την μορφή πανεπιστημιακών παραδόσεων είτε με την μορφή σεμιναριακών μαθημάτων. Συνολικά οι φοιτητές/τριες είναι υποχρεωμένοι/ες να παρακολουθήσουν κατά τη διάρκεια των σπουδών τους δεκατρία (13) μαθήματα από αυτήν την υποκατηγορία μαθημάτων.

Προαπαιτήση. Οι φοιτητές/τριες μπορούν να δηλώσουν κατ' επιλογήν μαθήματα φιλοσοφίας 3ου και 4ου έτους μόνο εάν έχουν ήδη εξετασθεί επιτυχώς σε πέντε (5) από τα δεκατρία (13) υποχρεωτικά φιλοσοφικά μαθήματα των τεσσάρων (4) πρώτων εξαμήνων σπουδών. Για τους/τις από κατατακτήριες εξετάσεις φοιτητές/ήτριες προαπαιτείται επιτυχία σε τέσσερα (4) υποχρεωτικά

μαθήματα φιλοσοφίας Α΄ έως Δ΄ εξαμήνου για να μπορούν να δηλώσουν κατ' επιλογήν μαθήματα φιλοσοφίας.

Σεμινάρια. Τα σεμινάρια αποτελούν ειδική κατηγορία των κατ' επιλογήν μαθημάτων φιλοσοφίας. Για την παρακολούθησή τους εγγράφονται κατ' ανώτατο όριο δεκαπέντε (15) φοιτητές/τριες με την εξής διαδικασία: κατά την περίοδο των εξετάσεων (Σεπτεμβρίου ή Φεβρουαρίου, ανάλογα με το εξάμηνο στο οποίο προσφέρεται το μάθημα), οι φοιτητές/τριες δηλώνουν το ενδιαφέρον τους να συμμετάσχουν στο σεμινάριο και γίνονται αποδεκτοί/ές ή μη μετά από προσωπική συνέντευξη με τον διδάσκοντα/την διδάσκουσα (ο οποίος/η οποία λαμβάνει υπόψη του/της τη δυνατότητα χρήσης ξενόγλωσσας βιβλιογραφίας, την επίδοση στα μαθήματα και ιδιαίτερα στα συναφή με το θέμα του σεμιναρίου ή σε προαπαιτούμενα, τα οποία ορίζει για το σεμινάριο, τη χρήση Η/Υ κ.ο.κ.). Κατά την έναρξη του εξαμήνου ο/η διδάσκων/ουσα καταθέτει στη Γραμματεία του Τμήματος κατάλογο με τους/τις φοιτητές/τριες που έγιναν δεκτοί να συμμετάσχουν στο σεμινάριο. Η επίδοση του/της φοιτητή/τριας στα σεμιναριακά μαθήματα αξιολογείται βάσει γραπτής εργασίας έκτασης περίπου 4.000 λέξεων, η οποία παρουσιάζεται υποχρεωτικά στο σεμινάριο και παραδίδεται σε τελική μορφή κατά την περίοδο των εξετάσεων. Στα σεμινάρια η παρακολούθηση είναι υποχρεωτική: για να παραδώσουν εργασία οι φοιτητές/τριες, δεν πρέπει να έχουν απουσιάσει από περισσότερες από τρεις (3) συνεδριάσεις του μαθήματος.

Δ Υποχρεωτικά κατ' επιλογήν μαθήματα άλλων επιστημονικών πεδίων. Πέραν των τριών υποχρεωτικών μαθημάτων άλλων επιστημονικών πεδίων (βλ. πιο πάνω) οι φοιτητές/τριες οφείλουν κατά τη διάρκεια των σπουδών τους να παρακολουθήσουν υποχρεωτικά ακόμη έξι (6) μαθήματα άλλων επιστημονικών πεδίων κατ' επιλογήν. Κατ' αυτόν τον τρόπο οι φοιτητές/τριες μπορούν να δημιουργήσουν κατά τα επιστημονικά ενδιαφέροντά τους ή τον επαγγελματικό τους σχεδιασμό πεδία ισχυρότερης εστίασης και ειδίκευσης επικεντρώνοντας τις επιλογές τους σε συγκεκριμένα γνωστικά αντικείμενα του κλάδου ΠΕ02 ή να συνδυάσουν τις επιλογές αυτών των αντικειμένων με τα μαθήματα φιλοσοφίας ή να πλαισιώσουν τις φιλοσοφικές τους σπουδές με συναφή πεδία και γενικά να διαμορφώσουν και να ολοκληρώσουν εξατομικευμένα τις σπουδές τους. Στα μαθήματα αυτά συγκαταλέγονται ισοδύναμα και μαθήματα ξένης γλώσσας. Οι φοιτητές/τριες επιλέγουν από έναν κατάλογο μαθημάτων, τα οποία προσφέρονται από το ίδιο το Τμήμα ή από άλλα Τμήματα του Πανεπιστημίου Πατρών καταναμημένα σε εξάμηνα σύμφωνα με το ενδεικτικό πρόγραμμα σπουδών.

E1 Εργαστήριο πληροφορικής στις ανθρωπιστικές επιστήμες. Το εργαστήριο πληροφορικής έχει ως σκοπό να εξασκήσει τους/τις φοιτητές/τριες στην χρήση νέων τεχνολογιών ως πρακτικών απαραίτητων εργαλείων για τις σπουδές αλλά και την επιστήμη τους. Στα πλαίσια του εργαστηρίου οι φοιτητές/τριες θα εξοικειωθούν με εργαλεία που χρησιμοποιούνται (α) για την έρευνα στο πεδίο των ανθρωπιστικών επιστημών και (β) για την παρουσίαση των αποτελεσμάτων της. Σε σχέση με το (α) οι φοιτητές/τριες θα ασκηθούν στη χρήση μηχανών αναζήτησης και διαχείρισης βιβλιογραφίας, στην αναζήτηση σε βάσεις δεδομένων φιλοσοφικών κειμένων, στην εύρεση και αξιολόγηση διαδικτυακών πηγών. Σε σχέση με το (β) οι φοιτητές/τριες θα ασκηθούν στη χρήση κειμενογράφου, προετοιμασία παρουσιάσεων με διαφάνειες, στην κατασκευή εννοιικών χαρτών, και άλλα εργαλεία

παρουσίασης. Το Εργαστήριο Πληροφορικής έχει υποχρεωτικό χαρακτήρα και αντιστοιχεί σε διδακτικές μονάδες για την απόκτηση του πτυχίου. Για το μάθημα αυτό δεν προβλέπονται επαναληπτικές εξετάσεις.

E1 Εργαστήρια συναρτώμενα με υποχρεωτικά μαθήματα φιλοσοφίας. Τα εργαστήρια που συνοδεύουν υποχρεωτικά μαθήματα φιλοσοφίας ανήκουν στην κατηγορία των υποχρεωτικών πρακτικών εργαστηρίων του προγράμματος σπουδών και είναι τα εργαστήρια «Επεξεργασίας Φιλοσοφικών Θεμάτων» και «Λογικής». Είναι μαθήματα πρακτικής εμπέδωσης γνώσεων και διδασκαλίας δεξιοτήτων που εξαρτώνται θεματικά από το ομώνυμο μάθημα και αποτελούν ενιαία διδακτική ενότητα με αυτό. Υπεύθυνος της ενιαίας διδακτικής ενότητας (του «μαθήματος») είναι ο διδάσκων του υποχρεωτικού μαθήματος, ο οποίος καθορίζει σε συνεργασία με τον διδάσκοντα του εργαστηρίου την θεματική και το περιεχόμενο του εργαστηρίου. Η παρακολούθηση των εργαστηρίων είναι υποχρεωτική, δηλαδή δεν επιτρέπεται η απουσία σε περισσότερα από τρία (3) μαθήματα του εργαστηρίου και δεν βαθμολογούνται φοιτητές που υπερβαίνουν τον αριθμό των τριών απουσιών. Για τα εργαστηριακά μαθήματα δεν προβλέπονται επαναληπτικές εξετάσεις. Η επίδοση των φοιτητών στα συναρτώμενα εργαστήρια συνυπολογίζεται μαζί με την επίδοσή τους στο κυρίως μάθημα για τον τελικό βαθμό του μαθήματος, σε ποσοστό που καθορίζεται για το κάθε εργαστήριο ξεχωριστά. Ο/Η υπεύθυνος/η του εργαστηρίου αξιολογεί με δική του ευθύνη τις επιδόσεις των φοιτητών/τριών και παραδίδει την αξιολόγησή του/της σε υπογεγραμμένο πίνακα στον υπεύθυνο του ενιαίου μαθήματος. Ο/Η υπεύθυνος/η του μαθήματος εκδίδει και υπογράφει το τελικό βαθμολόγιο, επισυνάπτοντας απαραίτητως τους υπογεγραμμένους πίνακες των επί μέρους βαθμολογήσεων στην εξέταση του μαθήματος και στο εργαστήριο. Ο βαθμός του εργαστηρίου σε περίπτωση επιτυχίας ισχύει και για την επόμενη εξεταστική. Εντούτοις, αποτυχία στο μάθημα (βαθμός κάτω του 5) σε όλες τις εξεταστικές περιόδους της ακαδημαϊκής χρονιάς που δηλώνεται, συνεπάγεται επανάληψη και του εργαστηρίου.

Εργαστήριο Λογικής. Το εργαστήριο Λογικής κατ' αντιστοιχίαν προς την ύλη του μαθήματος προσφέρει την πρακτική εξάσκηση και εμπέδωση των εννοιών του μαθήματος μέσω εργαστηριακών ασκήσεων, λύσεων προβλημάτων και συχνών δοκιμασιών, στις οποίες υποχρεωτικά συμμετέχουν όλοι οι φοιτητές/τριες ανά ομάδες.

Εργαστήριο Επεξεργασίας Φιλοσοφικών Θεμάτων. Στόχος του εργαστηρίου είναι αφ' ενός η πρακτική εξάσκηση του φοιτητή σε μικρές ομάδες στην μελέτη, κατανόηση και γραπτή παρουσίαση επιστημονικής φιλοσοφικής βιβλιογραφίας, συναφούς με την θεματική του κυρίως μαθήματος, με την καθοδήγηση και την υποστήριξη υπεύθυνου για το εργαστήριο ειδικού διδακτικού προσωπικού. Επί πλέον ο/η φοιτητής/τρια διδάσκεται και εξασκείται σε επιστημονικές τεχνικές (π.χ. βιβλιογραφική έρευνα) καθώς και στις μορφολογικές προδιαγραφές της συγγραφής επιστημονικής εργασίας.

ΣΤ1 Διπλωματική εργασία. Επόπτης/τρια διπλωματικής εργασίας (ΔΕ): η ΔΕ εποπτεύεται από ένα διδάσκοντα (μέλος ΔΕΠ του Τμήματος ή Έκτακτο Εκπαιδευτικό Προσωπικό). Εφόσον το θέμα της εργασίας είναι διεπιστημονικό, επιτρέπεται να οριστεί και δεύτερος επόπτης (εκτός Τμήματος αλλά εντός του Παν/μίου Πατρών). Οι διδάσκοντες μπορούν να αναλαμβάνουν ανά ακαδημαϊκό έτος την

παρακολούθηση έως πέντε (5) ΔΕ. Προϋποθέσεις ανάθεσης ΔΕ: Η ανάληψη της εποπτείας μιας ΔΕ εναπόκειται στην διακριτική ευχέρεια του διδάσκοντος. Ελάχιστοι όροι, ωστόσο, για την εκπόνηση μιας ΔΕ είναι οι εξής: χρήση ξενόγλωσσης βιβλιογραφίας, χρήση Η/Υ κλπ. **Προαπαιτήσεις:** Για τους/τις φοιτητές/τριες έτους εισαγωγής πριν από το 2011/12: Βεβαίωση επιτυχούς παρακολούθησης του φροντιστηρίου εκπόνησης επιστημονικής εργασίας. Το φροντιστήριο αυτό αντιστοιχείται για τους/τις φοιτητές/τριες αυτής της κατηγορίας με το εργαστήριο επεξεργασίας φιλοσοφικών θεμάτων, για την επιτυχή παρακολούθηση του οποίου λαμβάνουν σχετική βεβαίωση. Για όλους τους/τις φοιτητές/ήτριες με έτος εισαγωγής μετά το 2011/12: Επιτυχής εξέταση στο μάθημα «Επεξεργασία φιλοσοφικών θεμάτων» βάσει στοιχείων της καρτέλας του/της φοιτητή/ήτριας. **Χρόνος δήλωσης ΔΕ:** Η ΔΕ ανατίθεται στο Ζ΄ ή Η΄ εξάμηνο σπουδών είτε σε επόμενο εξάμηνο νόμιμων σπουδών, με σχετική αίτηση που κατατίθεται από τον/την φοιτητή/ήτρια στην γραμματεία υπογεγραμμένη από τον/την επιβλέποντα/ουσα καθηγητή/ήτρια και η διάρκεια προετοιμασίας της είναι κατ' ελάχιστον έξι μήνες, δηλαδή δεν επιτρέπεται να υποβάλλεται προς κρίση σε διάστημα μικρότερο των έξι μηνών από τη στιγμή της κατάθεσης της σχετικής αίτησης στην Γραμματεία. Οι φοιτητές/ήτριες καλούνται να εκφράζουν την πρόθεσή τους για εκπόνηση ΔΕ κατά το Ζ΄ ή Η΄ εξάμηνο, υποχρεωτικά στη θέση τριών επιλεγόμενων μαθημάτων φιλοσοφίας του ίδιου εξαμήνου: δηλαδή, κατά τη δήλωση ο/η φοιτητής/τρια δεν δηλώνει τρία κατ' επιλογήν μαθήματα φιλοσοφίας στη θέση των οποίων δηλώνει τη ΔΕ. Αφού έχουν τη σύμφωνη γνώμη ενός/μίας διδάσκοντα/ουσας, οφείλουν να καταθέσουν στη Γραμματεία σχετική αίτηση. **Εξέταση ΔΕ:** Η ΔΕ εξετάζεται από τον/την επόπτη/πτρια και έναν/μία επιπλέον διδάσκοντα/ουσα. Η εξέταση ανακοινώνεται στο Τμήμα μια εβδομάδα νωρίτερα και είναι δημόσια. Για όλους/ες τους/τις φοιτητές/τριες με έτος εισαγωγής από το 2006-07 και εξής η διπλωματική εργασία αντιστοιχείται προς και αντικαθιστά τρία (3) κατ' επιλογήν μαθήματα φιλοσοφίας 3ου και 4ου έτους και ισοδυναμεί με 9 δ.μ. και 15 μονάδες ECTS. Για τους/τις εισαχθέντες/χθείσες των ακαδημαϊκών ετών 1999-2000 έως 2005-2006 η διπλωματική εργασία αντιστοιχείται και αντικαθιστά δύο (2) κατ' επιλογήν μαθήματα φιλοσοφίας 3ου και 4ου έτους και ένα (1) κατ' επιλογήν υποχρεωτικό μάθημα άλλων επιστημονικών πεδίων 3ου και 4ου έτους.

ΣΤ 2 Φροντιστηριακά μαθήματα και ασκήσεις. Για ορισμένα μαθήματα του ΠΠΣ, ιδιαίτερα για μαθήματα του τύπου των πανεπιστημιακών παραδόσεων, μπορεί να προβλεφθούν ειδικά φροντιστηριακά μαθήματα και ασκήσεις. Τα μαθήματα αυτά σκοπό έχουν την διδακτική ενίσχυση του μαθήματος για την καλύτερη εξασφάλιση των μαθησιακών αποτελεσμάτων μέσω μιας στενότερης διδακτικής υποστήριξης των φοιτητών/τριών σε μικρές ομάδες. Μπορούν να διδαχθούν είτε από μέλη ΔΕΠ, είτε από μέλη έκτακτου εκπαιδευτικού προσωπικού, είτε από μέλη ΕΔΙΠ, είτε από μεταπτυχιακούς φοιτητές/τριες ιδιαίτερα του Β΄ κύκλου σπουδών.

Γ3. Δομή του ΠΠΣ

Το νέο ΠΠΣ, σε μεταβατική εφαρμογή από το 2021-22, διατηρεί τις αρχές και τη δομή του παλαιού (οι στόχοι του οποίου αναλύθηκαν στην ΕΕΕ 2014-15, στην 4ετή έκθεση και στον φάκελο της Εξωτερικής αξιολόγησης), εισάγοντας τροποποιήσεις και βελτιώσεις.

Το **παλαιό** ΠΠΣ Φιλοσοφίας αναπτύσσεται σε οκτώ εξάμηνα σπουδών. Περιλαμβάνει 42 μαθήματα για την απόκτηση πτυχίου που αντιστοιχούν σε 133 διδακτικές μονάδες και 240 ECTS ισοκατανεμημένες στα οκτώ εξάμηνα (30 ECTS/εξάμηνο). Τα μαθήματα περιλαμβάνουν 17 υποχρεωτικά μαθήματα φιλοσοφίας, 13 μαθήματα φιλοσοφίας επιλογής, 3 υποχρεωτικά μαθήματα άλλων επιστημονικών πεδίων και 7 υποχρεωτικά κατ' επιλογήν μαθήματα άλλων επιστημονικών πεδίων.

Το **νέο** ΠΠΣ Φιλοσοφίας αναπτύσσεται σε οκτώ εξάμηνα σπουδών. Περιλαμβάνει 44 μαθήματα για την απόκτηση πτυχίου που αντιστοιχούν σε 133 διδακτικές μονάδες και 240 ECTS ισοκατανεμημένες στα οκτώ εξάμηνα (30 ECTS/εξάμηνο). Τα μαθήματα περιλαμβάνουν 24 υποχρεωτικά μαθήματα και 20 επιλογής. Από τα 20 μαθήματα επιλογής, 15 είναι μαθήματα φιλοσοφίας και 5 μαθήματα άλλων επιστημονικών πεδίων. Από τα 44 μαθήματα, 35 είναι μαθήματα φιλοσοφίας και 9 μαθήματα άλλων επιστημονικών πεδίων.

Βασικοί λόγοι και αρχές που διέπουν την αναμόρφωση αυτή είναι: (α) η εισαγωγή ορισμένων απαραίτητων εισαγωγικών μαθημάτων στο 1ο έτος σπουδών, (β) η ορθολογική προσαρμογή του προγράμματος στις ανάγκες των φοιτητών και των φοιτητριών που εισάγονται στο τμήμα μας, (γ) η συγκέντρωση των ελεύθερων επιλογών φιλοσοφίας στα δύο τελευταία εξάμηνα των σπουδών (Z & H), (δ) ο εξορθολογισμός της κατανομής πιστωτικών διδακτικών μονάδων (ECTS), περιορίζοντας τις διαθέσιμες μονάδες σε κάποια μαθήματα (όπως η Επεξεργασία Φιλοσοφικών Θεμάτων ή η Εισαγωγή στη Φιλοσοφία), κι εξοικονομώντας έτσι μονάδες για κάποιο επιπλέον μάθημα (π.χ. Βυζαντινή ή Μεσαιωνική Φιλοσοφία).

Διατηρείται η αναλογία φιλοσοφικών και μη-φιλοσοφικών μαθημάτων και η αναλογία υποχρεωτικών μαθημάτων και μαθημάτων επιλογής. Επίσης λαμβάνεται υπόψη η κατανομή των πόρων που διαθέτει το Τμήμα για να υποστηρίξει το Πρόγραμμα Σπουδών. Για τους λόγους αυτούς το εύρος της αναμόρφωσης είναι περιορισμένο.

Η επιλογή σχετικά με τα σημεία (α), (β) και (γ) πιο πάνω εδράζεται στο ακόλουθο σκεπτικό:

(α) Σαφέστερη και ορθολογικά προσανατολισμένη εισαγωγή των φοιτητών-φοιτητριών στις σπουδές φιλοσοφίας. Προτείνουμε γι' αυτόν το λόγο δύο μαθήματα εισαγωγής στη φιλοσοφία: το πρώτο θα καλύπτει θέματα θεωρητικής φιλοσοφίας (μεταφυσικής και γνωσιοθεωρίας) ενώ το δεύτερο θα καλύπτει θέματα πρακτικής φιλοσοφίας (πολιτικής και ηθικής φιλοσοφίας). Τα μαθήματα λειτουργούν ως μαθήματα προσανατολισμού στις φιλοσοφικές σπουδές και θα προσφέρουν στους/στις φοιτητές/ήτριες μας βασικές γνώσεις, απαραίτητες για την παρακολούθηση των ειδικότερων μαθημάτων στα επόμενα εξάμηνα των σπουδών τους. Ταυτόχρονα μετακινούμε τα εργαστήρια ανάγνωσης φιλοσοφικών κειμένων [ΕΑΦΚ I & II] νωρίτερα στα εξάμηνα σπουδών (Α και Γ αντίστοιχα). Αυτή η αλλαγή θα εξοικειώσει τους/τις φοιτητές/ήτριες από την αρχή στο πνεύμα με το οποίο μελετάμε τα φιλοσοφικά κείμενα, ενώ θα ενισχύσει νωρίτερα τις απαραίτητες δεξιότητες για αυτήν τη μελέτη.

(β) Εξορθολογισμός της ακολουθίας των μαθημάτων από το ένα εξάμηνο στο επόμενο και μια ακολουθία που θα αντανάκλα την ωριμότητα των φοιτητών και φοιτητριών σε σχέση με τη δυσκολία και τις απαιτήσεις των μαθημάτων. Έτσι μετακινούνται το μάθημα της Λογικής πλησιέστερα στο μάθημα της φιλοσοφίας της Γλώσσας (Γ' εξάμηνο) και το υποχρεωτικό μάθημα για τον Καντ στο Ε' εξάμηνο (μετά την ολοκλήρωση των μαθημάτων Νεώτερης γνωσιοθεωρίας-μεταφυσικής).

(γ) Οι φοιτητές μπορούν να κερδίσουν περισσότερα από τα μαθήματα ελεύθερης επιλογής στην πιο ώριμη φάση των σπουδών τους. Η διδασκαλία των υποχρεωτικών μαθημάτων θα πρέπει να έχει ολοκληρωθεί πριν το τελευταίο έτος των σπουδών, εφόσον τουλάχιστον τα υποχρεωτικά μαθήματα είναι μαθήματα που προαπαιτούνται (ουσιαστικά, αν και όχι τυπικά) για την γόνιμη εμπλοκή με ειδικότερα αντικείμενα και περιοχές της φιλοσοφίας στα μαθήματα επιλογής.

Για την εξυπηρέτηση του (β) αποφασίσαμε: (β.1) Εισαγωγή των μαθημάτων επιλογής φιλοσοφίας νωρίτερα στο πρόγραμμα σπουδών στο μέτρο των δυνατοτήτων μας. (β.2) Μέρμινα και πληρέστερη καθοδήγηση στους/στις διδάσκοντες/διδάσκουσες των κρίσιμων μαθημάτων/εργαστηρίων (α) ΕΑΦΚ I: Αρχαία Φιλοσοφία, ΕΑΦΚ II: Νεώτερη Φιλοσοφία, (β) Επεξεργασία Φιλ. Θεμάτων, (γ) Εισαγωγή στη Φιλοσοφία I & II, (δ) Εργαστήριο Πληροφορικής, με σαφέστερο καθορισμό των στόχων των μαθημάτων και με μια ενδεικτική λίστα θεμάτων ή κειμένων που θα μπορούσε να ακολουθηθεί. Κριτήριό μας για αυτές τις επιλογές είναι τι υπάρχει διαθέσιμο στην ελληνόφωνη βιβλιογραφία.

Τα δύο μαθήματα κειμένων μετακινήθηκαν ένα έτος νωρίτερα. Καταρτίστηκε μία λίστα κειμένων κατάλληλων για διδασκαλία τόσο στο μάθημα ΕΑΦΚ I: Αρχαία Φιλοσοφία όσο και στο μάθημα ΕΑΦΚ II: Νεώτερη φιλοσοφία.

Το μάθημα Καντ μετακινήθηκε ένα εξάμηνο αργότερα. Οι απαιτήσεις του μαθήματος δικαιολογούν αυτήν τη μεταβολή. Αντίστροφα το μάθημα Γνωσιοθεωρία και Μεταφυσική II τοποθετήθηκε σε αμέσως προηγούμενο εξάμηνο από εκείνο του Καντ.

Για να εισαγάγουμε ένα δεύτερο μάθημα Εισαγωγής στη Φιλοσοφία με θέματα που αφορούν την Πρακτική Φιλοσοφία (Β εξάμηνο), καταργήθηκε το μάθημα Αρχαία Ελληνική και Πολιτική Φιλοσοφία. Έτσι θα έχουμε δυο μαθήματα εισαγωγής στη φιλοσοφία, ένα σε κάθε εξάμηνο του Α' έτους. Τα μαθήματα αυτά είναι θεματικά (όπως διδάχθηκαν τα 2018-2020 οι εισαγωγές στη φιλοσοφία) και διδάσκονται από ένα σύνολο διδασκόντων (με μέγιστο αριθμό 3 διδάσκοντες) οι οποίοι θα μπορούν να αλλάζουν από το ένα έτος στο επόμενο ώστε να επιμερίζεται και ο φόρτος εργασίας αντιστοίχως. Επιπλέον προτείνουμε έναν αριθμό θεμάτων κατάλληλων για αυτόν το σκοπό (με βάση τι είναι διαθέσιμο και στην ελληνόφωνη βιβλιογραφία).

Τα ECTS της Λογικής μειώθηκαν σε 10 (από 15) και το μάθημα μετακινήθηκε ένα έτος αργότερα (Γ' εξάμηνο) για λόγους που έχουν να κάνουν με τη δυσκολία και τις απαιτήσεις του μαθήματος αλλά και την στενότερη σύνδεσή του με τη Φιλοσοφία της Γλώσσας η οποία ακολουθεί στο Δ.

Μειώθηκαν τα ECTS της Επεξεργασίας Φιλοσοφικών Κειμένων (από 15) σε 10 και προστέθηκε νέο εισαγωγικό μάθημα στη Βυζαντινή και Μεσαιωνική Φιλοσοφία.

Η σύγχρονη πρακτική φιλοσοφία και η σύγχρονη πολιτική φιλοσοφία χωρίστηκαν στα δύο. Αυτό σηματοδοτεί μια ενίσχυση της σύγχρονης πρακτικής φιλοσοφίας. Η αλλαγή αυτή αντανακλά και το γεγονός ότι έχουν αυξηθεί τα μέλη ΔΕΠ του τμήματος τα οποία ειδικεύονται στη σύγχρονη πρακτική φιλοσοφία.

Τέλος, άλλαξε η κατανομή των μαθημάτων επιλογής, με τον κύριο όγκο τους να μεταφέρεται στο τελευταίο έτος των σπουδών.

Γ4. Αναλυτικό Πρόγραμμα Προπτυχιακών Σπουδών

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΜΑΘΗΜΑΤΩΝ ΑΚΑΔΗΜΑΪΚΟΥ ΕΤΟΥΣ 2024-2025

ΣΥΝΤΟΜΟΓΡΑΦΙΕΣ ΤΕΕΚΕ: ΤΜΗΜΑ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΤΕΕΑΠΗ:
ΤΜΗΜΑ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ ΚΑΙ ΑΓΩΓΗΣ ΣΤΗΝ ΠΡΟΣΧΟΛΙΚΗ ΗΛΙΚΙΑ ΤΘΣ: ΤΜΗΜΑ ΘΕΑΤΡΙΚΩΝ

ΣΠΟΥΔΩΝ

ΔΜ: ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ ΜΟΝΑΔΕΣ

ECTS: EUROPEAN CREDIT TRANSFER SYSTEM

1^ο ΕΤΟΣ: Α' ΕΞΑΜΗΝΟ

A/A	Κωδικός	Τίτλος μαθήματος	Διδάσκων/ουσα	ΔΜ	Ects
Υποχρεωτικά μαθήματα Φιλοσοφίας (ΥΠΟ)					
1	PHS_1.1	Νεότερη πολιτική φιλοσοφία	Α. Μιχαλάκης	3	5
2	PHS_1.2	Εισαγωγή στη φιλοσοφία Ι	Θ. Δημητράκος	3	5
3	PHS 1.3	Αρχαία Φιλοσοφία. Εργαστήριο Ανάγνωσης Φιλοσοφικών Κειμένων Αρχαία φιλοσοφία Ομάδα Α Αρχαία φιλοσοφία Ομάδα Β	Π. Κόντος Χ. Ταμπάκης Στ. Κουλουμέντας	3	10
4	PHS 1.4	Τεχνολογίες πληροφορικής για τις ανθρωπιστικές επιστή-μες	Σ. Αθανασόπουλος	2	5

Υποχρεωτικό μάθημα άλλου επιστημονικού πεδίου (ΥΑΕΠ)					
4	PHS_1008	Παιδαγωγικά Ι	A. Ντόκα	3	5
					30

1^ο ΕΤΟΣ: Β' ΕΞΑΜΗΝΟ

A/A	Κωδικός	Τίτλος μαθήματος	Διδάσκων/ουσ α	ΔΜ	Ects
Υποχρεωτικά μαθήματα Φιλοσοφίας (ΥΠΟ)					
1	PHS_2.1	Πλάτων	Γ. Σερμαμόγλου-Σουλμαΐδη	3	5
2	PHS_2.2	Εισαγωγή στη φιλοσοφία II	Π. Κόντος	3	5
3	PHS_2.3	Νεότερη Γνωσιοθεωρία Μεταφυσική I	Γ. Σαγκριώτης	3	5
4	PHS_2.4	Λογική (Εργαστήριο Λογικής)	Θ. Δημητράκος Α. Σπαγαδώρου	5	10
Μαθήματα επιλογής άλλων επιστημονικών πεδίων (ΕΑΕΠ)					
5	PHS_2.5	Παιδαγωγικά II	Α. Ντόκα	3	5
					30

2^ο ΕΤΟΣ: Γ' ΕΞΑΜΗΝΟ

α/α	Κωδ. μαθήματος	Τίτλος μαθήματος	Διδάσκων/ ουσες	Διδ. Μονάδες	Μονάδες ECTS
Υποχρεωτικά μαθήματα Φιλοσοφίας (ΥΠΟ)					
1	PHS_3.1	Νεότερη Ηθική Φιλοσοφία	A. Μιχαλάκης	3	5
2	PHS_3.2	Αριστοτέλης	M. Μουζάλα	3	5
3	PHS_3.3	Νεότερη Φιλοσοφία. Εργαστήριο Ανάγνωσης Φιλοσοφικών κειμένων Νεότερη Φιλοσοφία Ομάδα Α Νεότερη Φιλοσοφία Ομάδα Β Νεότερη Φιλοσοφία Ομάδα Γ	M. Μιχάλσκι K. Ρασπίτσος M. Σκομβούλης	3	10
Επιλογής μαθήματα άλλων επιστημονικών πεδίων (ΕΑΕΠ)					
5		Επιλογής μάθημα Άλλου Επιστημονικού Πεδίου (πίνακας P1.1)		3	5
6		Επιλογής μάθημα Άλλου Επιστημονικού Πεδίου (πίνακας P1.1)		3	5
					Σύνολο 30

Πίνακας Ρ1.1: ΕΠΙΛΟΓΗΣ ΜΑΘΗΜΑΤΑ ΑΛΛΟΥ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟΥ ΠΕΔΙΟΥ (ΕΑΕΠ) Γ' ΕΞΑΜΗΝΟΥ

ΑΚΑΔ. ΕΤΟΣ 2023-2024					
A/A	ΚΩΔ. ΜΑΘ.	ΤΙΤΛΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	ΔΙΔΑΣΚΩΝ	Δ.Μ.	ECTS
ΕΠΙΛΟΓΗΣ ΜΑΘΗΜΑΤΑ ΑΛΛΟΥ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟΥ ΠΕΔΙΟΥ (ΕΑΕΠ)					
1	PHS_12.1	Αρχαία Ελληνική Ιστορία (όριο 20 φοιτ.)	Α. Σύρκου Τμ. Φιλολογίας	3	5
2	PHS_12.2	Εισαγωγή στη βυζαντινή φιλολογία (όριο 15 φοιτ.)	Ε.-Σ. Κιαπίδου Τμ. Φιλολογίας	3	5
3	PHS_12.3	Βυζαντινά κείμενα και πολιτισμός (όριο 15 φοιτ.)	Φ. Νούσια Τμ. Φιλολογίας	3	5
4	PHS_12.4	Εισαγωγή στη Νεοελληνική Φιλολογία (όριο 15 φοιτ.)	Ι. Παπαθεοδώρου Τμ. Φιλολογίας	3	5
5	PHS_12.5	Νεοελληνική Φιλολογία 1670-1830	Α. Αθήνη Τμ. Φιλολογίας	3	5
6	PHS_12.6	Ιστορία της ευρωπαϊκής λογοτεχνίας 19 ^{ος} -20 ^{ος} αιώνες	Γ. Γκότση Τμ. Φιλολογίας	3	5
7	PHS_12.7	Κ. Π. Καβάφης (όριο 15 φοιτ.)	Ι. Παπαθεοδώρου Τμ. Φιλολογίας	3	5
8	PHS_12.8	Εισαγωγή στη Γλωσσολογία Ι (όριο 10 φοιτ.)	Α. Αρχάκης Τμ. Φιλολογίας	3	5
9	PHS_12.9	Ιστορία τέχνης Ι (όριο 10 φοιτ.)	Α. Μουρίκη ΤΕΕΑΠΗ	3	5
10	PHS_12.14	Διαπολιτισμική εκπαίδευση εκπαιδευτικών	Ε. Αρβανίτη ΤΕΕΑΠΗ	3	5
11	PHS_12.15	Ψυχολογία, Οικογένεια, Σχολείο (όριο 20 φοιτ.)	Παπαχριστόπουλος Τμ. Φιλολογίας	3	5

2^ο ΕΤΟΣ: Δ' ΕΞΑΜΗΝΟ

α/α	Κωδ. μαθήματος	Τίτλος μαθήματος	Διδάσκων/ουσα	Διδ. Μονάδες	Μονάδες ECTS
Υποχρεωτικά μαθήματα Φιλοσοφίας (ΥΠΟ)					
1	PHS_4.1	Μεσαιωνική Φιλοσοφία	Εντεταλμένος Διδασκαλίας	3	5
2	PHS_4.2	Φιλοσοφία της γλώσσας	Ι. Ζεϊμπέκης	3	5
3	PHS_4.3	Νεότερη Γνωσιοθεωρία Μεταφυσική ΙΙ	Κ. Γουδέλη	3	5
4	PHS_4.4	Επεξεργασία Φιλοσοφικών Θεμάτων Εργαστήριο Α Εργαστήριο Β Εργαστήριο Γ	Μ. Μουζάλα	4	10
			Α. Ντόκα Μ. Σκομβούλης Κ. Ρασπίτσος	3	
Επιλογής μαθήματα άλλων επιστημονικών πεδίων (ΕΑΕΠ)					
5		Επιλογής μάθημα Άλλου Επιστημονικού Πεδίου (πίνακας Ρ1.2)		3	5
					30

Πίνακας P1.2: ΕΠΙΛΟΓΗΣ ΜΑΘΗΜΑΤΑ ΑΛΛΟΥ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟΥ ΠΕΔΙΟΥ (ΕΑΕΠ) Δ' ΕΞΑΜΗΝΟΥ

ΑΚΑΔΗΜΑΪΚΟ ΕΤΟΣ 2023-2024					
α/α	Κωδ. μαθήματος	Τίτλος μαθήματος	Διδάσκων/ουσα	Διδ. Μονάδες	Μο-νάδες ECTS
Επιλογής μαθήματα άλλων επιστημονικών πεδίων (ΕΑΕΠ)					
1	PHS_12.16	Ευρωπαϊκή Ιστορία Θεσμών και Ιδεών (17 ^{ος} -20 ^{ος} αιώνας)	Εφόσον υπάρξουν πιστώσεις ΠΔ 407/80	3	5
2	PHS_12.17	Ελληνική Ιστορία Θεσμών και Ιδεών (17 ^{ος} -20 ^{ος} αιώνας)	Εφόσον υπάρξουν πιστώσεις ΠΔ 407/80	3	5
3	PHS_12.18	Κοινωνιογλωσσολογία (όριο 5 φοιτ.)	Α. Αρχάκης Τμ. Φιλολογίας	3	5
4	PHS_12.19	Εισαγωγή στην γλωσσολογία II	Γ. Ευδόπουλος Τμ. Φιλολογίας	3	5
5	PHS_12.20	Ιστορία της ελληνικής γλώσσας (όριο 15 φοιτ.)	Θ. Μαρκόπουλος Τμ. Φιλολογίας	3	5
6	PHS_12.21	Ο Σολωμός και η επτανησιακή Σχολή (όριο 15 φοιτ.)	Ε. Ιερωνυμάκη Τμ. Φιλολογίας	3	5
7	PHS_12.22	Παλαμάς-Σικελιανός (όριο 15 φοιτ.)	Α.-Μ. Κατσιγιάννη Τμ. Φιλολογίας	3	5
8	PHS_12.24	Πεζογραφία 1830-1914	Α. Αθήνη Τμ. Φιλολογίας	3	5
9	PHS_12.26	Γ. Σεφέρης (όριο 15 φοιτ.)	Α. Κωστίου Τμ. Φιλολογίας	3	5
10	PHS_12.27	Αρχαία ελληνική Ιστοριογραφία: Ηρόδοτος (όριο 15 φοιτ.)	Ν.Χαραλαμπόπουλος Τμ. Φιλολογίας	3	5
11	PHS_12.29	Εκπαίδευση και Κοινωνία (όριο 20 φοιτ.)	Ν. Παπαχριστόπουλος Τμ. Φιλολογίας	3	5
12	PHS_12.30	Φεμινιστική Κριτική και Κλασικές Σπουδές (όριο 15 φοιτ.)	Καρακάντζα Τμ. Φιλολογίας	3	5
13	PHS_12.31	Σύγχρονη Λογοτεχνία: Πεζογραφία και Πολιτιστική Μνήμη (όριο 15 φοιτ.)	Ι. Παπαθεωδόρου Τμ. Φιλολογίας	3	5

14	PHS_12.32	Λογοτεχνία και ψυχανάλυση (όριο 20 φοιτ.)	Ν.Παπαχριστόπουλος Τμ. Φιλολογίας	3	5
15	PHS_12.33	Ψηφιακές Ανθρωπιστικές Επιστήμες	Σ. Αθανασόπουλος	3	5
16	PHS_12.35	Λογοτεχνία και Επικοινωνία	Ι.Παπαθεωδόρου Τμ. Φιλολογίας	3	5

3^ο ΕΤΟΣ: Ε' ΕΞΑΜΗΝΟ

α/α	Κωδ. μαθήματος	Τίτλος μαθήματος	Διδάσκων/ουσα	Διδ. Μονάδες	Μονάδες ECTS
Υποχρεωτικά μαθήματα Φιλοσοφίας (ΥΠΟ)					
1	PHS_5.1	Σύγχρονη ηθική φιλοσοφία	Μ. Σκομβούλης	3	5
2	PHS_5.2	Καντ	Κ. Γουδέλη	3	5
3	PHS_5.3	Αναλυτική Γνωσιολογία	Κ. Παγωνδιώτης	3	5
Μαθήματα επιλογής Φιλοσοφίας (ΕΠΙ)					
4		Μάθημα επιλογής φιλοσοφίας (πίνακας P1.3)		3	5
5		Μάθημα επιλογής φιλοσοφίας (πίνακας P1.3)		3	5
Υποχρεωτικό μάθημα άλλων επιστημονικών πεδίων (ΕΑΕΠ)					
6		Αρχαία Ελληνική Γραμματεία και Γλώσσα Ι ή Αρχαία Ελληνική Γραμματεία και Γλώσσα ΙΙ	Χ. Ταμπάκης Στ. Κουλουμέντας	3	5
					30

Πίνακας Ρ1.3: ΜΑΘΗΜΑΤΑ ΕΠΙΛΟΓΗΣ ΧΕΙΜΕΡΙΝΟΥ (Ε' ΚΑΙ Ζ') ΕΞΑΜΗΝΟΥ

ΑΚΑΔΗΜΑΪΚΟ ΕΤΟΣ 2023-2024					
α/α	Κωδ. μαθήματος	Τίτλος μαθήματος	Διδάσκων/ουσα	Διδ. Μονάδες	Μο-νάδες ECTS
Μαθήματα επιλογής φιλοσοφίας (ΕΠΙ)					
1	PHS_10.1	Εφαρμοσμένη ηθική	Μ. Παρούσης	3	5
2	PHS_10.2	Αναλυτική μεταφυσική	Ι. Ζεϊμπέκης	3	5
3	PHS_10.3	Σύγχρονη Ελληνική Φιλοσοφία	Μ. Παρούσης	3	5
4	PHS_11.1	Ειδικά θέματα Σύγχρονης Φιλοσοφίας Ι: Φιλοσοφία της Επιστήμης	Θ. Δημητράκος	3	5
5.	PHS_5106	Διδακτικές προσεγγίσεις στη φιλοσοφία	Α. Ντόκα	3	5
6	PHS_10.21	Φιλοσοφία και Ψυχανάλυση	Γ. Σαγκριώτης	3	5
7	PHS_10.22	Φιλοσοφικές ερμηνείες του κακού	Π. Κόντος	3	5
8	PHS_10.27	<u>ΣΕΜΙΝΑΡΙΟ</u> Heidegger: Το ερώτημα για την τεχνική	Μ. Μιχάλσκι	3	5
9	PHS_10.33	Φιλοσοφική ερμηνευτική	Κ. Ρασπίτσος	3	5
10	PHS_10.37	Η φιλοσοφία του νου	Κ. Παγωνδιώτης	3	3
11	PHS_11.10	Ειδικά θέματα σύγχρονης πολιτικής φιλοσοφίας Ι	Γ. Σερμαμόγλου-Σουλμαΐδη	3	5

3^ο ΕΤΟΣ: ΣΤ' ΕΞΑΜΗΝΟ

α/α	Κωδ. μαθήματος	Τίτλος μαθήματος	Διδάσκων/ουσα	Διδ. Μονάδες	Μονάδες ECTS
Υποχρεωτικά μαθήματα Φιλοσοφίας (ΥΠΟ)					
1	PHS_6.1	Σύγχρονη πολιτική φιλοσοφία	Μ. Σκομβούλης	3	5
2	PHS_6.2	Αισθητική	Εντεταλμένος/-η Διδασκαλίας	3	5
3	PHS_6.3	Φιλοσοφία 19 ^{ου} -20 ^{ου} αιώνα	Μ. Μιχάλσκι	3	5
Μαθήματα επιλογής Φιλοσοφίας (ΕΠΙ)					
4		Μάθημα επιλογής φιλοσοφίας (πίνακας P1.4)		3	5
5		Μάθημα επιλογής φιλοσοφίας (πίνακας P1.4)		3	5
Υποχρεωτικό μάθημα άλλου επιστημονικού πεδίου					
5		Αρχαία Ελληνική Λογοτεχνία	Χ. Ταμπάκης	3	5
					30

Πίνακας P1.4: ΜΑΘΗΜΑΤΑ ΕΠΙΛΟΓΗΣ ΕΑΡΙΝΟΥ (ΣΤ' ΚΑΙ Η') ΕΞΑΜΗΝΟΥ

ΑΚΑΔΗΜΑΪΚΟ ΕΤΟΣ 2023-2024					
α/α	Κωδ. μαθήματος	Τίτλος μαθήματος	Διδάσκων/ουσα	Διδ. Μο-νά-δες	Μο-νάδες ECTS
Μαθήματα επιλογής Φιλοσοφίας (ΕΠΙ)					
1	PHS_10.9	Φιλοσοφία του δικαίου	Μ. Παρούσης	3	5
2	PHS_10.10	Φιλοσοφία της θρησκείας	Κ. Ρασπίτσος	3	5
3	PHS_10.13	Η πρακτική φιλοσοφία του Χέγκελ	Α. Μιχαλάκης	3	5
4	PHS_10.14	Φιλοσοφία της αισθητηριακής αντίληψης	Κ. Παγωνδιώτης	3	5
5	PHS_10.15	Συνείδηση, ασυνείδητο και σώμα	Κ. Γουδέλη	3	5
6	PHS_10.18	Πλατωνική και αριστοτελική υπομη-ματιστική παράδοση στην Ύστερη Αρχαιότητα και στο Βυζάντιο	Μ. Μουζάλα	3	5
7	PHS_10.23	Φιλοσοφία και Κινηματογράφος	Π. Κόντος	3	5
8	PHS_10.25	Πολιτικές Ιδεολογίες	Γ. Σερμαμόγλου-Σουλ-μαΐδη		
9	PHS_10.26	Η φιλοσοφία του Ζ.-Ζ. Ρουσσώ	Γ. Σαγκριώτης	3	5

10	PHS_10.28	ΣΕΜΙΝΑΡΙΟ: Heidegger: Η έννοια του χρόνου	Μ. Μιχάλσκι	3	5
11	PHS_10.29	Φύλο κι Φιλοσοφία	Ε. Μυλωνάκη	3	5
12	PHS_10.30	Η ηθική φιλοσοφία μπροστά στο τέλος του κόσμου	Ε. Μυλωνάκη	3	5
13	PHS_10.32	Μηχανοκρατία και τελεολογία από τους Προσωκρατικούς έως τους Στωικούς	Στ. Κουλουμέντας	3	5
14	PHS_10.34	Θεωρία της φαντασίας στην Αρχαία Φιλοσοφία	Χ. Ταμπάκης	3	5
15	PHS_10.36	Θέματα Γνωσιοθεωρίας	Ι. Ζεϊμπέκης	3	5
16	PHS_11.2	Ειδικά Θέματα Σύγχρονης Φιλοσοφίας II	Α. Καλέρη	3	5
17	PHS_11.8	Ειδικά Θέματα Αρχαίας Φιλοσοφίας II	Εντ. Διδασκαλίας	3	5
18	PHS_10.39	Φιλοσοφία και Σύγχρονη Τέχνη	Εντ. Διδασκαλίας	3	5
19	PHS_11.4	Ειδικά Θέματα Σύγχρονης Φιλοσοφίας IV	Μ. Παρούσης	3	5

4^ο ΕΤΟΣ: Ζ' ΕΞΑΜΗΝΟ

α/α	Κωδ. μαθήματος	Τίτλος μαθήματος	Διδάσκων/ουσα	Διδ. Μονάδες	Μονάδες ECTS
Μαθήματα επιλογής Φιλοσοφίας (ΕΠΙ)					
1		Μάθημα επιλογής φιλοσοφίας (πίνακας Ρ1.3)			
2		Μάθημα επιλογής φιλοσοφίας (πίνακας Ρ1.3)			
3		Μάθημα επιλογής φιλοσοφίας (πίνακας Ρ1.3)			
4		Μάθημα επιλογής φιλοσοφίας (πίνακας Ρ1.3)			
5.		Μάθημα επιλογής φιλοσοφίας (πίνακας Ρ1.3)			
6		Μάθημα επιλογής φιλοσοφίας (πίνακας Ρ1.3)			
					30

4^ο ΕΤΟΣ: Η' ΕΞΑΜΗΝΟ

α/α	Κωδ. μαθήματος	Τίτλος μαθήματος	Διδάσκων/ουσα	Διδ. Μονάδες	Μονάδες ECTS
Μαθήματα επιλογής Φιλοσοφίας (ΕΠΙ)					
1		Μάθημα επιλογής φιλοσοφίας (πίνακας Ρ1.4)		3	5
2		Μάθημα επιλογής φιλοσοφίας (πίνακας Ρ1.4)		3	5
3		Μάθημα επιλογής φιλοσοφίας (πίνακας Ρ1.4)		3	5
4		Μάθημα επιλογής φιλοσοφίας (πίνακας Ρ1.4)		3	5
5		Μάθημα επιλογής φιλοσοφίας (πίνακας Ρ1.4)		3	5
Επιλογής μαθήματα άλλων επιστημονικών πεδίων (ΕΑΕΠ)					
6		Επιλογής μάθημα Άλλου Επιστημονικού Πεδίου (πίνακας Ρ1.2) Ή Πρακτική Άσκηση		3	5
					30

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ MINOR

Από το Ακαδ. Έτος 2025-26 το Τμ. Φιλοσοφίας ξεκίνησε την λειτουργία Ειδικού Προγράμματος Σπουδών Δευτερεύουσας Κατεύθυνσης στη Φιλοσοφία (Minor Degree).

Το Minor στη Φιλοσοφία είναι ένα πρόγραμμα που προσφέρει μια ολοκληρωμένη εισαγωγή στις

Βασικές διαστάσεις της φιλοσοφικής σκέψης, μέσα από οκτώ μαθήματα που διερευνούν ζητήματα ηθικής, πολιτικής, γνώσης, λογικής και αισθητικής. Το πρόγραμμα αυτό δεν αφορά απλώς την απόκτηση γνώσεων, αλλά την καλλιέργεια ενός νέου βλέμματος — ενός τρόπου να προσεγγίζεις τα πράγματα με βάθος, ανοιχτότητα και κριτική ευαισθησία. Απευθύνεται σε τελειόφοιτους φοιτητές από όλα τα τμήματα του Πανεπιστημίου Πατρών, προσφέροντας μια μοναδική ευκαιρία να διευρύνουν τον ορίζοντά τους και να εμπλουτίσουν την προσωπική τους πορεία. Η εγγραφή είναι χωρίς εξετάσεις και η φοίτηση δωρεάν, ώστε το πρόγραμμα να είναι προσιτό σε όσους επιθυμούν να ακολουθήσουν αυτό το πνευματικό ταξίδι.

Ειδικό Πρόγραμμα Σπουδών Δευτερεύουσας Κατεύθυνσης

στη Φιλοσοφία

(Minor Degree)

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΣΠΟΥΔΩΝ

Χειμερινό εξάμηνο

Οι φοιτήτριες/φοιτητές καλούνται:

- να επιλέξουν τέσσερα (4) μαθήματα φιλοσοφίας από τον πίνακα των υποχρεωτικών μαθημάτων του 1^{ου}, 3^{ου}, και 5^{ου} εξαμήνου που αντιστοιχούν έκαστο σε 5 ECTS,
- να παρακολουθήσουν ένα (1) σεμιναριακό μάθημα, το Σεμιναριακό μάθημα I, που προσφέρεται αποκλειστικά για το minor.

Εαρινό εξάμηνο

Οι φοιτήτριες/φοιτητές καλούνται να παρακολουθήσουν τρία (3)

υποχρεωτικά σεμιναριακά μαθήματα αποκλειστικά για το minor.

1. Σεμιναριακό μάθημα II
2. Σεμιναριακό μάθημα III
3. Σεμιναριακό μάθημα IV

Πρόγραμμα Μαθημάτων			
Χειμερινό Εξάμηνο			
1		Θέματα Φιλοσοφίας I (Μάθημα επιλογής) από τον πίνακα M1	5 ECTS
2		Θέματα Φιλοσοφίας II (Μάθημα επιλογής) από τον πίνακα M1	5 ECTS

3		Θέματα Φιλοσοφίας III (Μάθημα επιλογής) από τον πίνακα Μ1	5 ECTS
4		Θέματα Φιλοσοφίας IV (Μάθημα επιλογής) από τον πίνακα Μ1	5 ECTS
5	MPh1.1.1	Βασικά φιλοσοφικά ερωτήματα Σεμιναριακό μάθημα Ι	10 ECTS
Εαρινό Εξάμηνο			
6	MPh2.1	Σεμιναριακό μάθημα II: Γνωσιοθεωρία και μεταφυσική	10 ECTS
7	MPh2.2	Σεμιναριακό μάθημα III: Ηθική και πολιτική φιλοσοφία	10 ECTS

8	MPh2.3	Σεμιναριακό μάθημα IV: Θέματα ιστορίας της φιλοσοφίας	10 ECTS
Σύνολο			
			60 ECTS

ΠΙΝΑΚΑΣ Μ1

ΘΕΜΑΤΑ ΦΙΛΟΣΟΦΙΑΣ

A/A	Κωδικός	Τίτλος Μαθήματος	Μονάδες ECTS
1	MPh1.1	Νεότερη πολιτική φιλοσοφία	5 ECTS
2	MPh1.2	Εισαγωγή στη φιλοσοφία	5 ECTS
3	MPh1.3	Νεότερη Ηθική Φιλοσοφία	5 ECTS
3	MPh1.4	Αριστοτέλης	5 ECTS
5	MPh1.5	Σύγχρονη ηθική φιλοσοφία	5 ECTS
6	MPh1.6	Καντ	5 ECTS
7	MPh1.7	Αναλυτική γνωσιολογία	5 ECTS

Παρακολούθηση Μαθημάτων και Εξετάσεις

- Η εξέταση των μαθημάτων επιλογής του χειμερινού εξαμήνου θα γίνεται με γραπτές εξετάσεις.
- Τα σεμιναριακά μαθήματα θα εξετάζονται με γραπτή εργασία και ο βαθμός θα προκύπτει κατά 60% από την παρακολούθηση και κατά 40% από την εργασία.
- Η παρακολούθηση στα εργαστηριακά μαθήματα είναι υποχρεωτική και θα απαιτείται η παρουσία στα $\frac{3}{4}$ των διαλέξεων/μαθημάτων.
- Η οριστική επαναληπτική εξέταση των μαθημάτων θα λαμβάνει χώρα στην εξεταστική του Σεπτεμβρίου του ακαδημαϊκού έτους εγγραφής.

Σημείωση: Σύμφωνα με την ισχύουσα νομοθεσία, δεν υφίσταται διαδικασία αναγνώρισης μαθημάτων

Δ. ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΕΣ ΣΠΟΥΔΕΣ

Δ1. Προγράμματα Μεταπτυχιακών Σπουδών

Το τμήμα παρέχει σπουδές μεταπτυχιακού επιπέδου σε επίπεδο Μεταπτυχιακού Διπλώματος Ειδίκευσης (ΜΔΕ) και σε επίπεδο Διδακτορικού Διπλώματος (ΔΔ). Η εφαρμογή προγράμματος μεταπτυχιακών σπουδών ξεκίνησε το ακαδημαϊκό έτος 2007 - 2008 (Υπουργική Απόφαση με αριθ. Β/1548, 23/10/2006 για την οργάνωση και λειτουργία ΠΜΣ στο Τμήμα Φιλοσοφίας), με το ΠΜΣ «**Θεωρητική και Πρακτική Φιλοσοφία**». Το 2014, το ΜΠΣ προσαρμόστηκε στις νέες διατάξεις του νόμου και επανιδρύθηκε (ΦΕΚ 3030/2014 τ. β'). Προκηρύσσεται κάθε δύο χρόνια για ένα διετή κύκλο (τελευταία προκήρυξη το 2021). Το 2024-25 το ΜΠΣ δεν προκηρύχθηκε. Με απόφαση της Συγκλήτου (συνεδρίαση Συγκλήτου 241/19.12.2024) ιδρύθηκε νέο ΠΜΣ με τίτλο «Φιλοσοφία», το οποίο απονέμει Δίπλωμα Μεταπτυχιακών Σπουδών (ΔΜΣ) με τίτλο «Φιλοσοφία» (MA in Philosophy) και έχει τις ακόλουθες ειδικεύσεις: α) «Γνωσιοθεωρία και Μεταφυσική» (MA in Metaphysics and Epistemology) και β) «Ηθική και Πολιτική Φιλοσοφία» (MA in Moral and Political Philosophy). Στις 18/7/2025 έγινε πιστοποίηση του νέου Προγράμματος ΠΜΣ με τίτλο «Φιλοσοφία» και επικύρωση του περιεχομένου της απόφασης Πιστοποίησης Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών με τίτλο «Φιλοσοφία» (MA in Philosophy), συνεδρίαση Συγκλήτου 249/18.9.2025. Το Μεταπτυχιακό Πρόγραμμα «Φιλοσοφία» θα προκηρυχθεί πρώτη φορά τον Σεπτέμβριο του 2026.

Από το ακαδ. έτος 2023-24, το Τμήμα Φιλοσοφίας είναι επισπεύδον τμήμα για το ΠΜΣ «**MA in Greek and Chinese Civilizations. A comparative approach**». Πρόκειται για αγγλόφωνο Διακρατικό και Διδρυματικό Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών του Τμήματος Φιλοσοφίας του Πανεπιστημίου Πατρών σε συνεργασία με το Τμήμα Ιστορίας και Φιλοσοφίας της Επιστήμης του Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών, το Τμήμα Φιλοσοφίας και Παιδαγωγικής του Αριστοτέλειου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης, και το Τμήμα Φιλοσοφικών και Κοινωνικών Σπουδών του Πανεπιστημίου Κρήτης και σε συνεργασία με: School of History and Culture, Southwest University (Chongqing, China). Σκοπός του ΔΔΠΜΣ είναι η παροχή υψηλού επιπέδου μεταπτυχιακής εκπαίδευσης στο επιστημονικό πεδίο του ελληνικού και κινεζικού πολιτισμού (με έμφαση στην αρχαία φιλοσοφία σε όλο το ιστορικό και θεματικό εύρος της) και με άξονα τη συγκριτική τους προσέγγιση. Το ΔΔΠΜΣ θα οδηγεί στην απονομή Διπλώματος Μεταπτυχιακών Σπουδών στον «Ελληνικό και κινεζικό πολιτισμό» (MA in Greek and Chinese Civilizations. A comparative approach) μετά την πλήρη και επιτυχή ολοκλήρωση των σπουδών με βάση το πρόγραμμα σπουδών. Το πρόγραμμα είναι διετές: 1ος χρόνος σπουδών στο Southwest University, 2ος χρόνος σπουδών στο Τμήμα Φιλοσοφίας Πανεπιστημίου Πατρών.

Κατά το έτος 2023-24 εισήχθησαν δεκαεπτά (17) φοιτητές και φοιτήτριες, δεκαπέντε εξ αυτών από την Κίνα και δύο από την Ελλάδα. Ολοκλήρωσαν το 1^ο έτος σπουδών στο Chongqing και τώρα βρίσκονται όλοι και όλες στην Πάτρα και στο Πανεπιστήμιο Πατρών. Κατά το έτος 2024-2025 εισήχθησαν είκοσι (20) φοιτητές και φοιτήτριες, δεκαεννέα εξ αυτών από την Κίνα και μία από την Ελλάδα. Διανύουν το 1^ο έτος σπουδών στο Chongqing.

Για το αναλυτικό πρόγραμμα σπουδών, μαθημάτων, κτλ. βλ.

https://magr-cn.philosophy.upatras.gr/wp-content/uploads/sites/148/2024/09/Study_Guide_2024-2025.pdf

Από το ακαδ. έτος 2023-24, το Τμήμα Φιλοσοφίας συμμετέχει σε διοικητικό και επιστημονικό επίπεδο στο ΠΜΣ «**The Athens MA in Ancient Philosophy**». Πρόκειται για εντατικό αγγλόφωνο Διδρυματικό Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών (ΔΠΜΣ) που έχει ιδρυθεί με συνεργασία των εξής Τμημάτων: Το Τμήμα Ιστορίας και Φιλοσοφίας της Επιστήμης του ΕΚΠΑ, το Τμήμα Φιλοσοφίας και Παιδαγωγικής του ΑΠΘ, το Τμήμα Φιλοσοφίας του Πανεπιστημίου Πατρών και το Τμήμα Φιλοσοφικών και Κοινωνικών Σπουδών του Πανεπιστημίου Κρήτης. Μέλη του Τμήματος Φιλοσοφίας του Πανεπιστημίου Πατρών μετέχουν τόσο στη διοίκηση του ΜΠΠ όσο και ως διδάσκοντες/διδάσκουσες. **Σκοπός:** Το Διδρυματικό Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών (ΔΠΜΣ) στην Αρχαία Φιλοσοφία «The Athens MA in Ancient Philosophy» έχει ως αντικείμενο την Αρχαία Φιλοσοφία σε ολόκληρο το ιστορικό και θεματικό της εύρος. Σκοπός του ΔΠΜΣ είναι η παροχή σπουδών εμβάθυνσης και η υψηλού επιπέδου κατάρτιση και εξειδίκευση μεταπτυχιακών φοιτητών στα επιμέρους πεδία του γνωστικού αντικείμενου «Αρχαία Φιλοσοφία», τόσο για τις ανάγκες της φιλοσοφικής έρευνας στα εν λόγω πεδία, όσο και για τις ανάγκες της εκπαίδευσης. Το πρόγραμμα περιλαμβάνει ένα ακαδημαϊκό έτος πλήρους φοίτησης, δηλαδή δυο ακαδημαϊκά εξάμηνα και τη θερινή περίοδο, και η έδρα των μαθημάτων είναι η Αθήνα. Για πλήρη περιγραφή του προγράμματος, βλ. <https://athensma.phs.uoa.gr/>.

Επίσης, το Τμήμα Φιλοσοφίας αποφάσισε από κοινού με το Τμήμα Κοινωνιολογίας του ΕΚΠΑ (απόφαση των Συνελεύσεων και των δύο Τμημάτων) την ίδρυση κοινού Μεταπτυχιακού Προγράμματος. Η διαδικασία ίδρυσης ακολουθήθηκε από την φάση της πιστοποίησης και το Μεταπτυχιακό ξεκίνησε τη λειτουργία του από το ακαδ. έτος 2025/26. Η Επιτροπή Προγράμματος Σπουδών του ΔΠΜΣ «Φιλοσοφία και Κοινωνιολογία των Τεχνών και του Πολιτισμού» του Τμήματος Φιλοσοφίας του Πανεπιστημίου Πατρών (επισπεύδον) και του Τμήματος Κοινωνιολογίας του Ε.Κ.Π.Α, στη συνεδρίαση 2/27-05- 2025, αποφάσισε την προκήρυξη τριάντα (30) θέσεων μεταπτυχιακών φοιτητών/-τριών στα πλαίσια λειτουργίας του διετούς Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών Φιλοσοφία και Κοινωνιολογία των Τεχνών και του Πολιτισμού, που αρχίζει κατά το ακαδημαϊκό έτος 2025-2026 και το οποίο οδηγεί σε Δίπλωμα Μεταπτυχιακών Σπουδών στη Φιλοσοφία και Κοινωνιολογία των Τεχνών και του Πολιτισμού.

Δ2. ΠΜΣ « Φιλοσοφία»

Το ΠΜΣ δεν έχει λειτουργήσει ακόμη, διότι η πρώτη προκήρυξη θα γίνει τον Σεπτέμβριο του 2026.

Ενδεικτικό Πρόγραμμα Σπουδών του νέου ΠΜΣ :

Α' ΕΞΑΜΗΝΟ			
(Μαθήματα κορμού κοινά στις δύο ειδικεύσεις)			
Κωδικός	Τίτλος μαθήματος	Τύπος μαθήματος	ECTS
MAP_101	Γνωσιοθεωρία και Μεταφυσική	Υποχρεωτικό	10
MAP_102	Ηθική και Πολιτική Φιλοσοφία	Υποχρεωτικό	10
MAP_103	Ειδικά Θέματα Γνωσιοθεωρίας και Μεταφυσικής	Επιλογής	10
MAP_104	Ειδικά Θέματα Ηθικής και Πολιτικής Φιλοσοφίας	Επιλογής	10
Σύνολο πιστωτικών μονάδων εξαμήνου			30

ΕΙΔΙΚΕΥΣΗ: ΓΝΩΣΙΟΘΕΩΡΙΑ ΚΑΙ ΜΕΤΑΦΥΣΙΚΗ

Β' ΕΞΑΜΗΝΟ			
Κωδικός	Τίτλος μαθήματος	Τύπος μαθήματος	ECTS
MAP_201	Μεταφυσική και Λογική Ι	Επιλογής	15
MAP_202	Γνωσιολογία και Φιλοσοφία της Επιστήμης Ι	Επιλογής	15
MAP_203	Φιλοσοφία της Γλώσσας και του Νου Ι	Επιλογής	15
MAP_204	Αισθητική Ι	Επιλογής	15
Σύνολο πιστωτικών μονάδων εξαμήνου			30

Γ' ΕΞΑΜΗΝΟ			
Κωδικός	Τίτλος μαθήματος	Τύπος μαθήματος	ECTS
MAP_301	Μεταφυσική και Λογική ΙΙ	Επιλογής	15
MAP_302	Γνωσιολογία και Φιλοσοφία της Επιστήμης ΙΙ	Επιλογής	15
MAP_303	Φιλοσοφία της Γλώσσας και του Νου ΙΙ	Επιλογής	15
MAP_304	Αισθητική ΙΙ	Επιλογής	15
Σύνολο πιστωτικών μονάδων εξαμήνου			30

ΕΙΔΙΚΕΥΣΗ: ΗΘΙΚΗ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΦΙΛΟΣΟΦΙΑ

Β' ΕΞΑΜΗΝΟ			
Κωδικός	Τίτλος μαθήματος	Τύπος μαθήματος	ECTS
MAP_211	Ηθική Ι	Επιλογής	15
MAP_212	Πολιτική Φιλοσοφία Ι	Επιλογής	15
MAP_213	Κοινωνική Φιλοσοφία	Επιλογής	15
MAP_214	Φιλοσοφία της Τέχνης Ι	Επιλογής	15
Σύνολο πιστωτικών μονάδων εξαμήνου			30

Γ' ΕΞΑΜΗΝΟ			
Κωδικός	Τίτλος μαθήματος	Τύπος μαθήματος	ECTS
MAP_311	Ηθική ΙΙ	Επιλογής	15
MAP_312	Πολιτική Φιλοσοφία ΙΙ	Επιλογής	15
MAP_313	Εφαρμοσμένη Ηθική	Επιλογής	15
MAP_314	Φιλοσοφία της Τέχνης ΙΙ	Επιλογής	15
Σύνολο πιστωτικών μονάδων εξαμήνου			30

Δ' ΕΞΑΜΗΝΟ (δεν προσφέρονται μαθήματα)			
Κωδικός	Τίτλος μαθήματος	Τύπος μαθήματος	ECTS
MAP_411	Μεταπτυχιακή Διπλωματική Εργασία	Υποχρεωτικό	30
Σύνολο πιστωτικών μονάδων εξαμήνου			30

ΜΑΘΗΜΑΤΑ ΚΟΡΜΟΥ ΚΟΙΝΑ ΣΤΙΣ ΔΥΟ ΕΙΔΙΚΕΥΣΕΙΣ

Γνωσιοθεωρία και Μεταφυσική. Το μάθημα επικεντρώνεται σε βασικά ερωτήματα αναφορικά με τη φύση της πραγματικότητας και της γνώσης. Η μεταφυσική ασχολείται με θεμελιώδη ερωτήματα της ύπαρξης, όπως η φύση των αντικειμένων, του χρόνου και της αιτιότητας. Αντικείμενο μελέτης είναι φιλοσοφικές διαμάχες όπως μεταξύ ιδεαλισμού και υλισμού, μονισμού και δυισμού καθώς και άλλες θεωρίες για την οντολογική υφή της πραγματικότητας. Το τμήμα του μαθήματος που αφορά στη γνωσιολογία διερευνά τη φύση, τη μέθοδο και τα όρια της γνώσης, εξετάζοντας τι σημαίνει να γνωρίζουμε κάτι και πώς δικαιολογούμε τις πεποιθήσεις μας. Ενδεικτικά, ορισμένα από τα θέματα που είναι αντικείμενο εξέτασης είναι ο σκεπτικισμός, η διαμάχη ορθολογισμού και εμπειρισμού ή οι θεωρίες αλήθειας και δικαιολόγησης. Το μάθημα αφορά τόσο κλασικές όσο και σύγχρονες αναγνώσεις των εν λόγω θεμάτων.

Ηθική και Πολιτική Φιλοσοφία. Το μάθημα αποσκοπεί στην εξοικείωση των φοιτητών/-τριών με τα θεμελιώδη θέματα και ερωτήματα καθώς και με την ιστορία της πρακτικής (ηθικής και πολιτικής φιλοσοφίας) σε όλο το πλήθος των εκφάνσεών της από την αρχαιότητα μέχρι τις μέρες μας. Ο χαρακτήρας του μαθήματος είναι αυτός της επισκόπησης και σκοπός του είναι η απόκτηση των βασικών ιστορικών και συστηματικών γνώσεων στο πεδίο της πρακτικής φιλοσοφίας, που αποτελούν προϋπόθεση για τη μελέτη της φιλοσοφίας σε οποιοδήποτε άλλο πεδίο αλλά και θα επιτρέψουν στη συνέχεια την εμβάθυνση και εξειδίκευση σε θέματα ηθικής και πολιτικής φιλοσοφίας.

Ειδικά Θέματα Γνωσιοθεωρίας και Μεταφυσικής. Το μάθημα επικεντρώνεται σε συγκεκριμένα και μη εισαγωγικά ζητήματα στη μεταφυσική και τη γνωσιολογία. Σκοπός του είναι α) η εμβάθυνση σε σύνθετα ζητήματα μεταφυσικής, όπως για παράδειγμα το πρόβλημα της ελεύθερης βούλησης, η σχέση νου και κόσμου, η φύση της αιτιότητας, το οντολογικό καθεστώς των τροπικοτήτων, το πρόβλημα της προσωπικής ταυτότητας, β) η εμβάθυνση σε σύνθετα ζητήματα γνωσιολογίας, όπως για παράδειγμα η απειλή του σκεπτικισμού, η διαμάχη θεμελιωτισμού και συνεκτικισμού για την αλήθεια και τη δικαιολόγηση, η επιστημική αδικία ή η αρεταϊκή γνωσιολογία, γ) η εμβάθυνση στην αλληλοσύνδεση των παραπάνω ζητημάτων. Σκοπός είναι η ανάπτυξη αναλυτικών δεξιοτήτων και βαθιάς κατανόηση των τρεχουσών προκλήσεων που συνδέονται με τα εν λόγω ζητήματα.

Ειδικά Θέματα Ηθικής και Πολιτικής Φιλοσοφίας. Στο μάθημα αυτό οι φοιτητές/-τριες θα κληθούν να μελετήσουν σε βάθος ένα επιμέρους ζήτημα από τα πεδία της ηθικής και πολιτικής φιλοσοφίας, συμπεριλαμβανομένης της φιλοσοφίας του δικαίου, με βάση πρωτογενή και δευτερογενή βιβλιογραφία. Ο στόχος είναι, αφενός, η απόκτηση ειδικών γνώσεων σχετικά με το συγκεκριμένο ζήτημα και αφετέρου η τριβή με τη διαδικασία επεξεργασίας θεμάτων της πρακτικής φιλοσοφίας, χειρισμού της σχετικής βιβλιογραφίας, σύγκρισης μεταξύ θέσεων και ερμηνειών και ανάπτυξης και διατύπωσης προσωπικών θέσεων.

ΕΙΔΙΚΕΥΣΗ: ΓΝΩΣΙΟΘΕΩΡΙΑ ΚΑΙ ΜΕΤΑΦΥΣΙΚΗ

Μεταφυσική και Λογική I και II. Η μεταφυσική ασχολείται με ερωτήματα σχετικά με το ποιες είναι οι θεμελιώδεις κατηγορίες οντοτήτων και συναφώς με τη βαθύτερη δομή της πραγματικότητας. Οι έννοιες αυτές συνδέονται στενά με λογικές έννοιες και πιο πρόσφατα με έννοιες της σημασιολογίας. Το μάθημα αφορά στην εξέταση οντολογικών εννοιών όπως τα αντικείμενα, οι υποστάσεις, οι ιδιότητες, τα καθόλου και τα καθέκαστον, η αιτιότητα και ο χρόνος, καθώς και των τροπικών εννοιών της αναγκαιότητας και της δυνατότητας. Ενδεικτικά, τα θέματα που πραγματεύεται περιλαμβάνουν τη διάκριση μεταξύ αφηρημένων και συγκεκριμένων οντοτήτων, τις διαμάχες μεταξύ ρεαλισμού,

νομιναλισμού και αντιρεαλισμού, την ανάλυση ειδικών αφηρημένων εννοιών όπως οι λογικές προτάσεις, τις μεταφυσικές προϋποθέσεις της έννοιας της αλήθειας, κτλ, καθώς και πώς διαφορετικά θεωρητικά πλαίσια επηρεάζουν την κατανόηση διαφορετικών κατηγοριών της ύπαρξης. Μέρος του μαθήματος είναι η εξέταση κλασικών και σύγχρονων μεταφυσικών θεωριών, με σκοπό την ουσιαστική εξοικείωση με τα θεμελιώδη μεταφυσικά και οντολογικά ερωτήματα καθώς και τις βασικές προκείμενες των διαφορετικών απαντήσεων στα τελευταία. Τα διαφορετικά ζητήματα της γενικής θεματικής «Μεταφυσική και Λογική» επιμερίζονται στα δύο μαθήματα (I & II) της εν λόγω θεματικής.

Γνωσιολογία και Φιλοσοφία της Επιστήμης I και II. Το μάθημα διερευνά τη φύση της γνώσης και της επιστημονικής έρευνας. Η γνωσιολογία εξετάζει τη δικαιολόγηση των πεποιθήσεων καθώς και τη μέθοδο και τα όρια της γνώσης. Η φιλοσοφία της επιστήμης εξετάζει την ιδιαιτερότητα της επιστημονικής πρακτικής, θέτοντας ερωτήματα όπως το τι διαχωρίζει την επιστήμη από άλλες μορφές γνωσιακής δραστηριότητας και πώς εξελίσσονται οι επιστημονικές θεωρίες. Ενδεικτικά, ορισμένα από τα θέματα που γίνονται αντικείμενο επεξεργασίας του μαθήματος περιλαμβάνουν την φύση της επιστημονικής εξήγησης, τη διαμάχη επιστημονικού ρεαλισμού και εργαλειοκρατίας, το πρόβλημα της επαγωγής, τη φύση της αιτιότητας, το οντολογικό καθεστώς των νόμων της φύσης, τα μεθοδολογικά προβλήματα των επιμέρους επιστημών. Σκοπός είναι η κριτική εξέταση της φύσης της γνώσης γενικότερα, αλλά και της επιστημονικής γνώσης ειδικότερα. Τα διαφορετικά ζητήματα της γενικής θεματικής «Γνωσιολογία και Φιλοσοφία της Επιστήμης» επιμερίζονται στα δύο μαθήματα (I & II) της εν λόγω θεματικής.

Φιλοσοφία της Γλώσσας και του Νου I και II. Το μάθημα εξετάζει πώς η γλώσσα και ο νους σχετίζονται με τον κόσμο στη φιλοσοφική σκέψη. Η φιλοσοφία της γλώσσας ασχολείται με το νόημα, την αναφορά και την αλήθεια, εστιάζοντας στο πώς οι λέξεις, οι προτάσεις και εν γένει οι γλωσσικές οντότητες σχετίζονται με τον κόσμο. Η φιλοσοφία του νου διερευνά τη συνείδηση, τις νοητικές καταστάσεις, την αποβλεπτικότητα και το πρόβλημα της σχέσης νου και σώματος. Θέματα που γίνονται αντικείμενο επεξεργασίας του μαθήματος περιλαμβάνουν θεωρίες του νοήματος, της σκέψης, της νοητικής αναπαράστασης, καθώς και θεωρίες όπως ο δυϊσμός ή η φυσιοκρατία. Τα διαφορετικά ζητήματα της γενικής θεματικής «Φιλοσοφία της Γλώσσας και Φιλοσοφία του Νου» επιμερίζονται στα δύο μαθήματα (I & II) της εν λόγω θεματικής.

Αισθητική I και II. Η φιλοσοφική αισθητική εξετάζει θέματα όπως (α) η φύση των αισθητικών αξιών και ποιότητων, (β) η φύση της αισθητικής εμπειρίας και τις ανθρώπινες ικανότητες που την καθιστούν δυνατή, (γ) η φύση της καλλιτεχνικής αναπαράστασης (π.χ. ως μορφή έκφρασης ή συμβολισμού και τη σύγκρισή της με άλλες μορφές αναπαράστασης), (δ) το φαινόμενο της μυθοπλασίας στις νοητικές, σημασιολογικές, οντολογικές και κριτικές του διαστάσεις. Τόσο στις κλασικές όσο και στις σύγχρονες εκδοχές της η αισθητική συνδέεται στενά με θεμελιώδη ζητήματα της θεωρίας των αξιών, της γνωσιοθεωρίας (π.χ. δομή της αντίληψης), της μεταφυσικής (π.χ. αφήγηση και δυνατότητα) και της φιλοσοφίας της γλώσσας (μεταφορά, αλήθεια κτλ). Τα διαφορετικά ζητήματα της γενικής θεματικής «Αισθητική» επιμερίζονται στα δύο μαθήματα (I & II) της εν λόγω θεματικής.

ΕΙΔΙΚΕΥΣΗ: ΗΘΙΚΗ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΦΙΛΟΣΟΦΙΑ

Ηθική I και II. Στο μάθημα αυτό παρουσιάζονται, αναλύονται, αναπτύσσονται και συζητούνται διεξοδικά θεματικές συνάψεις, προβλήματα, ερωτήματα, όπως επίσης αντιπαραθέσεις από την ιστορία της ηθικής φιλοσοφίας ή από τις σύγχρονες ακαδημαϊκές συζητήσεις. Η θεματολογία μπορεί να αφορά οποιαδήποτε περίοδο από την ιστορία της ηθικής φιλοσοφίας και οποιαδήποτε παράδοση (όπως αρετολογική, συνεπειοκρατική, δεοντροκρατική κ.ά.) ή έναν συνδυασμό από αυτές. Περιλαμβάνεται η επεξεργασία θεμελιωδών εννοιών της ηθικής φιλοσοφίας, όπως είναι αυτές της

ελευθερίας της θέλησης, της πράξης, του αγαθού, της αρετής, της αξίας, της δικαιοσύνης κ.ο.κ. Τα διαφορετικά ζητήματα της γενικής θεματικής «Ηθική φιλοσοφία» επιμερίζονται στα δύο μαθήματα (I & II) της εν λόγω θεματικής.

Πολιτική Φιλοσοφία I και II. Στο μάθημα αυτό παρουσιάζονται, αναλύονται, αναπτύσσονται και συζητιούνται διεξοδικά θεματικές συνάψεις, προβλήματα, ερωτήματα, όπως επίσης αντιπαραθέσεις από την ιστορία της πολιτικής φιλοσοφίας (συμπεριλαμβανομένης της φιλοσοφίας του δικαίου) ή από τις σύγχρονες ακαδημαϊκές συζητήσεις. Η θεματολογία μπορεί να αφορά οποιαδήποτε περίοδο από την ιστορία της πολιτικής φιλοσοφίας και οποιαδήποτε παράδοση (όπως του φιλελευθερισμού, του ρεπουμπλικανισμού, του συντηρητισμού, του σοσιαλισμού, συμπεριλαμβανομένων των σύγχρονων παραλλαγών τους) ή έναν συνδυασμό από αυτές. Τα διαφορετικά ζητήματα της γενικής θεματικής «Πολιτική φιλοσοφία» επιμερίζονται στα δύο μαθήματα (I & II) της εν λόγω θεματικής.

Κοινωνική Φιλοσοφία. Το μάθημα της κοινωνικής φιλοσοφίας αφορά την ειδική περιοχή μεταξύ ηθικής φιλοσοφίας, που παραδοσιακά δίνει έμφαση στο ατομικό ή διαπροσωπικό επίπεδο, και πολιτικής φιλοσοφίας, η οποία αφορά κατ' εξοχήν την πολιτειακή συγκρότηση και την κρατική λειτουργία. Ανάμεσα στις δύο περιοχές εκτείνεται αυτή των κοινωνικών σχέσεων, σε σχετική ανεξαρτησία από το διαπροσωπικό και κρατικό πεδίο. Το μάθημα εξετάζει θέματα και ερωτήματα από την εν λόγω περιοχή, με έμφαση στους νεότερους και χρόνους και τη σημερινή εποχή. Μπορεί να εστιάζει σε θεματικές περιοχές ή συγκεκριμένους/ες συγγραφείς ή συζητήσεις. Ενδεικτικά περιλαμβάνονται ζητήματα κοινωνικής οντολογίας, δικαιωμάτων, δημοκρατίας, θεσμών και δομών εξουσίας.

Εφαρμοσμένη Ηθική. Το μάθημα ασχολείται με ζητήματα των διαφόρων κλάδων της εφαρμοσμένης φιλοσοφίας, η οποία μελετά προβλήματα και διλήμματα από τη σφαίρα της ηθικής φιλοσοφίας, όπως αυτά εμφανίζονται στον πραγματικό κόσμο, στη συνάφεια των πολιτικών, δικαιοκτών, θεσμικών και κοινωνικών σχέσεων. Το μάθημα επεξεργάζεται ενδεικτικά θέματα από τους τομείς της βιοηθικής, της περιβαλλοντικής ηθικής, της επιχειρηματικής ηθικής κ.ο.κ. Στόχος είναι η κατανόηση των σχέσεων που υπάρχουν μεταξύ της ηθικής θεωρίας και της τρέχουσας κοινωνικής και δικαιοκτικής τάξης, η μελέτη των σύγχρονων συζητήσεων και η ανάδειξη πρωτότυπης. Φιλοσοφικά πληροφορημένης σκέψης σχετικά με προβλήματα της σύγχρονης κοινωνικής πραγματικότητας.

Φιλοσοφία της Τέχνης I και II. Στο μάθημα αυτό εξετάζονται με ιστορικό αλλά και συστηματικό τρόπο έννοιες, θέματα και προβλήματα από τη σφαίρα της αισθητικής και της φιλοσοφίας της τέχνης. Μπορεί να περιλαμβάνει στιγμιότυπα από την ιστορία των δύο συναφών κλάδων ή επιμέρους προβλήματα και συζητήσεις, με έμφαση στους νεότερους χρόνους και τη σημερινή εποχή. Ενδεικτικά πεδία ενδιαφέροντος είναι η καντιανή και ιδεαλιστική αισθητική και θεωρία της τέχνης, η μετέξλιξή τους κατά τον 19ο αιώνα, όπως επίσης αισθητικές θεωρίες και φιλοσοφικές θεωρίες της τέχνης του 20ου αιώνα. Επίσης μπορούν να εξεταστούν ειδικά θέματα όπως εκείνα της αισθητικής αντίληψης, της αισθητικής εμπειρίας, της φαντασίας, της μυθοπλασίας, της δημιουργικότητας, αισθητικής της παραγωγής, αισθητική του έργου τέχνης κ.ο.κ. Τα διαφορετικά ζητήματα της γενικής θεματικής «Φιλοσοφία της Τέχνης» επιμερίζονται στα δύο μαθήματα (I & II) της εν λόγω θεματικής.

Δ3. Διδακτορικό Δίπλωμα

Ο Β' κύκλος μεταπτυχιακών σπουδών οδηγεί στην απόκτηση Διδακτορικού Διπλώματος (ΔΔ). Διέπεται από τις διατάξεις του Ν. 2083/92 (άρθρο 12, παράγραφος 5) και την Υπουργική Απόφαση Έγκρισης του ΠΜΣ. Η διάρκεια σπουδών για την απόκτηση του ΔΔ είναι το ελάχιστον τρία (3) έτη, όπως προβλέπεται στο άρθρο 5 της Υπουργικής Απόφασης. Σε περίπτωση σοβαρού λόγου, ο/η υποψήφιος/φια διδάκτορας μπορεί να ζητήσει αναστολή της εκπόνησης της διδακτορικής του/της διατριβής για συγκεκριμένο χρονικό διάστημα, σύμφωνα με το άρθρο 7. Η ΔΔ πρέπει να είναι πρωτότυπη ερευνητική εργασία, να περιλαμβάνει αξιολογικά ερευνητικά συμπεράσματα και να περιέχει στοιχεία που προάγουν την επιστήμη.

Εγγραφή στον Β΄ κύκλο Μεταπτυχιακών Σπουδών

Για την εγγραφή στο Β΄ κύκλο Μεταπτυχιακών Σπουδών και την εκπόνηση Διδακτορικής Διατριβής, οι υποψήφιοι πρέπει να πληρούν τις παρακάτω προϋποθέσεις:

1. Να είναι κάτοχοι Μεταπτυχιακού Διπλώματος Ειδίκευσης, ή μεταπτυχιακού τίτλου σπουδών πανεπιστημιακού ιδρύματος της ημεδαπής ή της αλλοδαπής (για τους τελευταίους είναι απαραίτητη η αναγνώριση του τίτλου αυτού από το ΔΟΑΤΑΠ/ΔΙΚΑΤΣΑ), που αφορά στο γνωστικό αντικείμενο του ΠΜΣ (φιλοσοφία) ή σε συγγενές αντικείμενο.
2. Να γίνουν δεκτοί από κάποιο μέλος ΔΕΠ του Τμήματος, το οποίο δεν μπορεί να ανήκει στη βαθμίδα του Λέκτορα, το οποίο δέχεται να αναλάβει την επίβλεψη και την καθοδήγησή τους.
3. Να υποβάλλουν στη ΓΣΕΣ τεκμηριωμένη έκθεση του ερευνητικού σχεδίου που πρόκειται να πραγματοποιήσουν.
4. Η ΓΣΕΣ εγκρίνει ή όχι το παραπάνω ερευνητικό σχέδιο και αποφασίζει εάν θα επιτρέψει στον/ην εν λόγω υποψήφιο/α την εγγραφή του/της στο Β΄ κύκλο σπουδών. Ορίζει τα τρία μέλη της συμβουλευτικής επιτροπής (Ν. 2083/1992, άρθρο 12, παρ. 5), ένα εκ των οποίων είναι το μέλος ΔΕΠ που αναφέρεται παραπάνω στην §2 και το οποίο αναλαμβάνει την καθοδήγηση του υποψηφίου ως κατεξοχήν επιβλέπων/ουσα. Σε περίπτωση υποψηφίου, του οποίου το ΜΔΕ δεν αφορά στο γνωστικό πεδίο της φιλοσοφίας αλλά σε συγγενές αντικείμενο η Γ.Σ.Ε.Σ. δύναται, κατόπιν σχετικής εισήγησης της Σ.Ε. σε συνεργασία με τον/την επιβλέποντα/πουσα, να ορίσει έως πέντε (5) μαθήματα που προσφέρονται από το Τμήμα, τα οποία υποχρεούται να παρακολουθήσει με επιτυχία ο/η υποψήφιος/α κατά τη διάρκεια των δύο πρώτων ετών εκπόνησης της ΔΔ.

Εκπόνηση διδακτορικής διατριβής και απονομή ΔΔ

1. Η διαδικασία εκπόνησης διδακτορικής διατριβής (δδ) και ο έλεγχος προόδου του υποψηφίου διδάκτορα είναι ευθύνη της τριμελούς συμβουλευτικής επιτροπής και κυρίως του επιβλέποντα. Το αργότερο σε ένα μήνα από την ημερομηνία αποδοχής του υποψηφίου και τον ορισμό της τριμελούς συμβουλευτικής επιτροπής, η επιτροπή σε συνεργασία με τον υποψήφιο διδάκτορα συντάσσει πρωτόκολλο με τον ακριβή τίτλο της δδ, το οποίο κατατίθεται στη Γραμματεία του Τμήματος. Τροποποίηση του θέματος της δδ μέσα στην ίδια γνωστική περιοχή μπορεί να γίνει με απόφαση της τριμελούς συμβουλευτικής επιτροπής, η οποία, σε συνεργασία με τον υποψήφιο διδάκτορα, συντάσσει πρωτόκολλο με τον ακριβή τίτλο του νέου θέματος και το καταθέτει στη Γραμματεία του Τμήματος. Αλλαγή του θέματος της δδ και καθορισμός νέου σε διαφορετικό γνωστικό πεδίο μπορεί να γίνει μόνο ύστερα από αίτηση του υποψηφίου, κατάθεση νέας ερευνητικής πρότασης, με τη σύμφωνη γνώμη της τριμελούς συμβουλευτικής επιτροπής και μετά από απόφαση της ΓΣΕΣ. Στην περίπτωση αυτή ορίζεται από την ΓΣΕΣ νέα τριμελής συμβουλευτική επιτροπή η οποία, σε συνεργασία με τον/την υποψήφιο/α διδάκτορα, συντάσσει πρωτόκολλο με τον ακριβή τίτλο του νέου θέματος. Στην τελευταία αυτή περίπτωση ο ελάχιστος χρόνος εκπόνησης της διατριβής προσμετράται από την ημερομηνία ορισμού του νέου θέματος.

2. Κατά τη διάρκεια της εκπόνησης της διδακτορικής διατριβής, ο/η υποψήφιος/α διδάκτορας συνεργάζεται ανελλιπώς με τα μέλη της τριμελούς συμβουλευτικής επιτροπής και κυρίως με τον/την επιβλέποντα/πουσα καθηγητή/ήτρια. Στην πορεία της ερευνητικής του δραστηριότητας παρουσιάζει την εργασία του στο «Ερευνητικό Σεμινάριο Διδασκόντων» του Τμήματος.
3. Η τριμελής συμβουλευτική επιτροπή σε συνεργασία με τον/την υποψήφιο/α διδάκτορα υποβάλλει ετήσια έκθεση προόδου στη Γ.Σ.Ε.Σ. του Τμήματος. Η έκθεση, υπογεγραμμένη από τα μέλη της συμβουλευτικής επιτροπής και τον/την υποψήφιο/α, κατατίθεται στην γραμματεία του ΠΜΣ κατά το τέλος κάθε ακαδημαϊκού έτους από τον ορισμό της συμβουλευτικής επιτροπής και πάντως όχι αργότερα από τις 30 Σεπτεμβρίου του εκάστοτε νέου ακαδημαϊκού έτους. Αν η τριμελής συμβουλευτική επιτροπή δεν έχει καταθέσει έκθεση προόδου εντός της ανωτέρω οριζόμενης προθεσμίας, η πρόοδος της ερευνητικής εργασίας του/της υποψηφίου/ήφιας θεωρείται μη ικανοποιητική. Η περίπτωση εξετάζεται από την Γ.Σ.Ε.Σ. βάσει εισήγησης της συντονιστικής επιτροπής με το ερώτημα της διαγραφής του/της υποψηφίου από τις καταστάσεις υποψηφίων διδασκόντων του Β΄ κύκλου του ΠΜΣ του Τμήματος.
4. Με την ολοκλήρωση του ερευνητικού του/της έργου, ο/η υποψήφιος/α καταθέτει στην τριμελή συμβουλευτική επιτροπή πλήρες αντίγραφο της ερευνητικής του/της εργασίας. Η επιτροπή αξιολογεί την εργασία του/της υποψηφίου/ήφιας και αποφασίζει το εάν έχει ολοκληρωθεί η δδ, ή υποδεικνύει στον/ην υποψήφιο/α να προβεί σε προσθήκες, τροποποιήσεις ή βελτιωτικές παρεμβάσεις στην εργασία του/της και να την υποβάλει εκ νέου σε συγκεκριμένο χρονικό διάστημα.
5. Η κατάθεση της δδ από τον/την υποψήφιο/α, προκειμένου να ακολουθήσει η προβλεπόμενη εξέταση, γίνεται με την προϋπόθεση ότι η τριμελής συμβουλευτική επιτροπή έχει αξιολογήσει το ερευνητικό έργο του/της υποψηφίου ως επαρκές σύμφωνα με την ισχύουσα νομοθεσία. Μετά την έγκριση της τελικής μορφής της από την τριμελή συμβουλευτική επιτροπή, η δδ υποβάλλεται στη ΓΣΕΣ, με σχετική εισήγηση της τριμελούς επιτροπής πλήρως αιτιολογημένη και τεκμηριωμένη. Στην εισήγηση αυτή πρέπει να υπάρχει και επισήμανση των σημείων εκείνων της διατριβής που είναι πρωτότυπα και συμβάλλουν στην προαγωγή της επιστήμης.
6. Η ΓΣΕΣ, ύστερα από εισήγηση της τριμελούς συμβουλευτικής επιτροπής, ορίζει την επταμελή εξεταστική επιτροπή, σύμφωνα με την παράγραφο 5 του άρθρου 12 του Νόμου 2083/92 όπως αυτές έχουν τροποποιηθεί μεταγενέστερα, για την αξιολόγηση και την τελική κρίση της διατριβής μετά και από προφορική εξέταση του/της υποψηφίου διδάκτορα. Στην επταμελή εξεταστική επιτροπή μετέχουν και τα τρία μέλη της συμβουλευτικής επιτροπής. Η δδ στην τελική της μορφή θα πρέπει να αποστέλλεται από τη Γραμματεία στην επταμελή εξεταστική επιτροπή τουλάχιστον ένα (1) μήνα πριν την ημερομηνία υποστήριξης της δδ.
7. Η διατριβή υποστηρίζεται δημόσια σε τόπο και χρόνο που έχει οριστεί οκτώ (8) τουλάχιστον ημέρες νωρίτερα. Η πρόσκληση κοινοποιείται στον/ην υποψήφιο/α διδάκτορα, στα μέλη της εξεταστικής επιτροπής και στα μέλη ΔΕΠ του Τμήματος. Στην προφορική εξέταση μπορούν να παρευρίσκονται και άτομα εκτός πανεπιστημίου.
8. Ο/Η υποψήφιος/α διδάκτορας παρουσιάζει τη διατριβή του/της σε χρόνο που δεν υπερβαίνει τα 40 λεπτά. Αναλύει το περιεχόμενο της εργασίας του/της, παρουσιάζει τον τρόπο έρευνας

που ακολούθησε και τα πορίσματα στα οποία κατέληξε. Επισημαίνει τα σημεία εκείνα που, κατά τη γνώμη του/της, είναι πρωτότυπα και συμβάλλουν στην πρόοδο της επιστήμης, καθώς και τα σημεία εκείνα που ενδεχομένως χρήζουν περαιτέρω μελέτης και έρευνας.

9. Μετά την παρουσίαση της διατριβής από τον/την υποψήφιο/α, ο/η πρόεδρος της εξεταστικής επιτροπής δίνει τον λόγο σε καθένα από τα μέλη της για να προβούν σε παρατηρήσεις και να υποβάλουν ερωτήσεις στον/στην υποψήφιο/α σχετικές με το αντικείμενο της διατριβής.
10. Μετά το τέλος της προφορικής δοκιμασίας, η εξεταστική επιτροπή αποσύρεται σε σύσκεψη, αξιολογεί τη διατριβή και την επιστημονική επάρκεια και τη συνολική απόδοση του/της υποψηφίου/ήφιας κατά την προφορική δοκιμασία και τον βαθμολογεί σύμφωνα με την ισχύουσα νομοθεσία.
11. Η δδ που αξιολογήθηκε θετικά από πέντε (5) τουλάχιστον μέλη της επταμελούς εξεταστικής επιτροπής θεωρείται εγκεκριμένη.
12. Το πρακτικό της εξεταστικής επιτροπής, στο οποίο μπορούν τα μέλη της επιτροπής να δικαιολογούν την ψήφο τους, υπογεγραμμένο από όλα τα παρόντα μέλη της, διαβιβάζεται από τον πρόεδρό της στη ΣΕ.
13. Ο/Η υποψήφιος/α υποχρεούται να καταθέσει τη δδ σε τρία αντίτυπα, ένα για τη Γραμματεία του Τμήματος, ένα για τη Βιβλιοθήκη του Τμήματος και ένα για τη Βιβλιοθήκη του Πανεπιστημίου Πάτρας, όπου καταθέτει και αντίγραφο της διδακτορικής του/της διατριβής σε ηλεκτρονική μορφή. Η αναγόρευση και η καθομολόγηση του/της Διδάκτορα γίνεται από τη ΓΣΕΣ.

Ε. ΔΙΔΑΚΤΙΚΟ ΕΡΓΟ

Ε1. Οργάνωση και εφαρμογή αξιολόγησης εκπαιδευτικού έργου

Στο τμήμα πραγματοποιείται αξιολόγηση του διδακτικού έργου των μελών ΔΕΠ από το 2009 μέχρι σήμερα σε συνεργασία με τη Διοίκηση του Πανεπιστημίου, το Τμήμα Μηχανοργάνωσης της Διεύθυνσης Μηχανοργάνωσης και Δικτύων, τη Διεύθυνση Εκπαίδευσης και Έρευνας και τη ΜΟΔΙΠ. Οι διδάσκοντες/ουσες έχουν πρόσβαση στα αποτελέσματα στην πλατφόρμα ΠΣΔΙΠ.

Το ΠΠΣ σχεδιάστηκε και προσαρμόστηκε σταδιακά ώστε να εξυπηρετεί τους στόχους που τίθενται στο ΦΕΚ ίδρυσής του. Οι αναθεωρήσεις του ΠΠΣ, το 2014 και το 2021, ανταποκρίνονται στις συστάσεις της Έκθεσης Πιστοποίησης του ΠΠΣ (2019), της Έκθεσης Εξωτερικής Αξιολόγησης (2014), και της εσωτερικής μελέτης Προαγωγής και Αναβάθμισης Ακαδημαϊκών Λειτουργιών του Τμήματος (ΠΑΑΛΤ, 2011) που επεσήμανε αποκλίσεις του ΠΠΣ από τα Κριτήρια Διασφάλισης Ποιότητας Ακαδημαϊκών Μονάδων της ΑΔΙΠ. Το Τμήμα έλαβε υπόψη τα αποτελέσματα της εσωτερικής καταγραφής ποσοστών επιτυχίας του Τμήματος και τις διαπιστώσεις εξωτερικών αξιολογήσεων άλλων τμημάτων από την ΑΔΙΠ.

Το 2014 σχεδιάστηκε και τέθηκε σε εφαρμογή νέο ΠΠΣ με σκοπό να αυξηθούν τα μαθήματα απόκτησης δεξιοτήτων, να κατανεμηθεί πιο ορθολογικά η συνολική αναλογία μαθημάτων γενικού υποβάθρου, ειδικού υποβάθρου και ειδικότητας, να μειωθεί ο όγκος της διδασκόμενης ύλης, και να αυξηθεί η χρήση νέων τεχνολογιών.

Το 2021 αναμορφώθηκε το ΠΠΣ και τέθηκε σε εφαρμογή η νέα εκδοχή (βλ. Γ3, «Δομή του ΠΠΣ») εφαρμόζοντας τις συστάσεις της Έκθεσης Πιστοποίησης του ΠΠΣ (2019) και συνεχίζοντας την αξιοποίηση των συστάσεων της Επιτροπής Εξωτερικής Αξιολόγησης (2014). Η αξιοποίησή των συστάσεων εκτίθεται λεπτομερώς στο Κεφάλαιο Θ, «Συμπεράσματα και σχεδιασμός βελτίωσης».

Η αναλογία μαθημάτων γενικού υποβάθρου, ειδικού υποβάθρου και ειδικότητας υπολογίστηκαν ακολουθώντας τις προδιαγραφές του Ευρωπαϊκού και Εθνικού Πλαισίου Προσόντων Ανώτατης Εκπαίδευσης για το προπτυχιακό επίπεδο σπουδών. Μειώθηκε ο όγκος της διδασκόμενης ύλης και των ωρών παρακολούθησης, ο οποίος ήταν σχεδόν διπλάσιος από τον μέσο όρο των ΠΠΣ που μελετήσαμε σε πανεπιστήμια του εξωτερικού. Δεν μειώσαμε τα μαθήματα απόκτησης δεξιοτήτων αλλά αυξήσαμε την αναλογία επιλεγόμενων μαθημάτων με μικρά ακροατήρια. Τα μαθήματα απόκτησης δεξιοτήτων «Επεξεργασία φιλοσοφικών θεμάτων» και «Ανάγνωση φιλοσοφικών κειμένων» αναπροσαρμόζονται διαρκώς με βάση εκθέσεις από τους διδάσκοντες προς την Επιτροπή Προπτυχιακού Προγράμματος Σπουδών. (Η πρώτη αναθεώρηση ΠΠΣ το 2007 βασίστηκε στις εκθέσεις αυτές και στην εσωτερική καταγραφή στατιστικών επιτυχίας από το τμήμα πριν εφαρμοστεί από το Πανεπιστήμιο η σημερινή διαδικασία αξιολόγησης μαθημάτων.) Στο πλαίσιο της εστίασης στην απόκτηση δεξιοτήτων, το μάθημα «Λογική» έχει προσαρμοστεί ώστε το ένα τρίτο να εστιάζει στην άτυπη λογική και την αναγνώριση και ανασύσταση επιχειρημάτων από κείμενα, που δεν ήταν προηγουμένως μέρη του μαθήματος. Αυξήσαμε τη χρήση νέων τεχνολογιών, π.χ.

εντατικοποιώντας τη χρήση του eclass και δημιουργώντας ανοικτά μαθήματα με πλούσιο υλικό και τη χρήση πολυμέσων, τα οποία είναι προσβάσιμα για όλους στον σχετικό ιστότοπο του ΠΠ: eclass.upatras.gr/modules/course_metadata/opencourses.php?fc=27. Έχουν αναρτηθεί 14 μαθήματα, ορισμένα από τα οποία έχουν πολύ μεγάλη επισκεψιμότητα (περίπου 2.500 επισκέψεις).

Το ΠΠΣ εφαρμόζει με επιτυχία από το 2014 το Ευρωπαϊκό Σύστημα Μεταφοράς Πιστωτικών Μονάδων (ECTS) και τις σχετικές διαδικασίες (σύνδεση φόρτου εργασίας με πιστωτικές μονάδες, βαρύτητα πιστωτικών μονάδων στο βαθμό πτυχίου, κατάταξη βαθμολογίας πτυχίου, κλπ). Η επιτυχής λειτουργία με βάση το σύστημα ECTS έχει αναγνωρισθεί από την ΜΟΔΙΠ του Πανεπιστημίου Πατρών. Από το 2018, το Τμήμα Φιλοσοφίας εφαρμόζει τη διαδικασία κατ'έτους αναθεώρησης των ΠΠΣ του Πανεπιστημίου Πατρών (απόφαση υπ'αριθ. 122/31-07-2017 συνεδρίασης της Συγκλήτου), σε συνεργασία με τη ΜΟΔΙΠ.

Στους σχετικούς Πίνακες παρουσιάζεται η μεταβολή των δεικτών αξιολόγησης των μαθημάτων του ΠΠΣ και του ΠΜΣ μεταξύ του 2023-24 και του 2024-25. Οι τιμές των αξιολογήσεων είναι αισθητά υψηλότερες στο μεταπτυχιακό, κάτι που ίσως οφείλεται στο ότι το ΠΜΣ επιλέγει ανταγωνιστικά τους εισακτέους του και έχει μόνο εισακτέους που έχουν ως πρώτη επιλογή τη φιλοσοφία, με αποτέλεσμα να είναι πιο κατάλληλοι για τις σπουδές φιλοσοφίας.

Τα συνολικά αποτελέσματα της αξιολόγησης ανά ερώτηση του ερωτηματολογίου παρατίθενται σε αναλυτικούς πίνακες στο Παράρτημα.

ΣΤ. ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΟ ΕΡΓΟ

Το 2022 ξεκίνησε η σειρά δράσεων «Actions for the Promotion of the Study of Greek and Chinese Civilization» με συντονιστή μέλος ΔΕΠ του Τμήματος. Το 2023 υποβλήθηκε στο ΕΛΙΔΕΚ από μέλος ΔΕΠ του τμήματος ως Principal Investigator το πρόγραμμα

«Normativity and the Social Sciences: the case of opinion polls in political science», το οποίο επελέγη για χρηματοδότηση. Ξεκίνησε το 2023 και θα έχει διάρκεια δύο έτη. Το 2023 υπάρχει ένα μέλος ΔΕΠ που είναι Συντονιστής σε δύο Διεθνή ανταγωνιστικά προγράμματα (“Promotion of the Study of Greek and Chinese Civilizations.” Co- financed by Greece and the European Union; Programme “Human Resources Development, Education and Lifelong Learning.” Και “MA in Greek and Chinese Civilizations. A comparative approach.” Co-financed by Greece and the European Union; Programme “Human Resources Development, Education and Lifelong Learning.”). Υπάρχουν τρία μέλη ΔΕΠ που συνεργάζονται σε Διεθνή ανταγωνιστικά προγράμματα. Επίσης υπάρχει ένα μέλος ΔΕΠ που έχει χρηματοδότηση από Διεθνές Πρόγραμμα Έρευνας (“The Philosophy of Non-Being. On the History of Negative Ontology”, a cooperation between the Universities of Bonn, Athens, and Patras, funded by the *Alexander von Humboldt-Foundation*). Υπάρχουν ακόμη τέσσερα μέλη ΔΕΠ που κατέχουν διοικητικές θέσεις σε Διεθνείς Ακαδημαϊκούς Οργανισμούς.

Το 2024 αυξήθηκε αισθητά ο ετήσιος αριθμός ετεροαναφορών στο έργο των μελών του τμήματος. Το 2024 οι νέες ετεροαναφορές είναι 272, από 221 το 2023, από 127 το 2022, από 63 το 2021 και 38 το 2020. (Βλ. Παραρτήματα, Πίνακας 16). Προηγούμενες ΕΑΕ έθεσαν ως στόχο την ποιοτική βελτίωση του παραγόμενου ερευνητικού έργου ώστε να αναγνωρίζεται σε διεθνές επίπεδο. Η αύξηση των ετεροαναφορών δείχνει ότι το Τμήμα έχει αρχίσει να ικανοποιεί αυτό το στόχο. Σε αυτό έχει συμβάλει η καλλιέργεια στο τμήμα ενός κλίματος αναγνώρισης των δημοσιεύσεων σε γνωστά διεθνή περιοδικά και εκδότες, η προσέλκυση στο τμήμα τα τελευταία χρόνια νέων ερευνητών που έχουν θητεύσει και στο εξωτερικό, και η προτεραιότητα που δίδεται στην παροχή τακτικών ερευνητικών αδειών στα μέλη ΔΕΠ.

Το τμήμα υιοθετεί τις συστάσεις της Έκθεσης Εξωτερικής Αξιολόγησης του 2014 που αφορούν την ανάδειξη και βελτίωση της ερευνητικής απόδοσης του συνόλου του Τμήματος: «Με σκοπό να ταυτιστεί το Τμήμα με συγκεκριμένες ερευνητικές περιοχές στις οποίες έχει ισχυρή παρουσία, συνιστάται η δημιουργία συστάδων (clusters) έρευνας» (σελ. 14).

Έχει ουσιαστικά ξεκινήσει η δημιουργία ενός cluster στην αρχαία φιλοσοφία. Η νέα πτέρυγα του τμήματος στο Κτήριο Β, που ανακαινίστηκε το 2022-23, στεγάζει το Εργαστήριο Αρχαίας Ελληνικής και Λατινικής Φιλοσοφικής Γραμματείας «Λίνος Μπενάκης», τη βιβλιοθήκη του Λίνου Μπενάκη, η οποία δωρήθηκε στο Τμήμα Φιλοσοφίας, τέσσερα μέλη ΔΕΠ που κάνουν έρευνα στην αρχαία φιλοσοφία, καθώς και μικρές αίθουσες για ομάδες εργασίας και μια μεγάλη αίθουσα χωρητικότητας

50+ ατόμων για μικρά συνέδρια, workshops, κτλ. Αυτός ο άξονας έρευνας συνδυάζεται με τον συντονισμό από το Τμήμα Φιλοσοφίας του ΠΜΣ «MA in Greek and Chinese Civilizations» και με τη συμμετοχή του τμήματος στο ΠΜΣ «Athens MA in Ancient Philosophy» (βλ. ενότητα Δ1), που εστιάζουν στην αρχαία φιλοσοφία.

Υπάρχει επίσης ένας ακόμη άξονας από 2 μέλη ΔΕΠ που κάνουν έρευνα στην Αρχαία φιλοσοφία, την Φιλοσοφία της Ύστερης Αρχαιότητας και την Βυζαντινή Φιλοσοφία και στεγάζονται τόσο στο Κτήριο Β όσο και στο Κτήριο Κ21. Στο πεδίο αυτού του τομέα της έρευνας ενισχύεται η παραγωγή Μεταπτυχιακών Διπλωματικών και Διδακτορικών διατριβών στο πεδίο της φιλοσοφικής παραδόσεως που ξεκινά από την Αρχαία φιλοσοφία και εκτείνεται στο Βυζάντιο, στην Βυζαντινή, την Μεσαιωνική και την Σχολαστική φιλοσοφία.

Το Εργαστήριο Αρχαίας Ελληνικής και Λατινικής Φιλοσοφικής Γραμματείας «Λίνος Μπενάκης», που περιλαμβάνει τη βιβλιοθήκη του Λίνου Μπενάκη, έχει ήδη να παρουσιάσει πολύ γόνιμη ερευνητική δραστηριότητα, καθώς εκτός από την έγκριση για την εκπόνηση διδακτορικών που ήδη είναι στην διαδικασία της συγγραφής, έχει εγκαινιαστεί η χορήγηση υποτροφιών σε υποψήφιους μετα-διδάκτορες στο πεδίο της Βυζαντινής φιλοσοφίας: Έργο Ε.Λ.Κ.Ε. 82970 (Απρίλιος 2024 κ.εξ.): υποτροφίες για μεταδιδακτορική έρευνα στη βυζαντινή φιλοσοφία (μετά από δωρεά της πρώην Προέδρου της Βουλής κας Ά. Ψαρούδα-Μπενάκη). Η ίδια ή ύπαρξη του Εργαστηρίου Αρχαίας Ελληνικής και Λατινικής Φιλοσοφικής Γραμματείας «Λίνος Μπενάκης», και η παραγωγή και χρηματοδότηση αυτής της έρευνας από το Τμήμα Φιλοσοφίας του ΠΠ προσδίδει στο Τμήμα ιδιαίτερη θέση στον ακαδημαϊκό χάρτη των Φιλοσοφικών Σχολών και των Τμημάτων Φιλοσοφίας της ελληνικής επικράτειας.

Ερευνητικά έργα του Εργαστηρίου:

1. The Linos Benakis Centre for Greek and Latin Philosophical Literature hosts the research and publishing project [Thomas de Aquino Byzantinus](#), which is directed by Professor Dr. [John A. Demetracopoulos](#). The project is in collaboration with the Hellenic Institute, Royal Holloway, University of London, and is co-directed by the Director of the Hellenic Institute, Senior Lecturer Dr. Charalambos Dendrinou. The volumes produced are published in the special sub-series “Thomas de Aquino Byzantinus” of the [Corpus Christianorum– Series Graeca](#) of the Catholic University of Louvain (Leuven).
2. Anselmus Cantuariensis Byzantinus (2025–)
  - (i) Dr Irini Balcoyiannopoulou (University of Patras)
Demetrius Cydones’ Translation of Anselm of Canterbury’s Epistola de Azimo et Fermentato: An Annotated Editio Princeps
  - (ii) Dr Michael Konstantinou-Rizos (University of London)
Demetrius Cydones’ Translation of Anselm of Canterbury’s De Processione Spiritus Sancti: An Annotated Editio Princeps

Μέλος ΔΕΠ του Τμήματος Φιλοσοφίας έχει δημιουργήσει συνεργασίες με Τμήματα του Πανεπιστημίου Πατρών από τον χώρο των Θετικών Επιστημών και των Επιστημών της Ζωής, κυρίως Φυσική, Ιατρική, Νευροεπιστήμες (Νευροβιολογία, Νευροψυχολογία και Γνωσιακή επιστήμη), και Μηχανικούς Σχεδιασμού Βιομηχανικής Παραγωγής άλλου Παν/μίου για την παραγωγή λογισμικού στο πε-

δίο της λεξικογραφίας, διοργανώνοντας Ελληνικά και Διεθνή Συνέδρια και Ημερίδες, τα οποία έχουν οδηγήσει σε δημοσιεύσεις σε έγκριτους Διεθνείς Οίκους και σε Περιοδικά, υπηρετώντας έτσι την αντίληψη της συνεργασίας των ανθρωπιστικών επιστημών με άλλα επιστημονικά πεδία.

Σύμφωνα με την έκθεση, «Τα ερευνητικά επιτεύγματα του Τμήματος πρέπει να διαφημίζονται όπως τους αξίζει [...] μέσω αναμόρφωσης της ιστοσελίδας του Τμήματος και της ίδρυσης σειράς επώνυμων διαλέξεων με χρηματοδότηση από την τοπική οικονομία» (σελ. 14). Το Τμήμα καταβάλλει έκτοτε αυξημένο μέρος του τακτικού του προϋπολογισμού για να βελτιώσει την ιστοσελίδα και το 2021 δημιούργησε νέα ιστοσελίδα. Εντός του ακαδημαϊκού έτους 2023-2024 προχωρήσαμε στην δημοσίευση του νέου ιστότοπου του ΤΦ ο οποίος βελτιώνει την εμπειρία του χρήστη με πιο ενημερωμένο και ακριβές περιεχόμενο και μεγαλύτερη συνέπεια μεταξύ της Αγγλικής και Ελληνικής ιστοσελίδας. Αναλυτικότερα στην νέα ιστοσελίδα έχει επιλεγεί μία καθαρή και απλή δομή όπου το μενού πλοήγησης είναι απλό και σαφές με περιορισμένο αριθμό επιλογών και με λογική διάταξη. Έχουν επιλεγεί Σαφείς και Περιγραφικοί Τίτλοι ώστε οι χρήστες να καταλαβαίνουν το περιεχόμενο της σελίδας πριν την ανοίξουν και υπάρχει συνέπεια στον σχεδιασμό όσων αφορά τα χρώματα, τις γραμματοσειρές και την διάταξη. Η ιστοσελίδα είναι πλήρως responsive, προσαρμοζόμενη σε όλες

τις συσκευές και οθόνες, συμπεριλαμβανομένων των κινητών και των tablet. Τέλος η ιστοσελίδα ικανοποιεί τις προϋποθέσεις προσβασιμότητας, σύμφωνα με το ν. 4727/2020 (ΦΕΚ 184 Α' 23-09-2020) Κεφάλαιο Η' «Ψηφιακή προσβασιμότητα». Επίσης, περιλαμβάνει ένα πρόσθετο υπο-μενού για τη σύνδεση του ΤΦ με την κοινωνία.

Στόχος μας επίσης είναι να ιδρυθεί σειρά επώνυμων διαλέξεων με τοπική χρηματοδότηση, σε συμμόρφωση προς την υπόδειξη της έκθεσης.

Εκτός από την αισθητή αύξηση του ετήσιου ρυθμού ετεροαναφορών στο έργο των μελών του τμήματος, από την Εξωτερική Αξιολόγηση έως σήμερα έχουν μεσολαβήσει πολλές διακρίσεις που βάζουν στο διεθνή ερευνητικό χάρτη πιο ξεκάθαρα το Τμήμα Φιλοσοφίας του Πανεπιστημίου Πατρών. Συνεργασίες μεταξύ μελών του Τμήματος έχουν οδηγήσει σε συλλογικούς τόμους στις Παν. Εκδόσεις της Οξφόρδης και του Καίμπριτζ, καθώς και σε μεγάλους Διεθνείς Οίκους, όπως είναι οι De Gruyter, Academia και Brepols, αναδεικνύοντας θεματικές στο επίκεντρο της διεθνούς ερευνητικής ατζέντας υπό ελληνική καθοδήγηση. Μέλη ΔΕΠ του Τμήματος έχουν μιλήσει ως κεντρικοί ομιλητές (*keynote speakers*) σε καθιερωμένα διεθνή συνέδρια, έχουν προσκληθεί σε κορυφαία τμήματα φιλοσοφίας στην Ευρώπη και στη Β. Αμερική, έχουν βραβευτεί από το ίδρυμα Fulbright, το National Humanities Center, κτλ.

Z. ΑΛΛΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ

1. Βιβλιοθήκη

(Για την βιβλιοθήκη «Λίνος Μπενάκης» και τις εγκαταστάσεις στο Κτήριο Β, βλ. ενότητα Β2.)

Το Τμήμα Φιλοσοφίας διαθέτει δανειστική Τμηματική Βιβλιοθήκη. Η βιβλιοθήκη έχει μια διοικητική υπάλληλο. Διαθέτει περίπου 16.000 τόμους συνολικά, κυρίως φιλοσοφικών έργων, μικρό χώρο για αναγνωστήριο, δύο κοινόχρηστες θέσεις εργασίας με υπολογιστές και ένα φωτοτυπικό μηχάνημα. Οι διαλέξεις και ορισμένα μαθήματα του μεταπτυχιακού προγράμματος φιλοξενούνται κατ' ανάγκη σε ειδικά διαμορφωμένη αίθουσα, όπου επίσης υπάρχουν βιβλία και θέσεις βιβλιοθηκονομικής εργασίας, δίπλα από τον κυρίως χώρο της Βιβλιοθήκης.

Το Τμήμα επενδύει μεγάλο μέρος του ετήσιου προϋπολογισμού του στην αγορά βιβλίων (με εξαίρεση τα οικονομικά έτη 2013-2015, εξαιτίας της μεγάλης μείωσης του τακτικού προϋπολογισμού και των αναγκών σε παροχή υπηρεσιών γραμματείας). Έχει λοιπόν εξασφαλίσει επαρκή αριθμό βιβλίων για τις ανάγκες των φοιτητών/τριών (βιβλία για αρκετά μαθήματα διατίθενται σε πολλά αντίτυπα). Δεν ισχύει, ωστόσο, το ίδιο για τις ερευνητικές ανάγκες των μελών ΔΕΠ, αν και ορισμένες ερευνητικές περιοχές καλύπτονται επαρκώς. Ο δια-δανεισμός μέσω της ΒΥΠ καλύπτει μέρος των αναγκών αυτών. Επίσης το τμήμα έχει δεχθεί μια σημαντική δωρεά βιβλίων από γαλλικό παλαιοβιβλιοπωλείο (3.000 τόμοι, περίπου) που εξασφαλίζει στη βιβλιοθήκη μεγάλο αριθμό παλαιών εκδόσεων και δυσεύρετων βιβλίων.

Ο σχεδιασμός του Τμήματος προβλέπει ότι η Βιβλιοθήκη θα μετεξελιχθεί σε Εργαστήριο Έρευνας Κειμένων της Παγκόσμιας Πολιτιστικής Κληρονομιάς.

2. Υπολογιστικό Κέντρο

Το υπολογιστικό κέντρο διαθέτει 22 θέσεις υπολογιστών και διαδραστικό πίνακα ο οποίος χρησιμοποιείται και στα πλαίσια άλλων μαθημάτων όταν χρειάζεται να εξοικειωθούν οι φοιτητές με ορισμένες ηλεκτρονικές εφαρμογές ή βάσεις δεδομένων και ηλεκτρονικών πηγών. Η ποιότητα των υπολογιστών που βρίσκονται στο κέντρο Η/Υ είναι ικανοποιητική τόσο για τις ανάγκες του εργαστηρίου πληροφορικής όσο και για τη χρήση τους από τους φοιτητές προκειμένου να συντάξουν εργασίες ή να αναζητήσουν υλικό στο διαδίκτυο.

Ένα πρόβλημα που μπορεί να επισημανθεί εδώ είναι η ανάγκη για περισσότερους εκτυπωτές (το τμήμα διαθέτει τέσσερα φωτοτυπικά μηχανήματα σε καλή κατάσταση λειτουργίας, αλλά έχει περιορισμένη πρόσβαση σε εκτυπωτές). Το Τμήμα προέβη στην εκλογή μέλους ΕΔΙΠ (διορισμένου από το 2017-18) που εξειδικεύεται στην πληροφορική και έχει πλέον μόνιμο ειδικευμένο προσωπικό για την πλήρη αξιοποίηση των δυνατοτήτων εξυπηρέτησης που κατά κανόνα παρέχει ένα κέντρο Η/Υ στην έρευνα και την διδασκαλία. (Παλαιότερα το τμήμα διέθετε μέρος των

κονδυλίων για αμοιβές φοιτητών/τριών για την κάλυψη πάγιων και ζωτικών για την λειτουργία του κέντρου αναγκών σε προσωπικό.)

Η. ΣΧΕΣΕΙΣ ΜΕ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟΥΣ, ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΟΥΣ ΚΑΙ ΑΛΛΟΥΣ ΦΟΡΕΙΣ

Στο τμήμα λειτουργεί μόνιμη επιτροπή με 4 μέλη ΔΕΠ και ένα μέλος ΕΔΙΠ με στόχο το σχεδιασμό, την οργάνωση και την υλοποίηση δράσεων σύνδεσης του τμήματος με κοινωνικούς και πολιτιστικούς φορείς της Πάτρας και της ευρύτερης περιοχής. Αναλυτικά:

Σε συνεργασία με την Ένωση Ελλήνων Φιλολόγων, τις Διευθύνσεις Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης της χώρας, την *Ελληνική Φιλοσοφική Εταιρεία* και το *Κέντρο Ελληνικών Σπουδών* του Πανεπιστημίου Χάρβαρντ στο Ναύπλιο, το τμήμα Φιλοσοφίας συνέχισε τη διοργάνωση του **Πανελληνίου μαθητικού διαγωνισμού φιλοσοφικού δοκιμίου**, ο οποίος απευθύνεται στους/στις μαθητές/-ήτριες Λυκείου όλης της χώρας αλλά και στην κοινότητα των καθηγητών/τριών μέσης εκπαίδευσης που διδάσκουν το μάθημα της Φιλοσοφίας. Ο διαγωνισμός διενεργήθηκε για **14^η** φορά το 2024/25 με μεγάλη ανταπόκριση και επιτυχία, συμβάλλοντας, επιπλέον, στην αποστολή Ελλήνων μαθητών/τριών στην ετήσια Διεθνή Ολυμπιάδα Φιλοσοφίας, μετά από διαδικασίες πρόκρισης αντιπροσωπευτικές σε πανελλήνιο επίπεδο. Ο Διαγωνισμός δίνει με ποικίλους τρόπους την δυνατότητα επαφής του Τμήματος με την Μέση Εκπαίδευση. Όλα τα σχετικά έγγραφα, προκηρύξεις, θέματα, αποτελέσματα κτλ. βρίσκονται στην ιστοσελίδα του διαγωνισμού: <https://contest.philosophy-upatras.gr>

Το Τμήμα συμμετέχει στη διοργάνωση ημερίδων και διαλέξεων γενικού και ειδικού ενδιαφέροντος, σε συνεργασία με τη Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση, δημόσιους και ιδιωτικούς φορείς της Αχαΐας. Οι τοπικοί ΚΠΠ φορείς δείχνουν πάντα ενδιαφέρον για συνεργασία με το Τμήμα. Οι συνεργασίες προκύπτουν είτε μέσω γενικότερων αξόνων συνεργασίας που θέτει το Πανεπιστήμιο. Δημοσιεύματα του τοπικού τύπου αναφέρονται στις ανωτέρω συνεργασίες και εκδηλώσεις. Οι υπάρχουσες συνεργασίες είναι βιώσιμες, διότι υπάρχει τόσο αίτημα της κοινωνίας για σύνδεση με την παραγόμενη στο Πανεπιστήμιο γνώση, όσο και διάθεση του Πανεπιστημίου να ενωθεί οργανικότερα με τον κοινωνικό του περίγυρο. Το τμήμα δέχθηκε προτάσεις από φορείς (ιδίως από τον χώρο της Μ.Ε.) για σταθερότερες μορφές συνεργασίας, τις οποίες συζητεί, αν και δεν έχει συνάψει μέχρι τώρα γραπτές προγραμματικές συμφωνίες με ΚΠΠ φορείς. Το Τμήμα έχει αναρτήσει στον Ιστότοπό του υλικό για τη διδασκαλία του Μαθήματος της Φιλοσοφίας στη Β' Λυκείου.

Επιπρόσθετα, τα τελευταία χρόνια το Τμήμα συνεργάζεται με το ΔΗΠΕΘΕ Πάτρας, προσφέροντάς του ένα μάθημα φιλοσοφίας, συνεργασία η οποία συμβάλλει στην διεύρυνση του Τμήματος στην κοινωνία και την καλλιτεχνική δημιουργία της πόλης των Πατρών.

Θ. ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ ΚΑΙ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ ΒΕΛΤΙΩΣΗΣ

Θ1. Αξιοποίηση συστάσεων

Η στοχοθεσία του τμήματος καθορίζεται από τις συστάσεις της Έκθεσης Πιστοποίησης του ΠΠΣ (2019), τις συστάσεις της Εξωτερικής αξιολόγησης του Τμήματος (2014), και συστάσεις προερχόμενες από εσωτερικές διαδικασίες του Τμήματος (επιτροπές, συνέλευση, εσωτερική έκθεση ΠΑΑΛΤ – βλ. ενότητα Ε1). Οι εξωτερικές συστάσεις συμπίπτουν με πάγιους στόχους που έχουν διατυπωθεί εσωτερικά στις συνελεύσεις και τις εργασίες των επιτροπών του τμήματος και εστιάζουν μόνιμα σε δύο κεντρικούς άξονες: (i) όσον αφορά το ΠΠΣ, βελτίωση των ποσοστών επιτυχίας κυρίως μέσω εστίασης στην απόκτηση δεξιοτήτων· (ii) όσον αφορά το τμήμα ευρύτερα, βελτίωση της συνολικής ερευνητικής απόδοσης μέσω της στόχευσης διεθνώς αναγνωρισμένων επιστημονικών εκδοτών, περιοδικών και εταιριών. Για το σημείο (ii) παραπέμπουμε στο Κεφάλαιο ΣΤ, «Ερευνητικό Έργο», και εστιάζουμε στη στοχοθεσία όσον αφορά το ΠΠΣ.

Εδώ, οι κύριες συστάσεις της Έκθεσης Πιστοποίησης ήταν: (α) Αύξηση του αριθμού νέων μελών ΔΕΠ για την εξυπηρέτηση του ΠΠΣ. (β) Προώθηση της εξέτασης μέσω γραπτών εργασιών αντί εξετάσεων σε προπτυχιακά μαθήματα ως πλέον φοιτητοκεντρική μεθοδολογία και ως ενισχυτική των ικανοτήτων κριτικής σκέψης, σύμφωνα με τη διεθνή πρακτική. (γ) Ενοποίηση μαθημάτων με 5 ECTS σε μαθήματα με περισσότερα ECTS με στόχο τη μείωση του μεγάλου αριθμού μαθημάτων και εξετάσεων, σύμφωνα με τη διεθνή τάση, η οποία διαφέρει σαφώς από τη συνήθη για τα ελληνικά δεδομένα ποσότητα μαθημάτων. (δ) Μια σειρά από επιμέρους συστάσεις όπως η αποσαφήνιση της λογικής του ΠΠΣ στον Οδηγό Σπουδών, η ενίσχυση του θεσμού του ακαδημαϊκού συμβούλου και η ενίσχυση του Προγράμματος Erasmus.

Το ΠΠΣ αναμορφώθηκε το 2021 (βλ. ενότητα Γ3, «Δομή του ΠΠΣ») κατόπιν της διαδικασίας πιστοποίησης. Η αναμόρφωση εκπονήθηκε βάσει των διδακτικών αναγκών για το επόμενο διάστημα και αξιοποίησε σημεία της έκθεσης πιστοποίησης. Π.χ., προβλέπει μόνο μαθήματα επιλογής στο 4ο έτος σπουδών και προσθέτει νέα εισαγωγικά μαθήματα σε μικρά έτη σπουδών. Η πρόταση αναμόρφωσης εγκρίθηκε από τη Συνέλευση, καθώς και από τη Σύγκλητο, και το αναμορφωμένο ΠΠΣ άρχισε να εφαρμόζεται για τους πρωτοετείς φοιτητές το 2021-22. Η ΟΜΕΑ δεν κλήθηκε να εκφέρει γνώμη ως επιτροπή πριν υποβληθεί η πρόταση στη Συνέλευση. Τα μέλη της ΟΜΕΑ μετείχαν ως μέλη της Συνέλευσης όταν υποβλήθηκε η πρόταση.

Ικανοποιώντας τη σύσταση για νέες προσλήψεις διδακτικού προσωπικού, διορίστηκαν 9 μέλη ΔΕΠ από το τέλος του 2018 μέχρι το 2024, τα 2 από μετακίνηση (έναντι 2 αφυπηρετήσεων) και μετατάχθηκαν 2 διδάκτορες εκπαιδευτικοί σε θέσεις ΕΔΙΠ αυξάνοντας τα μέλη ΕΔΙΠ σε 6, κάτι που ευνοεί σημαντικά τη διεξαγωγή του ΠΠΣ.

Η Έκθεση Εξωτερικής Αξιολόγησης (2014) επεσήμανε ότι η βελτίωση της αναλογίας φοιτητών-διδασκόντων – με σκοπό την αντικατάσταση μαθημάτων τύπου παράδοσης με σεμιναριακά μαθήματα – παρεμποδίζεται από την εισροή αριθμού εισακτέων που δεν ελέγχει το Τμήμα (σελ. 5). Το Τμήμα επέλεξε να μην εκμεταλλευθεί την αλλαγή του νόμου που επιτρέπει τον έλεγχο του αριθμού εισακτέων. Από τότε που έγινε η σύσταση, ο αριθμός των διδασκόντων (ΔΕΠ και ΕΔΙΠ) έχει αυξηθεί πολύ σημαντικά, βελτιώνοντας την αναλογία φοιτητών-διδασκόντων. Αντιθέτως, δεν έχει επιτευχθεί πολύ

αισθητή αντικατάσταση των μαθημάτων τύπου παράδοσης με σεμιναριακά μαθήματα, ωστόσο έχει υπάρξει βελτίωση προς αυτήν την κατεύθυνση. Το ΠΠΣ επιτρέπει αυτή την αντικατάσταση, γιατί προβλέπει (όπως και όλα τα παλαιότερα ΠΠΣ) τον ορισμό μαθημάτων επιλογής ως σεμιναριακών μαθημάτων που διέπονται από όρους όπως τον περιορισμό του αριθμού εγγεγραμμένων (βλ. Γ2, «Κατηγορίες μαθημάτων»).

(Για να τεθούν σε μια ορθή προοπτική το πρόβλημα και τα βήματα προς την επίλυσή του, πρέπει να τονίσουμε την παράλληλη επισήμανση της Εξωτερικής Αξιολόγησης (ακόμα και υπό τις δυσμενέστερες συνθήκες του 2013) ότι «το πρόγραμμα σπουδών, και σ'αυτή τη μορφή, συνεχίζει να ικανοποιεί τις προδιαγραφές της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης [...] και διατηρεί την κατανομή μαθημάτων και ειδικοτήτων που αναγνωρίζονται διεθνώς ως απαραίτητα συστατικά των προπτυχιακών προγραμμάτων φιλοσοφίας».)

Άλλες δράσεις που αξιοποίησαν και ικανοποίησαν τις συστάσεις της Έκθεσης του 2014 έχουν περιγραφεί λεπτομερώς σε προηγούμενες εκθέσεις (ειδικά ΕΑΕ 2016-17, σελ. 80-82) και δεν επαναλαμβάνονται εδώ. Ενδεικτικά περιλαμβάνουν: τη δημιουργία εισαγωγικών μαθημάτων προσανατολισμού στη φιλοσοφία· την παροχή στους/ις φοιτητές/ήτριες που σκοπεύουν να εργαστούν στη δευτεροβάθμια εκπαίδευση της δυνατότητας πρακτικής άσκησης σε λύκεια· την εξασφάλιση παιδαγωγικής επάρκειας του προπτυχιακού διπλώματος· και την ικανοποίηση των συστάσεων όσον αφορά την ποιότητα και την προβολή της έρευνας του τμήματος (βλ. Κεφ. ΣΤ, «Ερευνητικό Έργο»). Οι συστάσεις αυτές έχουν ικανοποιηθεί.

Θ2. Στοχοθεσία

Β. Σχέδιο Δράσης (Πίνακας 1)

ΣΥΣΤΑΣΕΙΣ	ΣΤΟΧΟΙ (Τι αναμένουμε να πετύχουμε;)	ΕΝΕΡΓΕΙΕΣ (Τι πρέπει να κάνουμε για να πετύχουμε τους στόχους;)	ΥΠΕΥΘΥΝΟΤΗΤΕΣ (Ποιος αναλαμβάνει κάθε ενέργεια;)	ΧΡΟΝΟΔΙΑΓΡΑΜΜΑ (Πότε;)	ΑΝΑΓΚΑΙΟΙ ΠΟΡΟΙ (Ανθρώπινο δυναμικό, οικονομικοί πόροι, υλικά, κ.α.)
1. <i>To complete the faculty, the department urgently needs new faculty</i> (σ. 18 πρβλ. σ. 24).	1.1 Νέες προσλήψεις Διδακτικού προσωπικού	1.1.1 Διορισμοί 5 νέων μελών ΔΕΠ (τέλος 2019-αρχές 2022, των 2 από μετακίνηση), διαδικασίες εκλογών σε 4 νέες θέσεις μελών ΔΕΠ (μετά από 2 αφυπηρητήσεις), μετάταξη 2 διδασκόντων εκπαιδευτικών σε θέσεις ΕΔΙΠ, αίτημα νέων θέσεων ΔΕΠ	Συνέλευση Τμήματος Πρύτανης Σύγκλητος	Μάρτιος 2023	Οικονομικοί Πόροι: Τακτικός Προϋπολογισμός ΠΠ
		1.1.2 Πρόσληψη έκτακτου διδακτικού προσωπικού	Συνέλευση Τμήματος Σύγκλητος	Οκτώβριος 2022	Χρηματοδότηση ΕΣΠΑ
2. <i>Increase or introduce courses in which the final grade is mainly based on an original, analytical essay of the student's own choosing. Encourage the staff to increase their engagement</i>	2.1 Επέκταση σε περισσότερα μαθήματα γραπτών εργασιών αντί εξετάσεων και παράλληλη επικαιροποίηση φοιτητοκεντρικών μεθόδων διδασκαλίας	2.1.1 Διαδικτυακή διαδικασία και μέσα διδασκαλίας στο αρχικό μεγάλο διάστημα της πανδημίας και αξιολόγηση πολλών μαθημάτων με διαδικτυακή υποβολή γραπτής εργασίας αντί εξετάσεων	Μέλη ΔΕΠ	Σεπτέμβριος 2021	Μέλη ΔΕΠ

<p><i>in new teaching methodologies by attending training programmes and courses or by following modern practices (σ. 15).</i></p>		<p>2.1.2 Αύξηση και επιμόρφωση διδακτικού προσωπικού έναντι του δυσανάλογα μεγάλου αριθμού φοιτητών/φοιτητριών</p>	<p>Συνέλευση Τμήματος</p>	<p>Μάρτιος 2023</p>	<p>Μέλη ΔΕΠ Οικονομικοί πόροι: Τακτικός Προϋπολογισμός ΠΠ</p>
--	--	--	---------------------------	---------------------	---

<p>3. Students could be more encouraged to participate at different mobility programmes provided by European and bilateral agreements. (σ. 16)</p>	<p>3.1 Συμμετοχή περισσότερων φοιτητών και φοιτητριών σε προγράμματα στο εξωτερικό, όπως το Erasmus</p>	<p>3.1.1 Τακτική ενημέρωση των φοιτητών/τριών για τα οφέλη προγραμμάτων όπως το Erasmus (είχαν, ωστόσο, ανασταλεί εξαιτίας της πανδημίας)</p>	<p>Μέλη ΔΕΠ Υπεύθυνη καθηγήτρια μαθημάτων Erasmus Συνέλευση Τμήματος</p>	<p>Δεκέμβριος 2022</p>	<p>Μέλη ΔΕΠ</p>
<p>4. Academic advising is being introduced during the current academic year for the incoming students. The committee [...] strongly suggests this to expand for every academic year. We believe that a more effective advising programme would help students to successfully conclude their studies on time. (σ. 16)</p>	<p>4.1 Ενίσχυση λειτουργίας θεσμού ακαδημαϊκών συμβούλων</p>	<p>4.1.1 Ορισμός ακαδημαϊκών συμβούλων και κατ' έτος ενημέρωση όλων των φοιτητών/τριών (παρά την περιορισμένη ανταπόκρισή τους) ως προς τον ρόλο των ακαδημαϊκών συμβούλων</p>	<p>Συνέλευση Τμήματος</p>	<p>Οκτώβριος 2022 (όπως στις αρχές προηγούμενων ακαδημαϊκών ετών)</p>	<p>Μέλη ΔΕΠ</p>
<p>5. The panel suggests improving the accessibility of the website to persons with disabilities and special needs (σ. 21).</p>	<p>5.1 Ιστοσελίδα Τμήματος με επαυξημένες δυνατότητες πρόσβασης</p>	<p>5.1.1 Σχεδιασμός, υλοποίηση και λειτουργία νέας ιστοσελίδας Τμήματος (η πρώτη φάση ολοκληρώθηκε τον Μάρτιο 2021)</p>	<p>Μέλη ΔΕΠ και ΕΔΙΠ Τμήματος</p>	<p>Δεκέμβριος 2022</p>	<p>Τακτικός προϋπολογισμός Τμήματος</p>
<p>6. Open the majority of courses in Greek for Erasmus students (σ. 12) – on the provision that they have an adequate command of the Greek language (level B1/B2) to enable their active participation (βλ. ίδια σ. πριν).</p>	<p>6.1 Προσφορά των περισσότερων μαθημάτων του ΠΠΣ σε εισερχόμενους φοιτητές και φοιτήτριες Erasmus με επαρκή γνώση ελληνικών</p>	<p>6.1.1 Προσφορά μαθημάτων για φοιτητές/τήτριες Erasmus σε ευρωπαϊκές γλώσσες, όπως συνηθίζεται στο ΠΠ, και εναλλακτικά, όπως και στο παρελθόν, μαθημάτων του ΠΠΣ, αν οι εισερχόμενοι/ες έχουν επαρκή γνώση ελληνικών (απόφαση Τμήματος τον Ιούνιο 2022 για</p>	<p>Υπεύθυνη καθηγήτρια μαθημάτων Erasmus Συνέλευση Τμήματος</p>		<p>Μέλη ΔΕΠ</p>

		το πρόγραμμα Erasmus μετά την αναστολή λόγω πανδημίας)		Οκτώβριος 2022	
		6.1.2 Ενθάρρυνση των φοιτητών/τριών Erasmus να παρακολουθούν τα μαθήματα ελληνικών που οργανώνει το Εργαστήριο Ελληνικής Γλώσσας και Πολιτισμού της Σχολής Α.Κ.Ε. για το ΠΠ.			
7. <i>The study guide focuses on the specific information about the courses. However, the object of the accreditation is not the content of the study programme, but its formal structure. Also not adequately described is the rationale of the general teaching units. [...] Provide sufficient description of the structure of the study programme (σ. 12).</i>	7.1 Επαρκής εξήγηση της δομής και των διδακτικών μονάδων των μαθημάτων του ΠΠΣ	7.1.1 Προσθήκες και επεξεργασία της ενότητας «Δομή και κανονισμός του νέου ΠΠΣ» στον Οδηγό σπουδών (για το τρέχον 2021-2022, βλ. τεύχος Α πρωτοετών σ. 22-26, και τεύχος Α άλλων ετών σ. 25-32)	Επιτροπή ΠΠΣ Συνέλευση Τμήματος Υπεύθυνοι καθηγητές Οδηγού σπουδών	Ιούνιος 2023	Μέλη ΔΕΠ
8. <i>Reduction of the number of final exams and increase the number of ECTS points awarded per course by merging courses (σ. 13).</i>	8.1 Μείωση αριθμού μαθημάτων και εξετάσεων του ΠΠΣ, με την ενοποίηση ορισμένων μαθημάτων σε νέα με περισσότερες μονάδες ECTS	8.1.1 Δυνατότητες προσαρμογής του ΠΠΣ, το οποίο αναμορφώθηκε το 2021	Επιτροπή ΠΠΣ ΟΜΕΑ Συνέλευση Τμήματος	Ιούνιος 2023	Μέλη ΔΕΠ

Γ. Παρακολούθηση Αποτελεσμάτων (Πίνακας 2)

ΣΥΣΤΑΣΕΙΣ	ΠΡΑΓΜΑΤΟΠΟΙΗΘΕΙΣΣ ΕΝΕΡΓΕΙΕΣ	ΕΠΙΤΕΥΧΘΕΝΤΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ	ΒΑΘΜΟΣ ΕΠΙΤΕΥΞΗΣ ΣΤΟΧΩΝ (%)
1. <i>To complete the faculty, the department urgently needs new faculty</i> (σ. 18 πρβλ. σ. 24).	1.1.1 Διορισμοί 5 νέων μελών ΔΕΠ (τέλος 2019-αρχές 2022, των 2 από μετακίνηση), διαδικασίες εκλογών σε 4 νέες θέσεις μελών ΔΕΠ (μετά από 2 αφυπηρετήσεις), μετάταξη 2 διδασκόντων εκπαιδευτικών σε θέσεις ΕΔΙΠ, αίτημα νέων θέσεων μελών ΔΕΠ	1.1 Νέες προσλήψεις Διδακτικού προσωπικού	80%
	1.1.2 Πρόσληψη έκτακτου διδακτικού προσωπικού		
2. <i>Increase or introduce courses in which the final grade is mainly based on an original, analytical essay of the student's own choosing. Encourage the staff to increase their engagement in new teaching methodologies by attending training programmes and courses or by following modern practices</i> (σ. 15).	2.1.1 Διαδικτυακή διαδικασία και μέσα διδασκαλίας στο αρχικό μεγάλο διάστημα της πανδημίας και αξιολόγηση πολλών μαθημάτων με διαδικτυακή υποβολή γραπτής εργασίας αντί εξετάσεων	2.1 Επέκταση σε περισσότερα μαθήματα γραπτών εργασιών αντί εξετάσεων και παράλληλη επικαιροποίηση φοιτητοκεντρικών μεθόδων διδασκαλίας	70%
	2.1.2 Αύξηση και επιμόρφωση διδακτικού προσωπικού έναντι του δυσανάλογα μεγάλου αριθμού φοιτητών/φοιτητριών		
3. <i>Students could be more encouraged to participate at different mobility programmes provided by</i>	3.1.1 Τακτική ενημέρωση των φοιτητών/τριών για τα οφέλη προγραμμάτων όπως το Erasmus (είχαν, ωστόσο, ανασταλεί εξαιτίας της πανδημίας)	3.1 Συμμετοχή περισσότερων φοιτητών και φοιτητριών σε προγράμματα στο εξωτερικό, όπως το Erasmus	100%

<i>European and bilateral agreements. (σ. 16)</i>			
4. <i>Academic advising is being introduced during the current academic year for the incoming students. The committee [...] strongly suggests this to expand for every academic year. We believe that a more effective advising programme would help students to successfully conclude their studies on time. (σ. 16)</i>	4.1.1 Ορισμός ακαδημαϊκών συμβούλων και κατ' έτος ενημέρωση όλων των φοιτητών/τριών (παρά την περιορισμένη ανταπόκρισή τους) ως προς τον ρόλο των ακαδημαϊκών συμβούλων	4.1 Ενίσχυση λειτουργίας θεσμού ακαδημαϊκών συμβούλων	100%
5. <i>The panel suggests improving the accessibility of the website to persons with disabilities and special needs (σ. 21).</i>	5.1.1 Σχεδιασμός, υλοποίηση και λειτουργία νέας ιστοσελίδας Τμήματος (η πρώτη φάση ολοκληρώθηκε τον Μάρτιο 2021)	5.1 Ιστοσελίδα Τμήματος με επαυξημένες δυνατότητες πρόσβασης	100%
6. <i>Open the majority of courses in Greek for Erasmus students (σ. 12) – on the provision that they have an adequate command of the Greek language (level B1/B2) to enable their active participation (βλ. ίδια σ. πριν).</i>	6.1.1 Προσφορά μαθημάτων για φοιτητές/τήτριες Erasmus σε ευρωπαϊκές γλώσσες, όπως συνηθίζεται στο ΠΠ, και εναλλακτικά, όπως και στο παρελθόν, μαθημάτων του ΠΠΣ, αν οι εισερχόμενοι/ες έχουν επαρκή γνώση ελληνικών (απόφαση Τμήματος τον Ιούνιο 2022 για το πρόγραμμα Erasmus μετά την αναστολή λόγω πανδημίας) 6.1.2 Ενθάρρυνση των φοιτητών/τριών Erasmus να παρακολουθούν τα μαθήματα ελληνικών που οργανώνει το Εργαστήριο Ελληνικής Γλώσσας και Πολιτισμού της Σχολής Α.Κ.Ε. για το ΠΠ.	6.1 Προσφορά των περισσότερων μαθημάτων του ΠΠΣ σε εισερχόμενους φοιτητές και φοιτήτριες Erasmus με επαρκή γνώση ελληνικών	75%
7. <i>The study guide focuses on the specific information about the courses. However, the object of the accreditation is not the content of the study programme, but its formal</i>	7.1.1 Προσθήκες και επεξεργασία της ενότητας «Δομή και κανονισμός του νέου ΠΠΣ» στον Οδηγό σπουδών (για το τρέχον 2021-2022, βλ. τεύχος Α πρωτοετών σ. 22-26, και τεύχος Α άλλων ετών σ. 25-32)	7.1 Επαρκής εξήγηση της δομής και των διδακτικών μονάδων των μαθημάτων του ΠΠΣ	100%

<p><i>structure. Also not adequately described is the rationale of the general teaching units. [...] Provide sufficient description of the structure of the study programme (σ. 12).</i></p>			
<p>8. Reduction of the number of final exams and increase the number of ECTS points awarded per course by merging courses (σ. 13).</p>	<p>8.1.1 Δυνατότητες προσαρμογής του ΠΠΣ, το οποίο αναμορφώθηκε το 2021</p>	<p>8.1 Δεν έγινε ως τώρα μείωση αριθμού μαθημάτων και εξετάσεων του ΠΠΣ, με την ενοποίηση ορισμένων μαθημάτων σε νέα με περισσότερες μονάδες ECTS</p>	<p>0%</p>

Ταυτότητα Τμήματος

Ίδρυμα : Πανεπιστήμιο Πατρών

Τμήμα : Τμήμα Φιλοσοφίας

Αριθμός εισακτέων ακαδημαϊκού έτους 2024-2025	134	
Συνολικός αριθμός φοιτούντων (σε όλα τα εξάμηνα σπουδών)	1055	
Αριθμός φοιτητών εντός της κανονικής διάρκειας φοίτησης (ν)	533	
Αριθμός φοιτητών εντός της διάρκειας φοίτησης (ν+2)	679	
Αριθμός φοιτητών πέραν της κανονικής διάρκειας φοίτησης (>ν)	522	
Συνολικός αριθμός φοιτητών που αποφοίτησαν (άνευ υποχρεώσεων, ανεξαρτήτως ορκωμοσίας)	Ακαδημαϊκό Έτος 2024-2025	120
	Ακαδημαϊκό Έτος 2023-2024	106
	Ακαδημαϊκό Έτος 2022-2023	108

Προσωπικό

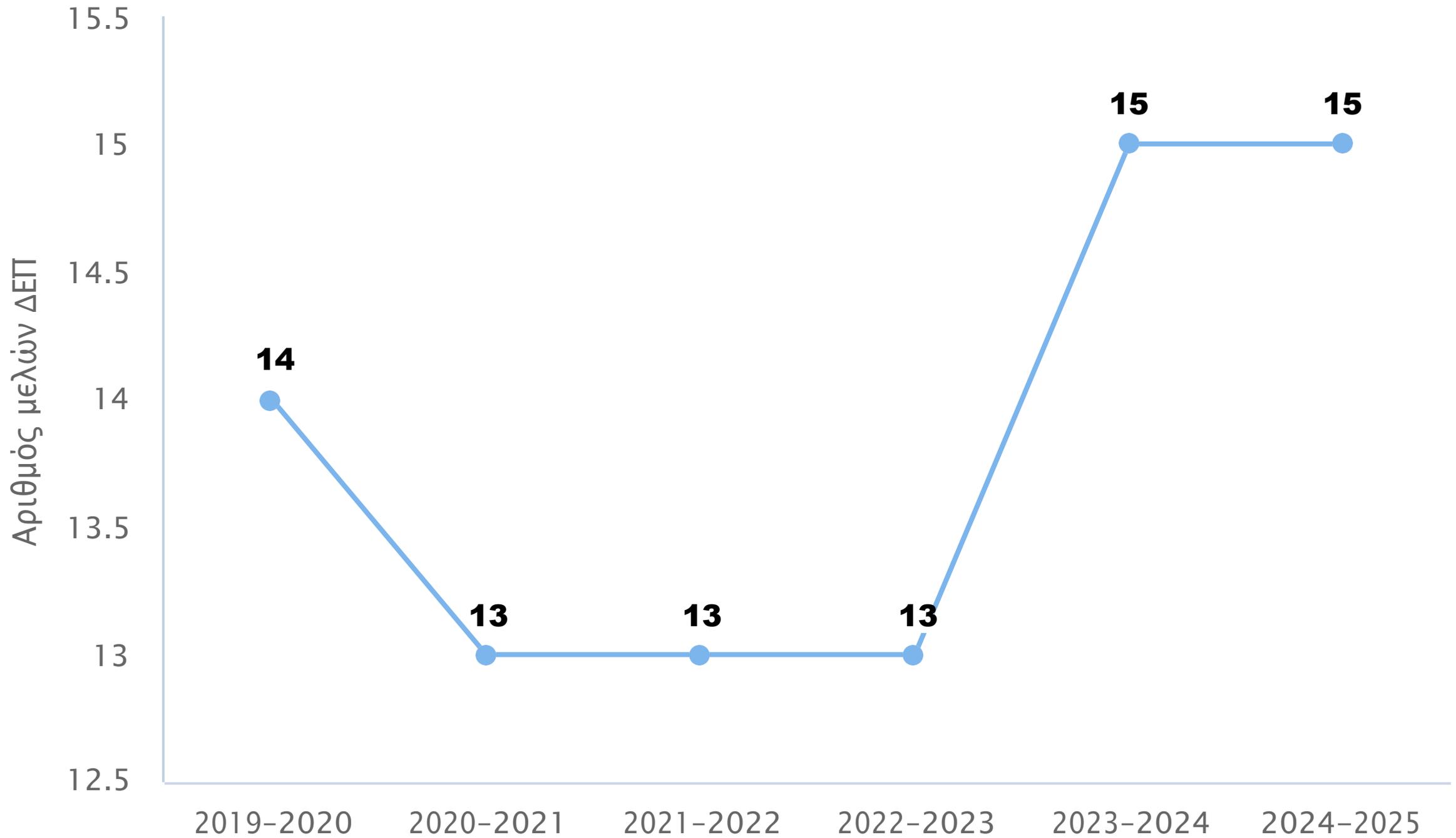
Καθηγητές	Αναπλ.Καθηγητές	Επικ.Καθηγητές	Λέκτορες/Καθ.Εφαρμογών	ΕΕΔΠΠ/ΕΔΠ	Επί συμβάσει (πλήθος συμβάσεων)	Διοικ.Προσωπικό	ΕΤΕΠ/ΕΤΠ	Επιστημονικοί Συνεργάτες
3	6	6		6		4		

Ο παρακάτω πίνακας αφορά το Ακαδημαϊκό Έτος 2024-2025

Ελάχιστος αριθμός μαθημάτων που απαιτούνται για τη λήψη πτυχίου	44	
Σύνολο εβδομαδιαίων ωρών θεωρητικών μαθημάτων που πρέπει να παρακολουθήσει ο φοιτητής για τη λήψη πτυχίου	Χειμερινό	Εαρινό
Σύνολο εβδομαδιαίων ωρών φροντιστηριακών μαθημάτων που πρέπει να παρακολουθήσει ο φοιτητής για τη λήψη πτυχίου (έστω και αν αποτελεί μέρος θεωρητικού μαθήματος)	Χειμερινό	Εαρινό
Σύνολο εβδομαδιαίων ωρών εργαστηριακών μαθημάτων που πρέπει να παρακολουθήσει ο φοιτητής για τη λήψη πτυχίου (έστω και αν αποτελεί μέρος θεωρητικού μαθήματος)	Χειμερινό	Εαρινό
Για τη λήψη του πτυχίου απαιτείται υποβολή διπλωματικής εργασίας;	Όχι	
Για τη λήψη του πτυχίου απαιτείται πρακτική άσκηση;	Όχι	
Αριθμός ροών/κατευθύνσεων στο προπτυχιακό πρόγραμμα σπουδών (εάν υπάρχουν)	0	
Αναφέρατε τις κατευθύνσεις/ροές, εάν υπάρχουν		
Συνολικός αριθμός προσφερόμενων μαθημάτων επιλογής προπτυχιακού προγράμματος σπουδών	48	
Συνολικός αριθμός προγραμμάτων μεταπτυχιακών σπουδών (ΠΜΣ) (Αυτόνομα ή σε συνεργασία με άλλα Πανεπιστήμια/Τ.Ε.Ι. της Ελλάδας ή του εξωτερικού)	2	
Συνολικός αριθμός φοιτούντων σε Μεταπτυχιακά Προγράμματα	50	
Συνολικός αριθμός φοιτούντων που εκπονούν διδακτορική διατριβή	28	

Μέλη ΔΕΠ

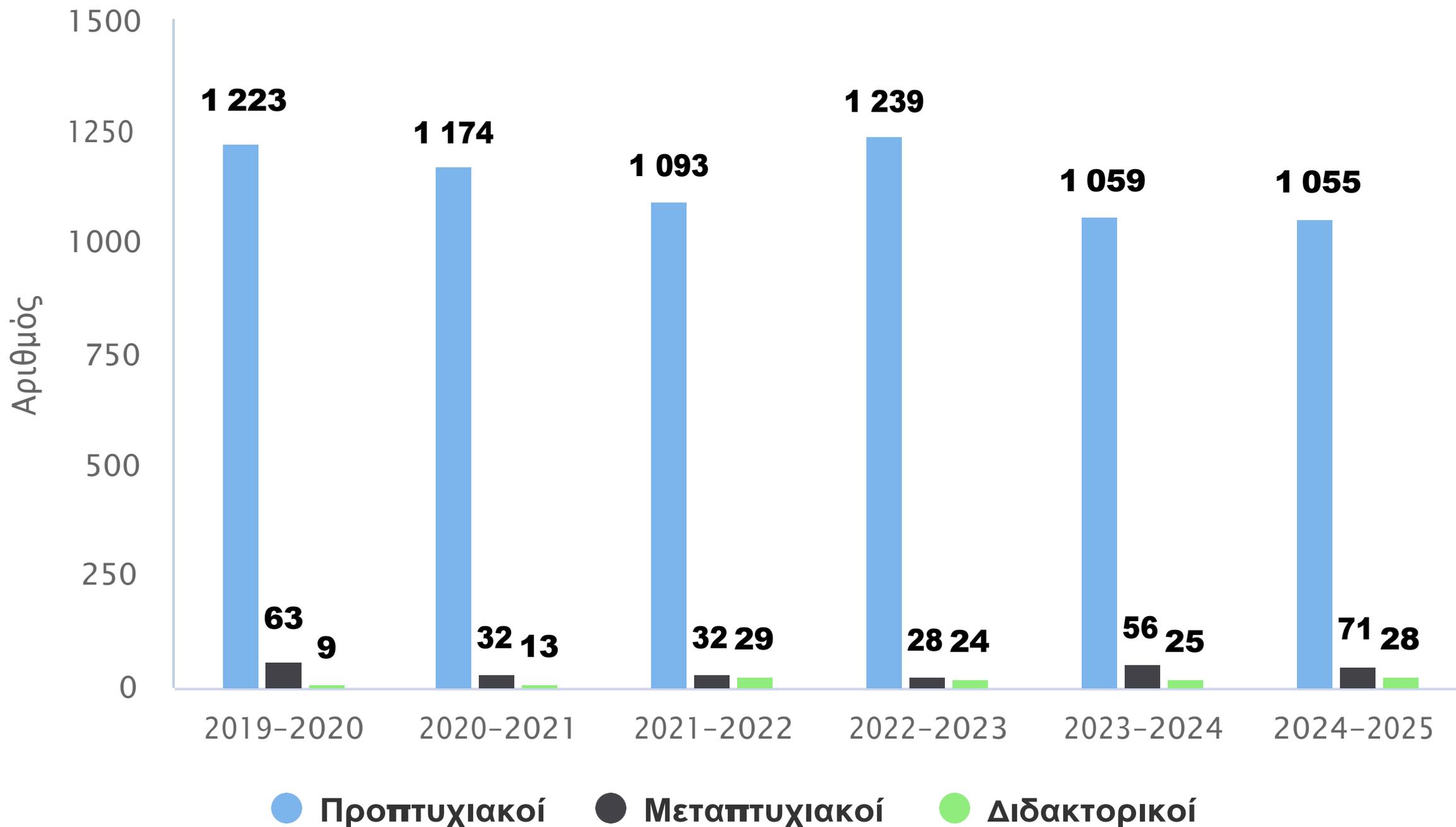

Πίνακας 2. Εξέλιξη του συνόλου των εγγεγραμμένων φοιτητών του Τμήματος σε όλα τα έτη σπουδών

	2024-2025	2023-2024	2022-2023	2021-2022	2020-2021	2019-2020
Προπτυχιακοί	1055	1059	1239	1093	1174	1223
Προπτυχιακοί (Ανδρες)	266	279	340	307	347	346
Προπτυχιακοί (Γυναίκες)	789	780	899	786	827	877
Μεταπτυχιακοί	71	56	28	32	32	63
Μεταπτυχιακοί (Ανδρες)	34	30	20	22	15	20
Μεταπτυχιακοί (Γυναίκες)	37	26	8	10	17	43
Διδακτορικοί	28	25	24	29	13	9
Διδακτορικοί (Ανδρες)	15	13	11	12	8	5
Διδακτορικοί (Γυναίκες)	13	12	13	17	5	4

Σημείωση: Δίνεται η δυνατότητα απόκρυψης κάποιας κατηγορίας από την γραφική παράσταση, επιλέγοντας τον τίτλο της. Επανεμφανίζεται με τον ίδιο τρόπο.

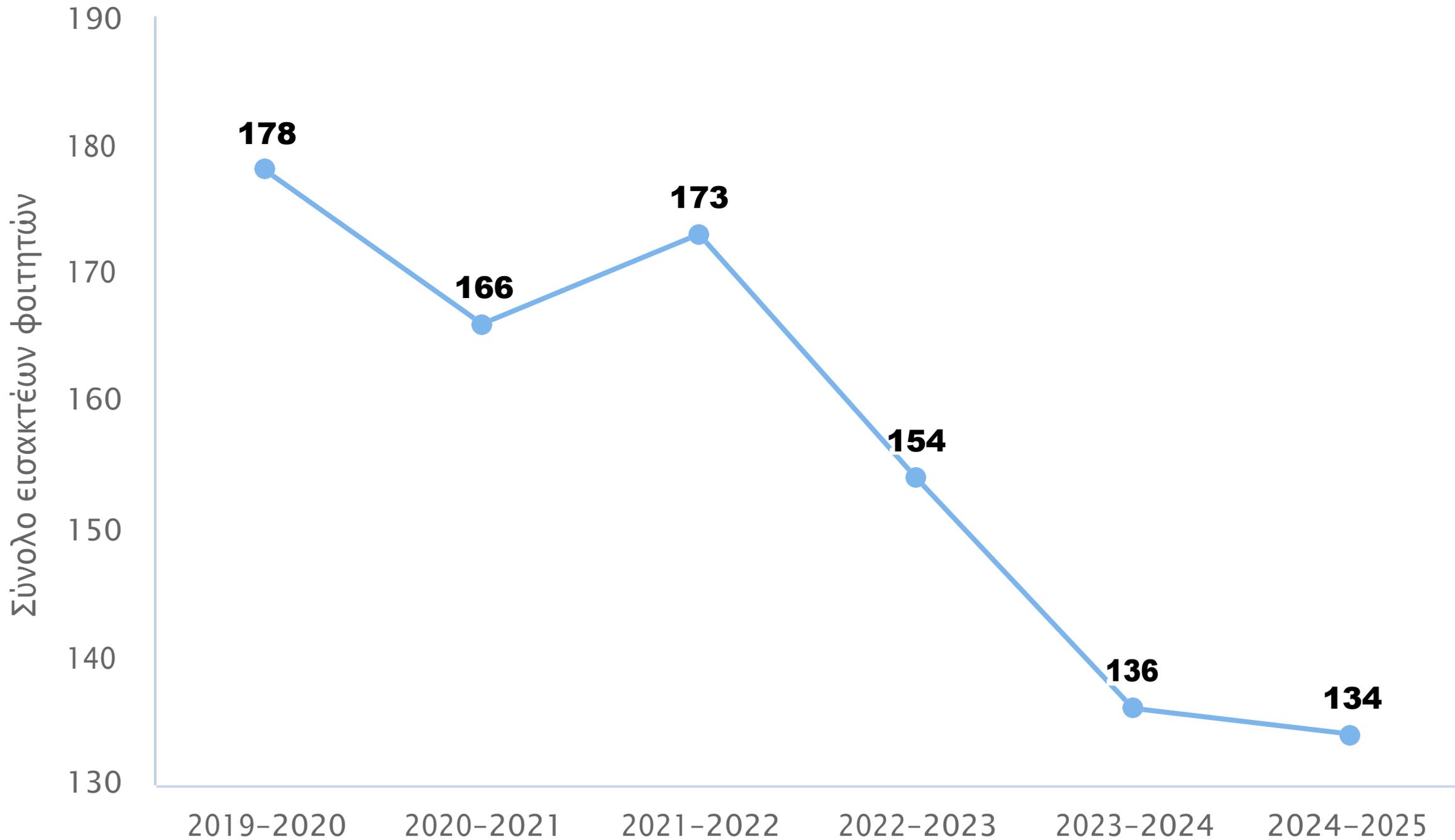
Εγγεγραμμένοι φοιτητές (Σύνολο)

Πίνακας 3. Εξέλιξη του αριθμού των νέο-εισερχόμενων προπτυχιακών φοιτητών του Τμήματος

	2024-2025	2023-2024	2022-2023	2021-2022	2020-2021	2019-2020
Εισαγωγικές Εξετάσεις	154	161	162	171	172	176
Μετεγγραφές (εισροές προς το Τμήμα)	2	5	10	19	25	27
Μετεγγραφές (εκροές προς άλλα Τμήματα)	28	36	25	22	36	30
Κατατακτήριες εξετάσεις (πτυχιούχοι ΑΕΙ/ΤΕΙ)	3	6	6	4	4	4
Άλλες Κατηγορίες	3	0	1	1	1	1
Εισαχθέντες ν.4610/2019	0	0	0	0	0	0
Σύνολο	134	136	154	173	166	178
Σύνολο (Άνδρες)	20	27	31	40	41	56
Σύνολο (Γυναίκες)	114	109	123	133	125	122
Αλλοδαποί φοιτητές (εκτός προγραμμάτων ανταλλαγών)	0	0	0	0	0	0

Συνολικός αριθμός νεο-εισερχομένων

Πίνακας 4. Εξέλιξη του αριθμού των θέσεων και των αποφοίτων του Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών (ΠΜΣ)

Κατηγορία ΠΜΣ: ΠΜΣ Τμήματος

Τίτλος ΠΜΣ: Θεωρητική και πρακτική Φιλοσοφία

Κανονική διάρκεια σπουδών (μήνες): 24

Κατάσταση Μεταπτυχιακού: Ενεργό

	2024-2025	2023-2024	2022-2023	2021-2022	2020-2021	2019-2020
Συνολικός αριθμός Αιτήσεων (α+β)		19		20		14
(α) Πτυχιούχοι του Τμήματος	0	11	0	7		10
(β) Πτυχιούχοι άλλων Τμημάτων	0	8	0	13		4
Συνολικός αριθμός προσφερόμενων θέσεων	0	20	0	20		20
Συνολικός αριθμός εγγραφέντων	0	19	0	20		14
Συνολικός αριθμός αποφοιτησάντων	5	2	0	10		2
Αλλοδαποί φοιτητές (εκτός προγραμμάτων ανταλλαγών)	0	1	0	0		0

Πίνακας 4. Εξέλιξη του αριθμού των θέσεων και των αποφοίτων του Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών (ΠΜΣ)

Κατηγορία ΠΜΣ: Διακρατικό

Τίτλος ΠΜΣ: **Greek and Chinese Civilizations: A comparative approach**

Κανονική διάρκεια σπουδών (μήνες): **24**

Κατάσταση Μεταπτυχιακού: **Ενεργό**

	2024-2025	2023-2024	2022-2023	2021-2022	2020-2021	2019-2020
Συνολικός αριθμός Αιτήσεων (α+β)	20	21				
(α) Πτυχιούχοι του Τμήματος	0	0				
(β) Πτυχιούχοι άλλων Τμημάτων	20	21				
Συνολικός αριθμός προσφερόμενων θέσεων	80	80				
Συνολικός αριθμός εγγραφέντων	21	17				
Συνολικός αριθμός αποφοιτησάντων		0				
Αλλοδαποί φοιτητές (εκτός προγραμμάτων ανταλλαγών)	21	16				

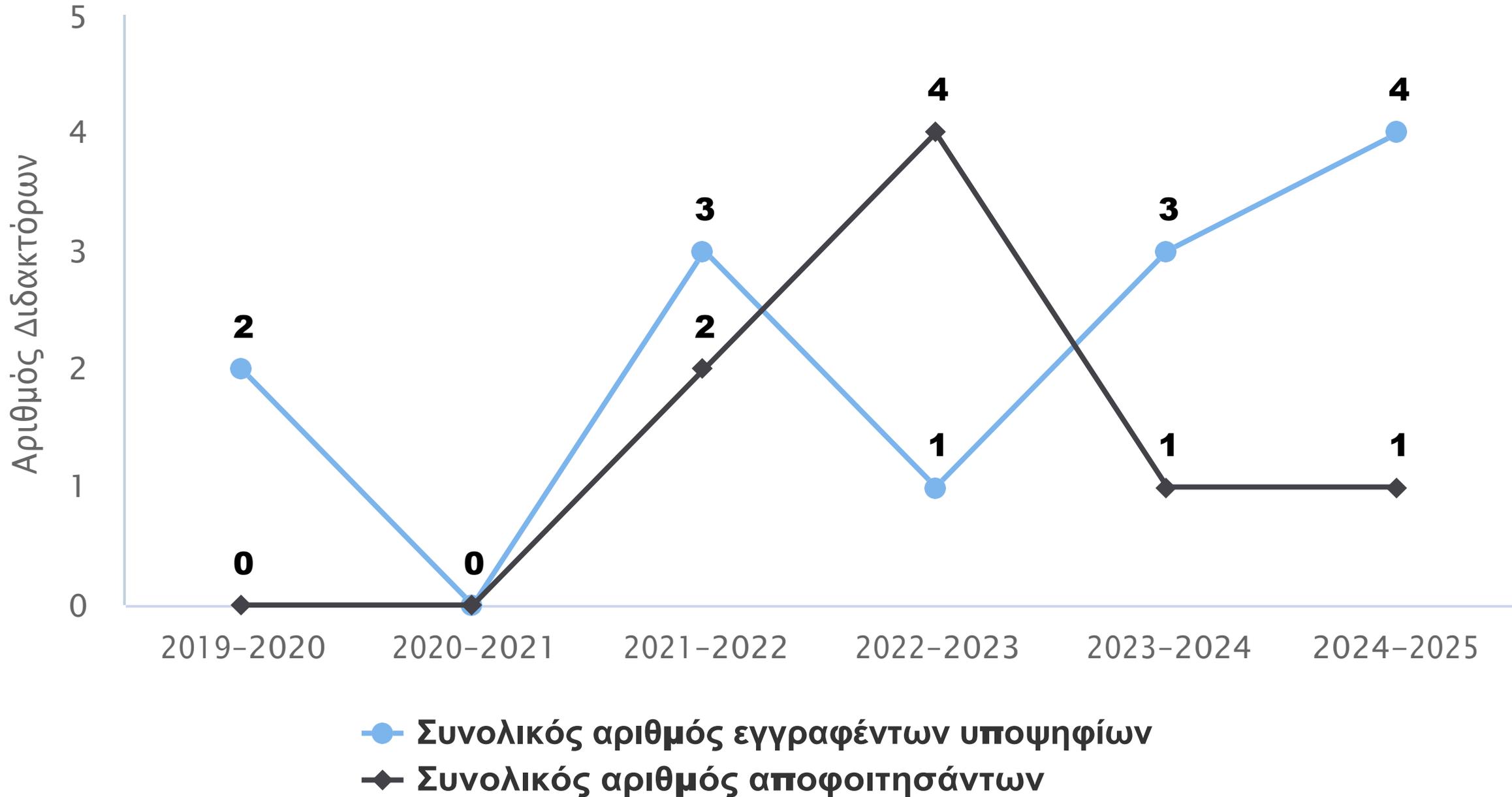
Πίνακας 5. Εξέλιξη του αριθμού των θέσεων και των αποφοίτων του Προγράμματος Διδακτορικών Σπουδών

	2024-2025	2023-2024	2022-2023	2021-2022	2020-2021	2019-2020
Συνολικός αριθμός Αιτήσεων (α+β)	4	3	22	29		2
(α) Πτυχιούχοι του Τμήματος	2	0	22	29		2
(β) Πτυχιούχοι άλλων Τμημάτων	2	3	0	0		0
Συνολικός αριθμός προσφερόμενων θέσεων	0	0	0	0		0
Συνολικός αριθμός εγγραφέντων υποψηφίων	4	3	1	3		2
Συνολικός αριθμός αποφοιτησάντων	1	1	4	2		0
Μέση διάρκεια σπουδών αποφοίτων (πχ. 4.50)	6.00	5.00	5.00	3.00		5.00

Επεξήγηση: Απόφοιτοι = Αριθμός Διδασκτόρων που ανακηρύχθηκαν στο έτος που αφορά η στήλη.

Σημείωση: Δίνεται η δυνατότητα απόκρυψης κάποιας κατηγορίας από την γραφική παράσταση, επιλέγοντας τον τίτλο της. Επανεμφανίζεται με τον ίδιο τρόπο.

Εξέλιξη του αριθμού των εγγραφέντων υποψηφίων και των αποφοίτων Διδακτόρων

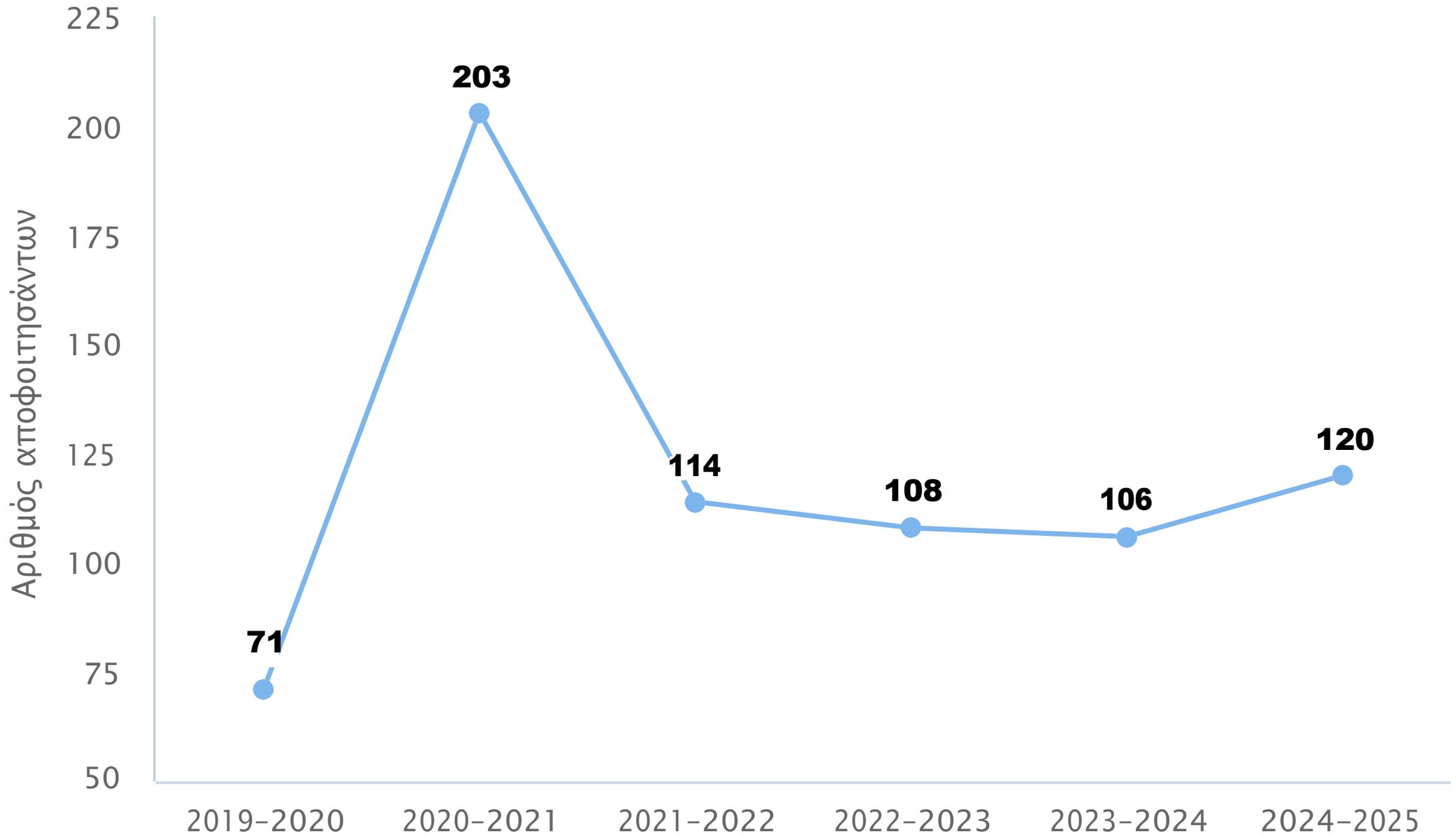

Πίνακας 6. Κατανομή βαθμολογίας και μέσος βαθμός πτυχίου των αποφοίτων του Προγράμματος Προπτυχιακών Σπουδών

Έτος	Συνολικός αριθμός αποφοιτησάντων	Κατανομή Βαθμών (αριθμός φοιτητών και % επί του συνόλου των αποφοιτησάντων)								Μέσος όρος Βαθμολογίας (στο σύνολο των αποφοίτων) (πχ. 8.75)
		5.0-5.9		6.0-6.9		7.0-8.4		8.5-10.0		
		Αριθμός	Ποσοστό	Αριθμός	Ποσοστό	Αριθμός	Ποσοστό	Αριθμός	Ποσοστό	
2019-2020	71	8	11.27%	44	61.97%	17	23.94%	2	2.82%	6.63
2020-2021	203	34	16.75%	120	59.11%	42	20.69%	7	3.45%	6.63
2021-2022	114	9	7.89%	72	63.16%	29	25.44%	4	3.51%	6.00
2022-2023	108	8	7.41%	64	59.26%	27	25%	9	8.33%	6.00
2023-2024	106	4	3.77%	60	56.6%	33	31.13%	9	8.49%	7.16
2024-2025	120	9	7.5%	63	52.5%	42	35%	6	5%	7.03
Σύνολο	722	72		423		190		37		

Επεξήγηση: Κάθε στήλη περιέχει τον αριθμό των φοιτητών που έλαβαν την αντίστοιχη βαθμολογία και το ποσοστό που αυτοί εκπροσωπούν επί του συνολικού αριθμού των αποφοιτησάντων το συγκεκριμένο έτος [π.χ. 26 (=15%)].

Συνολικός αριθμός αποφοιτησάντων

Πίνακας 7. Εξέλιξη του αριθμού των αποφοίτων του Προγράμματος Προπτυχιακών Σπουδών και διάρκεια σπουδών

Αποφοιτήσαντες Διάρκεια Σπουδών (σε έτη)										
Έτος	Διάρκεια Σπουδών Κ (Κανονική) σε έτη [1]	Διάρκεια Σπουδών Κ+1	Διάρκεια Σπουδών Κ+2	Διάρκεια Σπουδών Κ+3	Διάρκεια Σπουδών Κ+4	Διάρκεια Σπουδών Κ+5	Διάρκεια Σπουδών Κ+6	Διάρκεια Σπουδών πλέον Κ+6	Δεν έχουν αποφοιτήσει [2]	Σύνολο
2019- 2020	4	36	21	10	0	0	0	0	0	71
2020- 2021	9	56	57	33	19	11	4	14	0	203
2021- 2022	29	40	20	10	5	5	0	5	0	114
2022- 2023	31	39	22	5	1	3	2	5	0	108
2023- 2024	30	34	22	5	7	2	4	2	565	671
2024- 2025	24	42	28	7	4	4	6	5	339	459

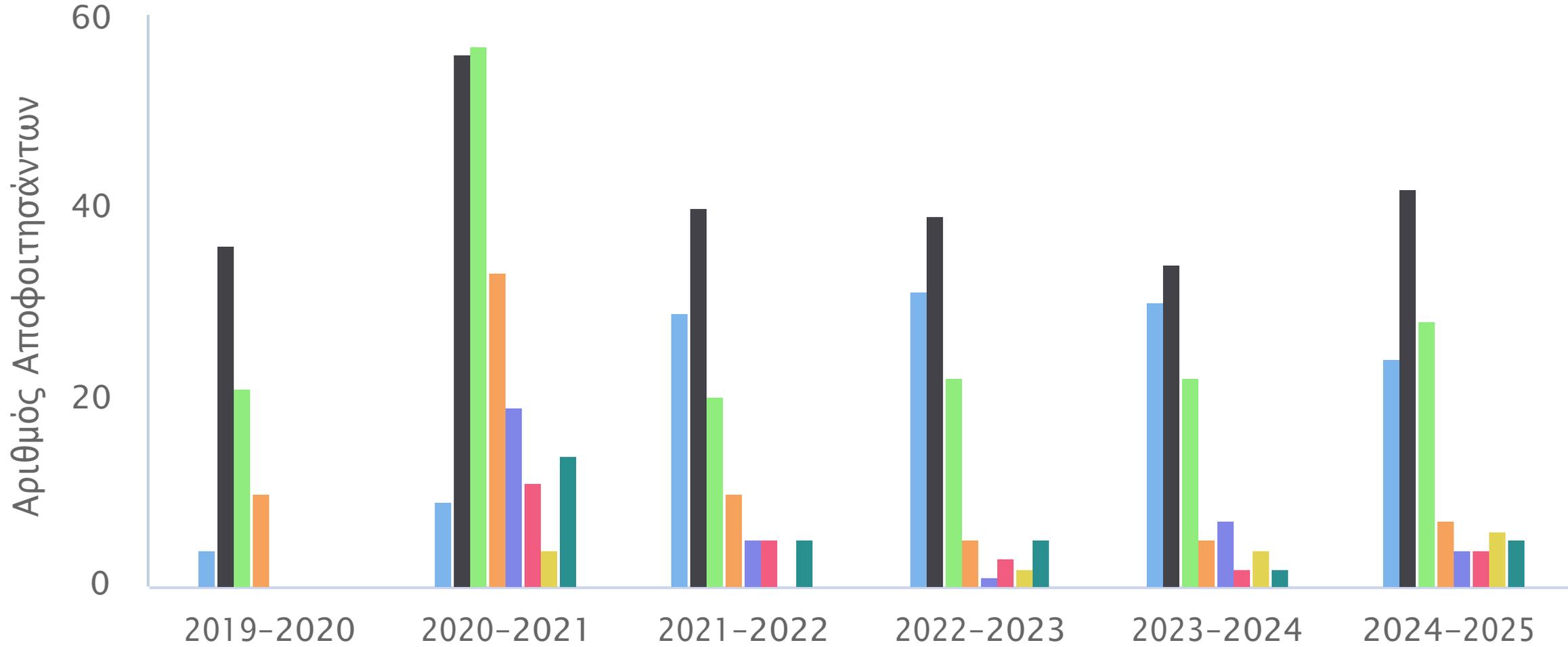
1. Όπου Κ = Κανονική διάρκεια σπουδών (σε έτη) στο Τμήμα (π.χ. αν η κανονική διάρκεια σπουδών είναι 4 έτη, τότε Κ=4 έτη, Κ+1=5 έτη, Κ+2=6 έτη,..., Κ+6=10 έτη) π.χ 60= Αναγράφεται ο αριθμός των εγγεγραμμένων 4ετών φοιτητών του 2011-12, οι οποίοι αποφοίτησαν το ακαδ. έτος 2011-12 (Βάσει των εξεταστικών περιόδων που διενεργήθηκαν εντός του ακαδ. έτους (1.9.11-31.8.12) 15, 5, 4, κ.ο.κ= Αναγράφονται οι αντίστοιχοι αριθμοί των εγγεγραμμένων επί πτυχίω φοιτητών του 2011-12 (όπου 15=μόνο στο 1ο πτυχίο, 5= μόνο στο 2ο πτυχίο, 4= μόνο στο 3ο πτυχίο κλπ), οι οποίοι αποφοίτησαν το ακαδ. έτος 2011-12 (Βάσει των εξεταστικών περιόδων που διενεργήθηκαν εντός του ακαδ. έτους (1.9.11-31.8.12) συμπεριλαμβανομένης της επαναληπτικής εξεταστικής Σεπτεμβρίου 2011).

2. Αναγράφεται ο συνολικός αριθμός των λοιπών εγγεγραμμένων φοιτητών, οι οποίοι θα μπορούσαν να αποφοιτήσουν (εν δυνάμει πτυχιούχοι) το έτος αυτό και δεν αποφοίτησαν (π.χ αν η κανονική διάρκεια σπουδών είναι 4 έτη, τότε αυτοί που κατά το αναφερόμενο ακαδ. έτος είναι εγγεγραμμένοι στο 4ο έτος και πέρα από αυτό). π.χ 190= Αναγράφεται ο συνολικός αριθμός των εγγεγραμμένων 4ετών και επί πτυχίω φοιτητών του ακαδ. έτους 2011-12 που δεν αποφοίτησαν το ακαδ. έτος 2011-12.

3. Σύνολο: Αναγράφεται το άθροισμα όλων των πτυχιούχων και των εν δυνάμει πτυχιούχων του έτους αυτού (δηλαδή, το άθροισμα όλων των στηλών Κ, Κ+1, Κ+2,...,Δεν έχουν αποφοιτήσει)

Σημείωση: Δίνεται η δυνατότητα απόκρυψης κάποιας κατηγορίας από την γραφική παράσταση, επιλέγοντας τον τίτλο της. Επανεμφανίζεται με τον ίδιο τρόπο.

Διάρκεια Σπουδών

- Διάρκεια Σπουδών Κ
- Διάρκεια Σπουδών Κ+2
- Διάρκεια Σπουδών Κ+4
- Διάρκεια Σπουδών Κ+6

- Διάρκεια Σπουδών Κ+1
- Διάρκεια Σπουδών Κ+3
- Διάρκεια Σπουδών Κ+5
- Διάρκεια Σπουδών πλέον Κ+6

Πίνακας 9. Συμμετοχή σε Διαπανεπιστημιακά ή Διατμηματικά Προγράμματα Προπτυχιακών Σπουδών

		2024-2025	2023-2024	2022-2023	2021-2022	2020-2021	2019-2020	Σύνολο
Φοιτητές του Τμήματος που φοίτησαν σε άλλο ΑΕΙ ή σε άλλο Τμήμα	Εσωτερικού							
	Εξωτερικού	Ευρωπαϊκά προγράμματα ανταλλαγών		1	1			2
		Άλλα						
Επισκέπτες φοιτητές άλλων ΑΕΙ ή Τμημάτων στο Τμήμα	Εσωτερικού							
	Εξωτερικού	Ευρωπαϊκά προγράμματα ανταλλαγών	6	8	2	1		17
		Άλλα						
Μέλη ακαδημαϊκού προσωπικού του Τμήματος που δίδαξαν σε άλλο ΑΕΙ ή σε άλλο Τμήμα	Εσωτερικού							
	Εξωτερικού	Ευρωπαϊκά προγράμματα ανταλλαγών		1	1			2
		Άλλα						
Μέλη ακαδημαϊκού προσωπικού άλλων ΑΕΙ ή Τμημάτων που δίδαξαν στο Τμήμα	Εσωτερικού							
	Εξωτερικού	Ευρωπαϊκά προγράμματα ανταλλαγών						
		Άλλα						
Σύνολο		6	9	4	2			21

* Έτος: Πρόκειται για το ακαδημαϊκό έτος (δύο συνεχόμενα ακαδημαϊκά εξάμηνα), στο οποίο αναφέρεται η Έκθεση Εσωτερικής Αξιολόγησης.

Πίνακας 11. Συμμετοχή σε Διαπανεπιστημιακά ή Διατμηματικά Προγράμματα Μεταπτυχιακών Σπουδών

		2024-2025	2023-2024	2022-2023	2021-2022	2020-2021	2019-2020	Σύνολο
Φοιτητές του Τμήματος που φοίτησαν σε άλλο ΑΕΙ ή σε άλλο Τμήμα	Εσωτερικού							
	Εξωτερικού	Ευρωπαϊκά προγράμματα ανταλλαγών						
		Άλλα						
Επισκέπτες φοιτητές άλλων ΑΕΙ ή Τμημάτων στο Τμήμα	Εσωτερικού							
	Εξωτερικού	Ευρωπαϊκά προγράμματα ανταλλαγών	1			1		2
		Άλλα						
Μέλη ακαδημαϊκού προσωπικού του Τμήματος που δίδαξαν σε άλλο ΑΕΙ ή σε άλλο Τμήμα	Εσωτερικού							
	Εξωτερικού	Ευρωπαϊκά προγράμματα ανταλλαγών						
		Άλλα						
Μέλη ακαδημαϊκού προσωπικού άλλων ΑΕΙ ή Τμημάτων που δίδαξαν στο Τμήμα	Εσωτερικού							
	Εξωτερικού	Ευρωπαϊκά προγράμματα ανταλλαγών						
		Άλλα						
Σύνολο		1			1			2

* Έτος: Πρόκειται για το ακαδημαϊκό έτος (δύο συνεχόμενα ακαδημαϊκά εξάμηνα), στο οποίο αναφέρεται η Έκθεση Εσωτερικής Αξιολόγησης.

Πίνακας 14. Κατανομή βαθμολογίας και μέσος βαθμός πτυχίου των αποφοίτων του Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών

Τίτλος ΠΜΣ: Θεωρητική και πρακτική Φιλοσοφία

Κατάσταση Μεταπτυχιακού: Ενεργό

Έτος	Συνολικός αριθμός αποφοιτησάντων	Κατανομή Βαθμών (αριθμός φοιτητών και % επί του συνόλου των αποφοιτησάντων)								Μέσος όρος Βαθμολογίας (στο σύνολο των αποφοίτων)
		5.0-5.9		6.0-6.9		7.0-8.4		8.5-10.0		
		Αριθμός	Ποσοστό	Αριθμός	Ποσοστό	Αριθμός	Ποσοστό	Αριθμός	Ποσοστό	
2019-2020	2		0%		0%		0%	2	100%	8.50
2020-2021										
2021-2022	10	0	0%	1	10%	3	30%	6	60%	8.00
2022-2023	0	0		0		0		0		0.00
2023-2024	2	0	0%	0	0%	1	50%	1	50%	8.25
2024-2025	5	0	0%	0	0%	0	0%	5	100%	9.33
Σύνολο	19			1		4		14		

Επεξήγηση:

Σημειώστε σε κάθε στήλη τον αριθμό των φοιτητών που έλαβαν την αντίστοιχη βαθμολογία και το ποσοστό που αυτοί εκπροσωπούν επί του συνολικού αριθμού των αποφοιτησάντων το συγκεκριμένο έτος [π.χ. 6 (=5%)].

Προσοχή! Το άθροισμα κάθε έτους πρέπει να συμφωνεί με το άθροισμα των αποφοιτησάντων που δώσατε για το αντίστοιχο έτος στον Πίνακα 4.

[\(http://modip.upatras.gr/\)](http://modip.upatras.gr/)

[Πίνακες 1-10 \(/secretariat/index.php/publications/overview\)](#) [Πίνακες 11-17 \(/secretariat/index.php/publications/overview\)](#) [Επιτομή \(/secretariat/index.php/epitome/overview\)](#)

[Εξαγωγή Δεδομένων \(/secretariat/index.php/exportFiles/export\)](#) [Απογραφικό Δελτίο \(/secretariat/index.php/questionnaireDep/overview\)](#)

[Αποτελέσματα Ερωτηματολογίων \(/secretariat/./index.php/evaluation/admin\)](#) [Αλλαγή τμήματος \(/secretariat/index.php/changeDep/do\)](#)

[Αποσύνδεση \(Μουζάλα Μελίνα\) \(/secretariat/index.php/site/logout\)](#)

Τμήμα που διαχειρίζεστε: Τμήμα Φιλοσοφίας

[Αρχική \(/secretariat/index.php\)](#) » [Πίνακας 15 \(/secretariat/index.php/publications/overview\)](#) » Επισκόπηση

Πίνακας 15. Αριθμός Επιστημονικών δημοσιεύσεων των μελών Δ.Ε.Π. του Τμήματος

	A	B	Γ	Δ	Ε	ΣΤ	Z	H	Θ	I
2019	1	3	1	1	0	3	1	3	4	0
2020		1							1	
2021	1	10	0	2	0	4	3	1	6	5
2022	1	4	0	0	0	5	3	12	9	1
2023	5	12	1	1	5	2				4
2024	2	8	0	5	1	6	4	4	17	
Σύνολο	10	38	1	9	1	23	13	20	41	6

Επεξηγήσεις:

A = Βιβλία/μονογραφίες

B = Εργασίες σε επιστημονικά περιοδικά με κριτές

Γ = Εργασίες σε επιστημονικά περιοδικά χωρίς κριτές

Δ = Εργασίες σε πρακτικά συνεδρίων με κριτές

Ε = Εργασίες σε πρακτικά συνεδρίων χωρίς κριτές

ΣΤ = Κεφάλαια σε συλλογικούς τόμους

Z = Συλλογικοί τόμοι στους οποίους επιστημονικός εκδότης είναι μέλος Δ.Ε.Π. του Τμήματος

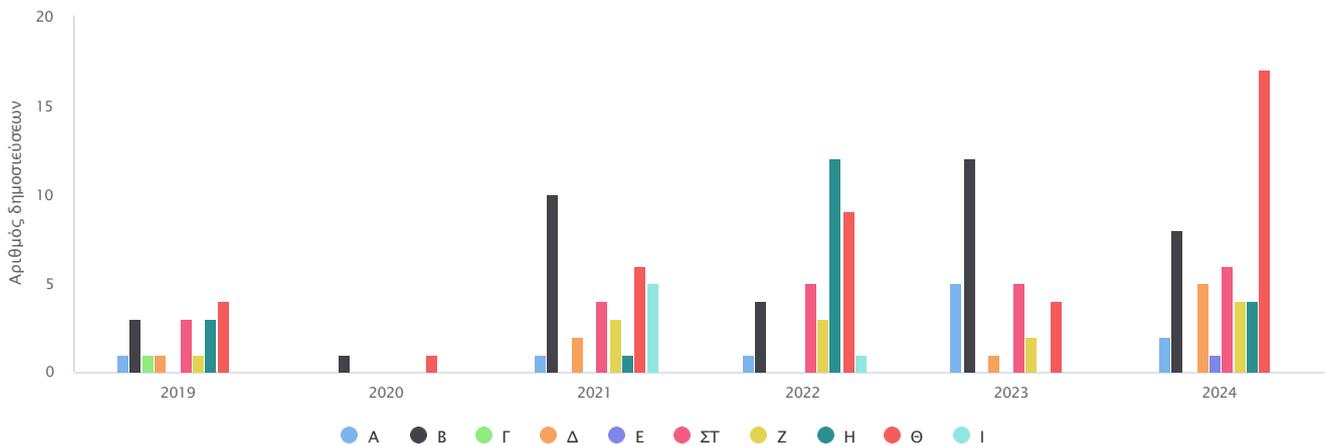
H = Άλλες εργασίες

Θ = Ανακοινώσεις σε επιστημονικά συνέδρια (με κριτές) που δεν εκδίδουν πρακτικά

I = Βιβλιοκρισίες που συντάχθηκαν από μέλη Δ.Ε.Π. του Τμήματος

[Εκτύπωση/Pdf \(/secretariat/index.php/_p_ublications/overview?depid=%24model-%3Edepid&mode=\)](#)

Αριθμός Επιστημονικών δημοσιεύσεων

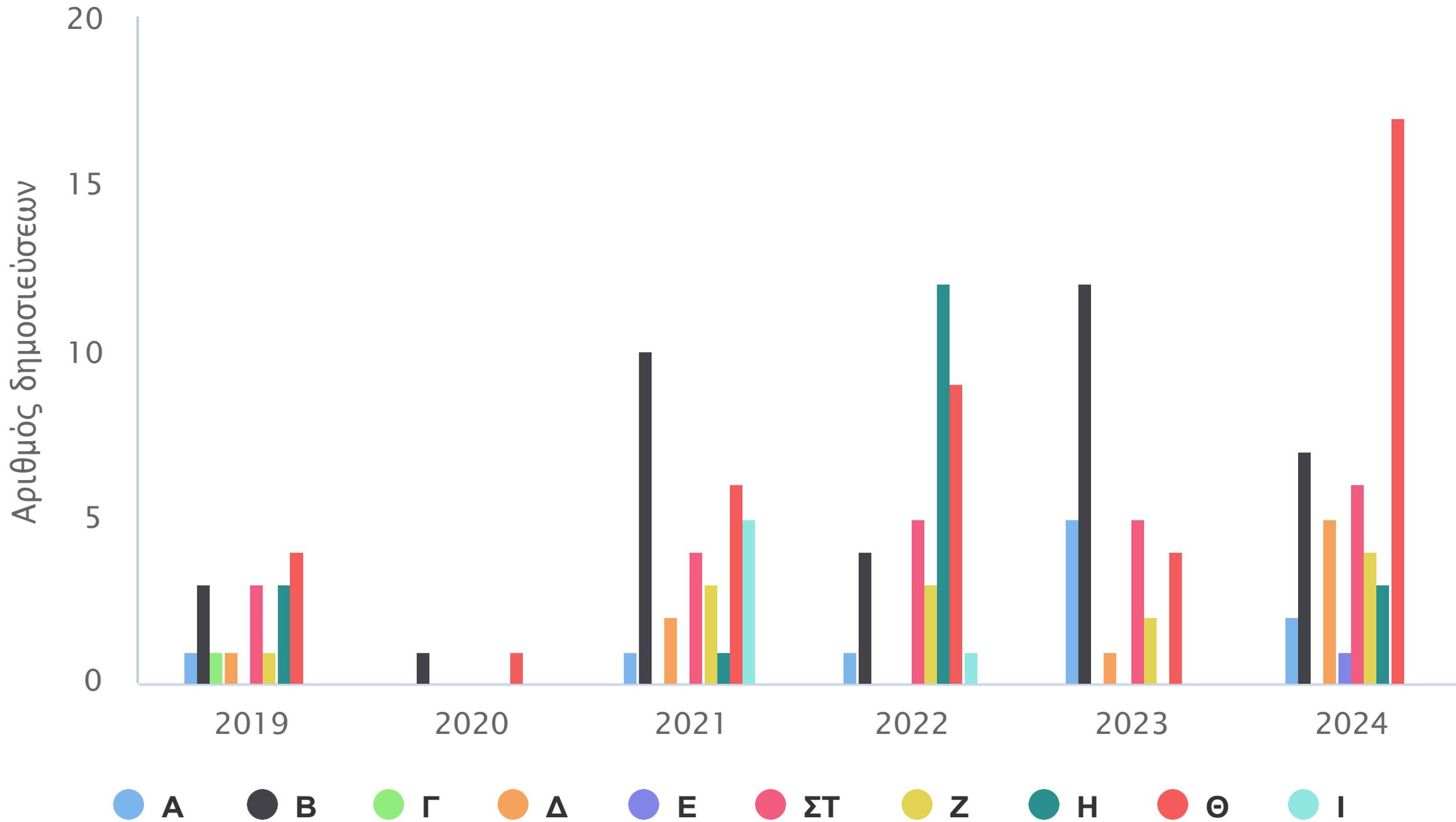
Σημείωση: Δίνεται η δυνατότητα απόκρυψης κάποιας κατηγορίας από την γραφική παράσταση, επιλέγοντας τον τίτλο της. Επανεμφανίζεται με τον ίδιο τρόπο.

Λειτουργίες

[Δημιουργία νέας εγγραφής \(/secretariat/index.php/publications/create\)](#)

[Διαχείριση \(/secretariat/index.php/publications/admin\)](#)

Αριθμός Επιστημονικών δημοσιεύσεων

Πίνακας 16. Αναγνώριση του ερευνητικού έργου του Τμήματος

	A	B	Γ	Δ	E	ΣΤ	Z
2019	116	31	0	3	1	5	0
2020	38			1			
2021	63	0	0	3	2	2	0
2022	127	0	4	2	3	5	0
2023	221						0
2024	272	1	1	5	6	15	0
Σύνολο	837	32	5	14	12	27	0

Επεξηγήσεις:

A = Ετεροαναφορές

B = Αναφορές του ειδικού/επιστημονικού τύπου

Γ = Βιβλιοκρισίες τρίτων για δημοσιεύσεις μελών Δ.Ε.Π. του Τμήματος

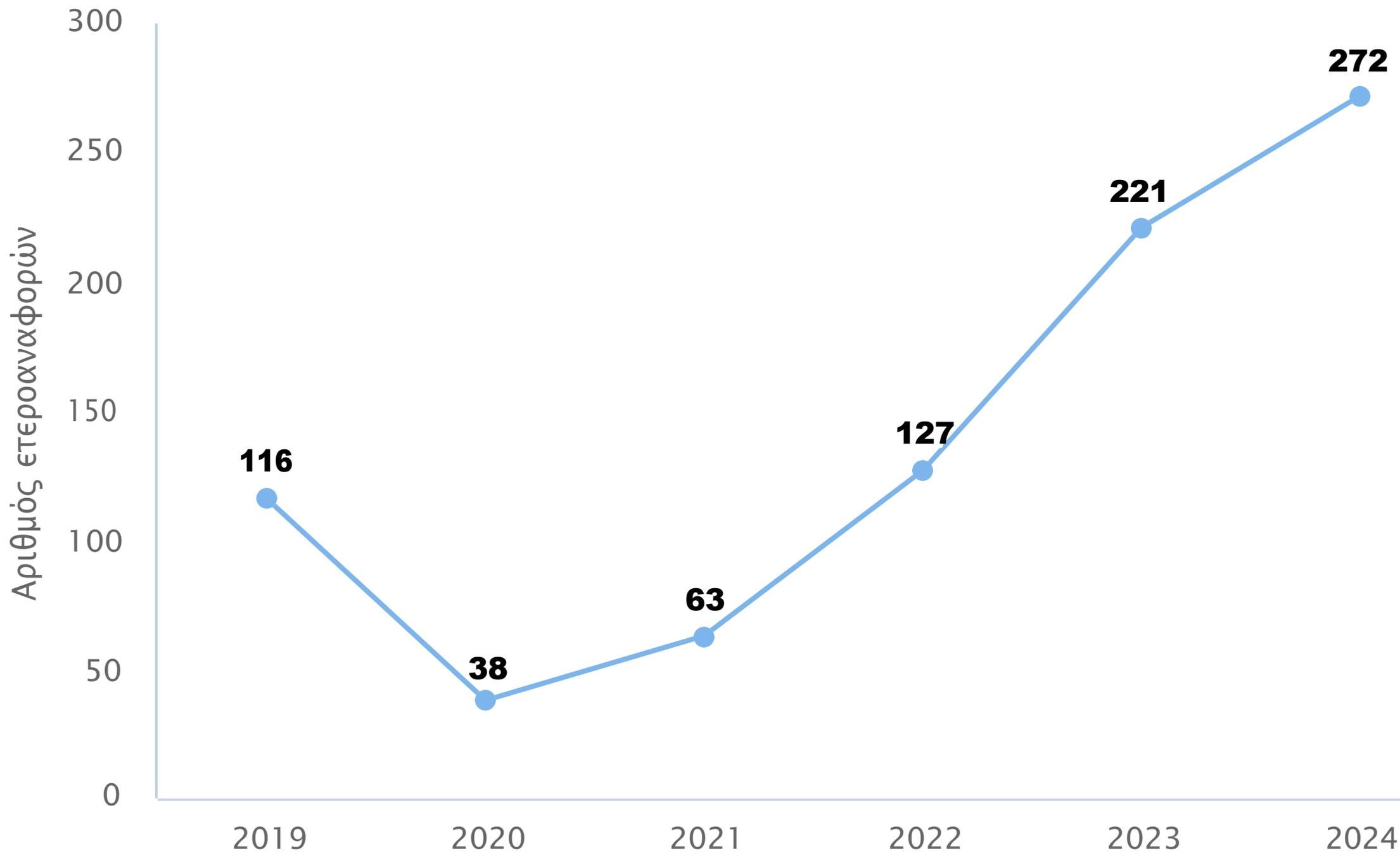
Δ = Συμμετοχές σε επιτροπές επιστημονικών συνεδρίων

E = Συμμετοχές σε συντακτικές επιτροπές επιστημονικών περιοδικών

ΣΤ = Προσκλήσεις για διαλέξεις

Z = Διπλώματα ευρεσιτεχνίας

Ετεροαναφορές

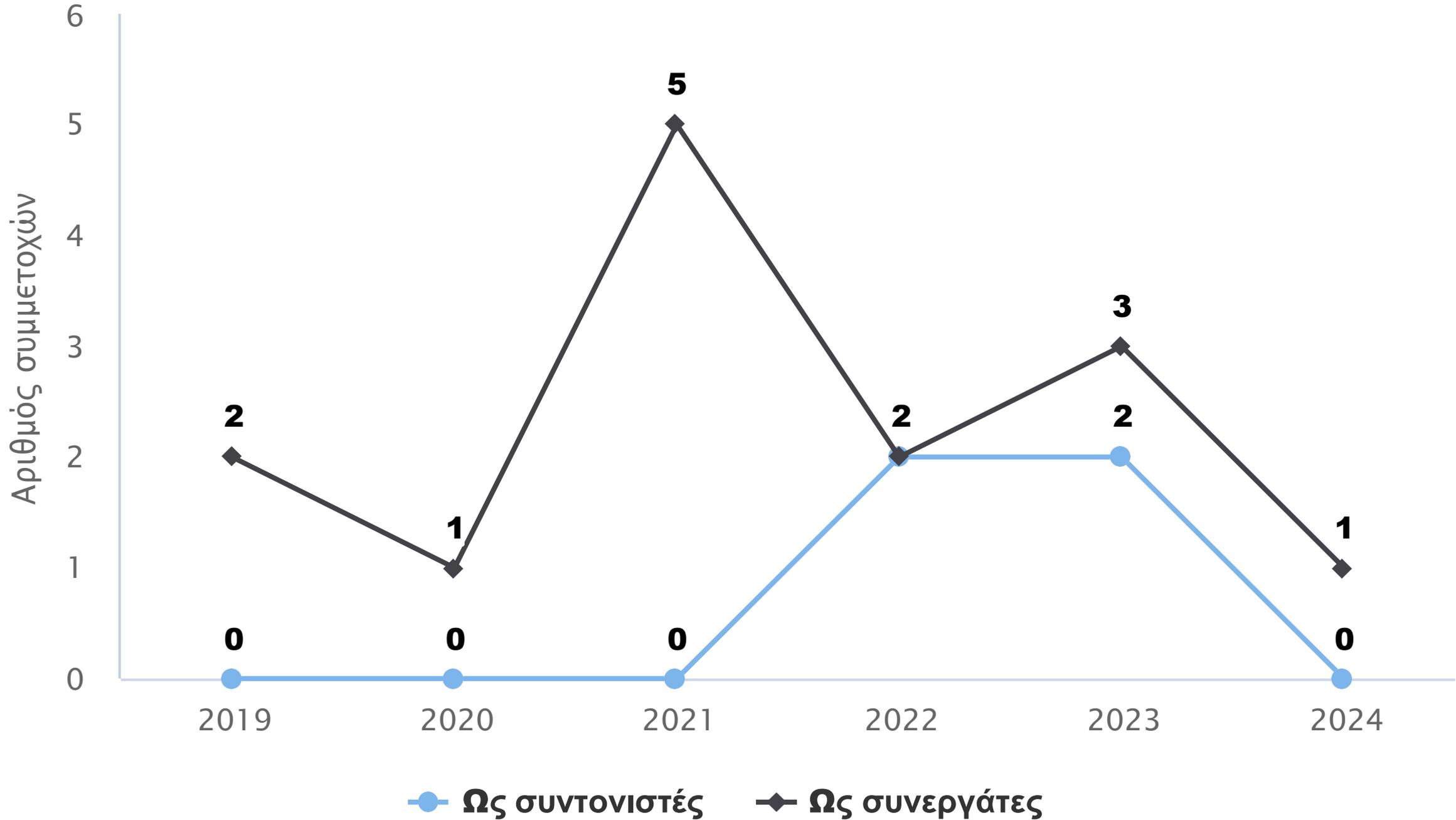

Πίνακας 17. Διεθνής Ερευνητική/Ακαδημαϊκή Παρουσία Τμήματος

		2024	2023	2022	2021	2020	2019	Σύνολο
Αριθμός συμμετοχών σε διεθνή ανταγωνιστικά ερευνητικά προγράμματα	Ως συντονιστές	0	2	2	0			4
	Ως συνεργάτες (partners)	1	3	2	5	1	2	14
Αριθμός μελών ΔΕΠ με χρηματοδότηση από διεθνείς φορείς ή διεθνή προγράμματα έρευνας		0	1	1	1			3
Αριθμός μελών ΔΕΠ με διοικητικές θέσεις σε διεθνείς ακαδημαϊκούς/ερευνητικούς οργανισμούς ή επιστημονικές εταιρίες		4	4	0	0			8

Σημείωση: Δίνεται η δυνατότητα απόκρυψης κάποιας κατηγορίας από την γραφική παράσταση, επιλέγοντας τον τίτλο της. Επανεμφανίζεται με τον ίδιο τρόπο.

Αριθμός συμμετοχών σε διεθνή ερευνητικά προγράμματα

Τμήμα:

Τύπος Ερωτηματολογίου:

Προπτυχιακό

Ακαδημαϊκό Έτος:

2024-2025

A/A Ερ.	Ερώτηση	Συνολο Απαντήσεων	Έγκυρες	Μ.Ο.	T.A.
------------	---------	----------------------	---------	------	------

Παρακολούθηση Μαθημάτων

1	Πόσο συχνά παρακολουθείτε τα μαθήματα γενικώς;	251	244	3.94	1.00
2	Πόσο συχνά παρακολουθείτε τις παραδόσεις του συγκεκριμένου μαθήματος;	251	244	3.89	1.22
3	Πόσο ενδιαφέρον βρίσκετε το περιεχόμενο του μαθήματος;	251	244	4.01	1.20
4	Πόσο χρήσιμο θεωρείτε το μάθημα για την όλη πορεία των σπουδών σας;	251	242	4.05	1.11
5	Πόσο σχετίζεται το μάθημα με όσα διδαχθήκατε ή διδάσκεστε σε άλλα μαθήματα;	251	244	3.58	1.18
6	Οι αίθουσες διδασκαλίας είναι κατάλληλες;	251	241	3.46	1.03
7	Το ωρολόγιο πρόγραμμα διδασκαλίας διευκολύνει στην παρακολούθηση;	251	245	3.48	1.23
	Στατιστικά Ομάδας Ερωτήσεων			3.77	1.17

Συγγράμματα, Πανεπιστημιακές Σημειώσεις

8	Καλύπτει το περιεχόμενο του συγγράμματος την ύλη του μαθήματος;	251	227	3.70	1.29
9	Καλύπτει το περιεχόμενο των πανεπιστημιακών σημειώσεων την ύλη του μαθήματος;	251	220	4.10	1.15
10	Πόσο καλή κρίνετε την ποιότητα των χορηγούμενων συγγραμμάτων;	251	234	3.81	1.18
11	Πόσο καλή κρίνετε την ποιότητα του περιεχομένου των πανεπιστημιακών σημειώσεων;	251	218	4.01	1.19
12	Πόσο σημαντική θεωρείτε τη συμβολή του πρόσθετου υποστηρικτικού υλικού (αν χορηγείται) στην κατανόηση του μαθήματος;	251	220	4.10	1.12
13	Έχετε έγκαιρα τα συγγράμματα στη διάθεσή σας για να τα μελετήσετε στη διάρκεια του εξαμήνου;	251	240	3.36	1.35
14	Χρησιμοποιείτε την Κεντρική Βιβλιοθήκη του Πανεπιστημίου ή του Τμήματός σας;	251	246	2.67	1.57
	Στατιστικά Ομάδας Ερωτήσεων			3.66	1.37

Διδασκαλία

15	Σας εξήγησε ο διδάσκων τη σημασία και τους στόχους του μαθήματος;	251	236	4.17	1.13
16	Ήταν κατανοητός ο διδάσκων στις παραδόσεις του;	251	242	4.14	1.33
17	Κρίνετε ικανοποιητική την οργάνωση του περιεχομένου και τη συνοχή των παραδόσεων κατά την εξέλιξη των μαθημάτων;	251	239	4.05	1.31
18	Σας κίνησε το ενδιαφέρον για το μάθημα ο τρόπος διδασκαλίας;	251	241	3.85	1.43
19	Προσάρμοσε ο διδάσκων τη διδασκαλία του μαθήματος στο επίπεδο γνώσεων των φοιτητών/τριών;	251	238	3.97	1.32
20	Ενθάρρυνε ο διδάσκων του φοιτητές/τριες να διατυπώνουν απόψεις-ερωτήσεις;	251	239	4.16	1.25
21	Κρίνετε ικανοποιητική την επικοινωνία του διδάσκοντα με τους φοιτητές/τριες;	251	238	3.97	1.39
22	Απαντούσε κατανοητά ο διδάσκων στις ερωτήσεις σας;	251	232	4.13	1.30
23	Ήταν συνεπής η προσέλευση του διδάσκοντα στις παραδόσεις;	251	236	4.43	0.96
24	Ανέπτυξε ο διδάσκων τη συνεργασία με τους φοιτητές/τριες;	251	230	4.00	1.32
25	Ο τρόπος εξέτασης του μαθήματος συμβάλλει στην επίτευξη των στόχων του μαθήματος;	251	214	4.00	1.26
26	Χρησιμοποιούνται Τεχνολογίες της Πληροφορίας και Επικοινωνίας για τις ανάγκες του μαθήματος;	251	225	3.36	1.31
27	Δόθηκαν από τον διδάσκοντα παραδείγματα και επεξηγήσεις για την καλύτερη κατανόηση της ύλης;	251	239	4.13	1.24
28	Σας παρακινεί ο διδάσκων να αξιοποιείτε τις πηγές της γνώσης (βιβλιοθήκες, ηλεκτρονικές βάσεις δεδομένων, επιστημονικά περιοδικά κ.λπ.)	251	224	3.61	1.43
	Στατιστικά Ομάδας Ερωτήσεων			4.00	1.31

Βαθμός δυσκολίας του μαθήματος και μαθησιακά αποτελέσματα

29	Στο μάθημα αυτό εμπλουτίζονται οι γνώσεις σας για το επιστημονικό σας πεδίο;	251	243	3.94	1.21
30	Δυσκολεύεστε να αφομοιώσετε την ύλη του μαθήματος;	251	244	3.84	1.19
31	Κρίνετε ότι ο φόρτος εργασίας του μαθήματος είναι μεγαλύτερος σε σχέση με άλλα μαθήματα;	251	241	3.96	1.27
32	Σε ποιο βαθμό κατά τη γνώμη σας αποκτάτε τις γνώσεις που προβλέπονται στο περίγραμμα του μαθήματος στο Πρόγραμμα Σπουδών;	251	215	3.84	1.20
33	Θεωρείτε ότι ο ρυθμός εισαγωγής της νέας γνώσης ανταποκρίνεται στις ικανότητές σας;	251	237	3.73	1.16
34	Σε ποιο βαθμό κατά τη γνώμη σας αποκτάτε τις δεξιότητες/ικανότητες που προβλέπονται στο περίγραμμα του μαθήματος στο Πρόγραμμα Σπουδών;	251	213	3.76	1.23
35	Μάθατε από τη διδασκαλία του μαθήματος να αναζητάτε τρόπους τεκμηρίωσης;	251	223	3.56	1.35
36	Σε ποιο βαθμό το μάθημα αυτό πιστεύετε ότι συμβάλλει στην επιστημονική σας συγκρότηση;	251	245	4.05	1.17
	Στατιστικά Ομάδας Ερωτήσεων			3.84	1.23

Έγκυρες = Πλήθος ερωτηματολογίων με μία απάντηση στην ερώτηση, 1=Καθόλου, 5=Πάρα πολύ.

Μ.Ο. = Μέσος όρος τιμών έγκυρων (Έγκ.) απαντήσεων.

T.A. = Τυπική απόκλιση τιμών έγκυρων (Έγκ.) απαντήσεων.

Τμήμα: Μεταπτυχιακό
Τύπος Ερωτηματολογίου: Μεταπτυχιακό
Ακαδημαϊκό Έτος: 2024-2025

A/A Ερ.	Ερώτηση	Συνολο Απαντήσεων	Έγκυρες	Μ.Ο.	T.A.
------------	---------	----------------------	---------	------	------

A. Το Μάθημα:

1	Οι στόχοι του μαθήματος ήταν σαφείς;	67	67	4.87	0.38
2	Η ύλη που καλύφθηκε ανταποκρινόταν στους στόχους του μαθήματος;	67	67	4.88	0.32
3	Οι διαλέξεις/παρουσιάσεις της θεματολογίας του μαθήματος ήταν καλά οργανωμένες;	67	67	4.78	0.51
4	Το εκπαιδευτικό υλικό που χρησιμοποιήθηκε βοήθησε στην καλύτερη κατανόηση του θέματος;	67	67	4.85	0.40
5	Η προτεινόμενη βιβλιογραφία σας δημιούργησε το ενδιαφέρον για περαιτέρω έρευνα;	67	67	4.64	0.75
6	Πόσο εύκολα διαθέσιμη ήταν η βιβλιογραφία του μαθήματος στην Τμηματική/Κεντρική Βιβλιοθήκη;	67	58	4.36	0.84
7	Πόσο δύσκολο θεωρείτε ότι ήταν το μάθημα σε σχέση με το επίπεδο γνώσεων/δεξιοτήτων που διαθέτετε;	67	67	3.49	1.25
	Στατιστικά Ομάδας Ερωτήσεων			4.56	0.85

B. Η αξιολόγησή σας με γραπτές/προφορικές εργασίες:

8	Τα κριτήρια βαθμολόγησης/αξιολόγησης της επίδοσής σας ήταν σαφή;	67	65	4.74	0.56
9	Το/α θέμα/τα της/των εργασιών/ών σας ανατέθηκε/αν εγκαίρως;	67	67	4.88	0.41
10	Έχετε στη διάθεσή σας το απαραίτητο ερευνητικό υλικό (έντυπο/ηλεκτρονικό) στη βιβλιοθήκη;	67	60	4.57	0.80
11	Υπάρχει καθοδήγηση από τον/τη διδάσκοντα/ουσα;	67	63	4.81	0.56
12	Η/Οι συγκεκριμένη/ες εργασία/ες σας βοήθα/ούν να κατανοήσετε τη θεματολογία του μαθήματος;	67	67	4.70	0.52
	Στατιστικά Ομάδας Ερωτήσεων			4.74	0.59

Γ. Εργαστήριο:

13	Πόσο συναφείς ήταν οι εργαστηριακές ασκήσεις με το θεωρητικό μέρος του μαθήματος;	67	51	4.75	0.52
14	Πόσο σαφείς θεωρείτε ότι ήταν οι στόχοι των εργαστηριακών ασκήσεων;	67	51	4.78	0.50
15	Σε ποιο βαθμό θεωρείτε ότι επιτεύχθηκαν οι στόχοι που είχαν τεθεί;	67	59	4.61	0.61
16	Σε ποιο βαθμό κάλυπταν οι εργαστηριακές ασκήσεις όσα διδασχόταν στη θεωρία του μαθήματος;	67	50	4.74	0.48
17	Σε ποιο βαθμό σας βοήθησαν να κατανοήσετε όσα μάθατε θεωρητικά;	67	51	4.84	0.36
18	Σε ποιο βαθμό σας βοήθησαν να αυξήσετε τις δεξιότητές σας σε σχέση με την ειδικευσή σας;	67	52	4.75	0.58
19	Πόσο πλήρης είναι ο εξοπλισμός που χρησιμοποιείτε για την εκτέλεση των εργαστηριακών ασκήσεων;	67	50	4.80	0.40
	Στατιστικά Ομάδας Ερωτήσεων			4.75	0.51

Δ. Ο/Η Διδάσκων/ουσα:

20	Οργάνωσε σωστά την παρουσίαση της διδασκείας ύλης;	67	67	4.88	0.37
21	Κατόρθωσε να σας δημιουργήσει ενδιαφέρον για το αντικείμενο και τη θεματολογία του μαθήματος;	67	67	4.78	0.45
22	Σας ενημέρωσε επαρκώς για τα πιο πρόσφατα ερευνητικά πορίσματα σχετικά με το μάθημα;	67	65	4.77	0.49
23	Ανέλυσε και παρουσίασε τη θεματολογία του μαθήματος με τρόπο κατανοητό;	67	67	4.84	0.37
24	Σας ενθάρρυνε να συμμετέχετε ενεργά κατά τη διάρκεια των διαλέξεων;	67	67	4.82	0.42
25	Ήταν συνεπής στις υποχρεώσεις του/της (π.χ. παρουσία στα μαθήματα, έγκαιρη διόρθωση εργασιών);	67	67	4.87	0.34
26	Ήταν γενικά διαθέσιμος/η για συνεργασία μαζί σας;	67	67	4.91	0.33
	Στατιστικά Ομάδας Ερωτήσεων			4.84	0.40

Ε. Ως Μεταπτυχιακός/ή φοιτητής/τρια:

27	Συμμετείχα ενεργά στις διαλέξεις και στις συζητήσεις.	67	67	4.15	1.15
28	Παρέδωσα τις εργασίες/ασκήσεις εντός των προθεσμιών.	67	63	4.84	0.48
29	Μελετούσα συστηματικά την ύλη του μαθήματος.	67	67	4.42	0.90
30	Αφιέρωνα χρόνο για μελέτη του συγκεκριμένου μαθήματος σε εβδομαδιαία βάση: Καθόλου (0-2 ώρες), Λίγο (2-4 ώρες), Αρκετά (4-6 ώρες), Πολύ (6-8 ώρες), Πάρα Πολύ (8+ ώρες)	67	67	3.84	0.89
31	Θεωρώ πως αυξήθηκε το επίπεδο των γνώσεών μου με την παρακολούθηση του μαθήματος.	67	67	4.52	0.70
	Στατιστικά Ομάδας Ερωτήσεων			4.35	0.92

Έγκυρες = Πλήθος ερωτηματολογίων με μία απάντηση στην ερώτηση, 1=Καθόλου, 5=Πάρα πολύ.

Μ.Ο. = Μέσος όρος τιμών έγκυρων (Έγκ.) απαντήσεων.

T.A. = Τυπική απόκλιση τιμών έγκυρων (Έγκ.) απαντήσεων.